

AV&Entertainment

Dit document wordt u aangeboden door: **AV&Entertainment**®
MAGAZINE
Klik hier voor meer artikelen

MAGAZINE

JAARGANG 8 - NR.4 - 2012 - SEPTEMBER

"DIT IS HET WERELDPODIUM"
UNITED FACILITEERT OLYMPISCHE SPELEN

SYSTEMTRENDS
DRAADLOZE MICROFOONS EN HEADSETS

THEATERTEXTIEL
VEILIG EN FLEXIBEL

WISH OUTDOOR 2012
WEER EEN STAP VOORUIT

www.av-entertainment.nl

UNITED

**Het was een sportieve zomer voor United!
Dank aan onze opdrachtgevers
voor deze mooie projecten.**

TROTS

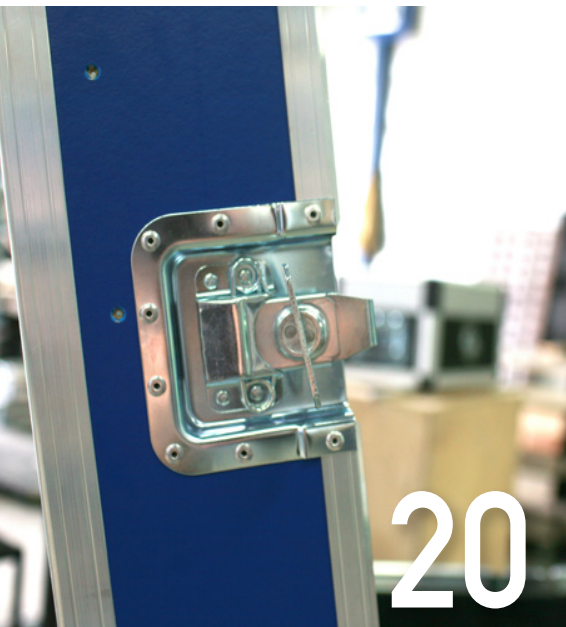
Het was me de zomer wel. Een snikheet en geslaagd Lowlands is op het moment van schrijven net achter de rug en op één dag (30 juni) vond bijvoorbeeld een waslijst aan evenementen plaats. Concert at SEA, Rockin Park, de TT in Assen, Awakenings, De Beschaving, WiSH Outdoor...half Nederland moet op pad geweest zijn, al ging niet overal de kaartverkoop zoals gewent. Zelfs de oude 'twee voor de prijs van één-truc' werd van stal gehaald. De zomer stond overigens vooral in het teken van sport. Het EK Voetbal (laten we het daar vooral niet meer over hebben), de Tour de France (daarvoor geldt hetzelfde) en de Olympische Spelen (wat waren we trots). De grootsheid van de Olympische Spelen verbaast me elke editie weer. Een openingsshow van een slordige 34 miljoen euro en een totaal kostenplaatje van bijna 12 miljard euro. De moeite waard voor het organiserende land? Ik denk het wel, al verdien je het waarschijnlijk niet terug. Voor je uitstraling is het sowieso goed en dat geldt al net zo voor bedrijven die mogen meewerken aan de totstandkoming van de Spelen, of het uitzenden ervan. Neem United, dat met moederbedrijf Euro Media Group garant stond voor zo'n 25% van alle host broadcastfaciliteiten die in Londen aanwezig waren om de wereld te laten zien hoe de Olympische sporters het er vanaf brachten. Groter dan de Spelen is er niet. Ter illustratie: de Amerikanen van NBC waren in Londen met 2700(!) mensen werkzaam en betalen een kleine 5 miljard voor een aantal Spelen. Het gaat de petten van ons Nederlanders wellicht wat te boven, maar ook 'wij' waren met 'onze' bedrijven meer dan behoorlijk vertegenwoordigd, zoals te lezen valt in deze editie van AV & Entertainment Magazine. Sterker nog, zonder veel van die Nederlandse partijen konden ze simpelweg niet, daar in Londen. Niet alleen op onze sporters mogen we dus trots zijn deze Spelen.

Teun van Thiel
 Hoofdredacteur AV & Entertainment Magazine
 teun@av-entertainment.nl

24

20

76

FILM&TV

FILM & TV NIEUWS	7
COLUMN FERRY VAN BEEK	11
TEST: EERSTE HANDHELD 4K VAN JVC	12
FLY BY WIRE MET EAGLECAM	16
FUSIE SKY-LITE EN MEEKEL CASES: NIEUWE TOPCLUB	20
AV-OPLEIDINGEN: DE PRAKTIJK VOOROP	24
NIEUWE ROL MEDIA IN STADSCENTRA: HET NIEUWE WINKELEN	30

BROADCAST & AUDIO TECHNIEK

BROADCAST & AUDIO TECHNIEK NIEUWS	33
TEST: CS6, DE BASIS AANGEPAKT	36
DRAADLOZE MICROFOONS EN HEADSETS: SYSTEEMTRENDS	40
IBC 2012: MEER NIEUWS DAN OOI	45

THEATER & PODIA

THEATER & PODIA NIEUWS	49
TECHNIEK MUNTTHEATER WEERT: HELEMAAL UP-TO-DATE	50
THEATERTEXTIEL: VEILIG EN FLEXIBEL	54
NETWERKREVOLUTIE!	58
'DE HELE WERELD ALS PUBLIEK'	60

SHOW & EVENTS

SHOW & EVENTS NIEUWS	65
WISH 2012: WEER EEN STAP VOORUIT	66
UNITED FACILITEERT OLYMPISCHE SPELEN	72
OLYMPISCHE SPELEN: PRODUCTIONELE PRESTATIES	76

WELKOM BIJ ERICSSON

IBC 2012: STAND #1.D61

Ericsson heeft op 2 juli 2012 alle broadcast activiteiten van Technicolor overgenomen. Hieronder vallen alle vertrouwde activiteiten van Technicolor Nederland zoals de radio- en televisie playout diensten, vertalingen & ondertiteling, encoding, de Master Control Room, News Room Support en de Media Gateway. Vanaf heden bent u van harte welkom bij Ericsson. Ontmoet ons tevens op de IBC in hal 1, stand 1.D61.

Volg AV & Entertainment Magazine op Facebook!

Weten waar wij ons bij AV & Entertainment Magazine mee bezighouden, op de hoogte blijven van het laatste nieuws uit de entertainmentbranche en sneak previews zien van verhalen die in AV & Entertainment Magazine gaan verschijnen? Volg AV & Entertainment Magazine dan nu ook op Facebook! Zo weet u altijd wat er speelt, ziet u wanneer het blad weer online te lezen is en kunt u ook zelf uw nieuws delen met andere mensen uit de branche.

Ga naar www.facebook.com/aventertainmentmagazine, even 'liken' en klaar!

AV&Entertainment
MAGAZINE

LIKE ONS OP FACEBOOK

Probleemloze Full HD Teletekst voor RTV Oost

RTV Oost is de eerste en vooralsnog ook de enige publieke omroep in Nederland die enkel nog werkt met HD producties. Sinds juni 2012 wordt ook Teletekst met het Full HD signaal aangeboden; een absolute noviteit die in Nederland mogelijk wordt gemaakt via Intronic's middels de AixSolve Teletext Muxer HD. Technisch directeur Jaap Hilbink van RTV Oost: "Wij zijn al enkele jaren druk bezig met de technische voorbereidingen om de definitieve overstap naar HD te kunnen maken. Bij de regionale omroepen zijn wij wat dat betreft nu koploper." Algemeen directeur Bert Nijboer van Reggefiber, de Twentse netwerkleverancier die het netwerk voor deze Full HD broadcasting voor RTV Oost aanbiedt, spreekt van 'een primeur in Nederland en een prachtige ontwikkeling'. "Als Twentse onderneming zijn wij zeer trots om RTV Oost als eerste regionale omroep in Nederland volledig in HD te laten uitzenden op ons netwerk", aldus Nijboer. Per 1 juni is ook Teletekst dus beschikbaar gesteld onder het HD signaal. Intronic's werd door RTV Oost benaderd voor een oplossing om Teletekst in HD te streamen. Bauke van de Zand, Sales Manager bij Intronic's, vond de oplossing bij de Duitse fabrikant AixSolve. Van de Zand: "Er is geen internationale standaard ontwikkeld voor Teleteksts-service bij Full HD televisie. Hierdoor kampen omroepen die Teletekst met HD signalen uitzenden vooral met timing issues." AixSolve heeft voor dit project een Teletekst-inserter, genaamd Teletext Muxer HD, ontwikkeld die in combinatie met haar Aris H.264 HD Encoder Full HD streaming inclusief Teletekst probleemloos mogelijk maakt. De AixSolve Aris H.264 HD Encoder is voorzien van een HD-SDI ingang en kan videosignalen tot een resolutie van 1080p60 encoderen naar H.264. Het encoderen van twee kanalen audio kan ook in AAC. Als enige in zijn klasse is er ook een versie van deze encoder waarbij acht gelijktijdige audiostreams worden geëncodeerd voor bijvoorbeeld uitzendingen in meerdere talen. Alle uitvoeringen zijn optioneel ook verkrijgbaar met AES-encryptie. De AixSolve Aris-serie is ontworpen voor live streaming. Alle apparaten zijn via een browser, Telnet of SNMP te configureren via het aanwezige display en toetsenbord op de voorkant van de unit. Verder beschikken alle apparaten in deze serie over geavanceerde interfaces, zoals bijvoorbeeld gebalanceerde audio in- en uitgangen.

Panasonic lanceert AG-AC90 AVCCAM videocamera

Panasonic lanceert in oktober 2012 de AG-AC90 memory card videocamera, een nieuw extra klein model binnen haar 'AVCCAM'-reeks voor professionals. De AG-AC90 memory card videocamera combineert een hoge beeldkwaliteit, geavanceerde functies en gebruiksgemak met een stijlvol en makkelijk te hanteren design. De zoomlens kan zich aanpassen van 29,8 mm (equivalent van 35mm) breedhoek naar 12x optische zoom met een apertuur tot F1,5. Daarnaast zorgen de BSI (backside illumination) type 3MOS-beeldsensoren voor hoge gevoeligheid, Full-HD-resolutie en een hoge signaal-ruisverhouding (S/N). Bovendien ondersteunt de AVCHD-opname-eenheid zowel PS mode voor Full-HD progressieve beeldproductie, als PH mode voor professioneel gebruik. Hierdoor heeft de cameraman/-vrouw steeds de beeldhoek, beeldkwaliteit en videobeeldformaten die hij/zij nodig heeft voor nieuwsopnames en beeldproductie. Verder heeft de AG-AC90 nog andere professionele eigenschappen zoals Triple Manuel Rings (voor focus, zoom en iris) die de veelzijdigheid en het aanvoelen van verwisselbare lenzen evenaren, XLR microfoon/audio-ingangen, en remote terminals om het systeem de uitbreidingsmogelijkheden te geven die moderne professionele toepassingen vragen. De AG-AC90 AVCCAM is verkrijgbaar vanaf oktober 2012 en heeft een adviesprijs van 1.800 euro (exclusief BTW).

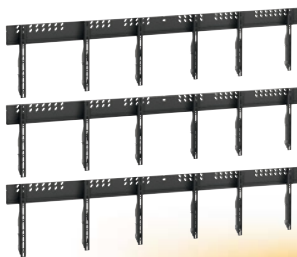

expanding video wall experiences

Modulaire video wall oplossingen voor professionele displays van 40-52 inch

Voor elk gewenst aantal displays een passende oplossing

Een video wall oplossing creëren is nog nooit zo eenvoudig geweest. Het is belangrijk dat de displays zo dicht mogelijk tegen elkaar en perfect waterpas geplaatst worden. Dit wil je met zo min mogelijk componenten bereiken. De modulaire video wall oplossingen van Vogel's bestaan uit slechts twee componenten, waardoor de totale installatietijd tot een minimum wordt beperkt.

Eenvoudig installeren en onderhouden

De Vogel's video wall oplossingen beschikken over een ingebouwde onderhoudspositie, die het mogelijk maakt om afzonderlijke schermen te verwijderen voor onderhoud of vervanging. Kabels kunnen eenvoudig aangesloten worden, zelfs na installatie.

Vogel's TabLock

Steeds vaker hebben tablet-pc's een publieke functie in winkels, musea, hotels, showrooms en op beurzen. Vogel's heeft daarvoor de perfecte oplossing ontwikkeld: TabLock, een afgesloten veilige behuizing, die diefstal en onbevoegd gebruik tegengaat. Er is tabletbehuizing beschikbaar voor de laatste generaties iPad en Samsung Galaxy Tab 10.1.

Het hoogwaardige aluminium en staal waarvan de stijlvolle en gestroomlijnde TabLock behuizing gemaakt is, zorgen voor bescherming van de tablet in een openbaar toegankelijke omgeving. De behuizing wordt gesloten met speciale veiligheidschroeven. Wifi-, 3G- en bluetooth-functie worden niet belemmerd door de behuizing. TabLock kan direct aan de muur worden bevestigd via de VESA-montagegaten of via een wand/bureausteun. Voor de TabLock heeft Vogel's diverse montageoplossingen ontwikkeld, waaronder een vloerstandaard en tafelstandaard. De fraai vormgegeven standaarden bestaan uit een aluminium buis met een geïntegreerd kabeldoorvoersysteem en een stabiele stalen voetplaat waarmee de TabLock stevig verankerd kan worden aan vloer, bureau of receptiebalie. De kantelhoek kan van 0 - 90 graden worden ingesteld. Meer informatie op www.vogels.com/professional.

United exploiteert Studio's Aalsmeer

United zal met ingang van 1 september studio 1 en studio 4 in het voormalige Endemol complex in Aalsmeer gaan exploiteren. Met deze twee studio's breidt United haar studio portfolio uit, waarbij vooral Studio 1, de grote entertainment studio, eindelijk de mogelijkheden biedt om groot amusement te faciliteren. United zal samen met De Raad make-lars het complex opknappen en verbouwen zodat er voor programmamakers een optimale productieomgeving ontstaat. Studio 1 in Aalsmeer is 1600 vierkante meter groot en beschikt over uitgebreide productiefaciliteiten en een groot aantal kleedkamers. Studio 4 is 700 vierkante meter groot en is nieuw gerealiseerd. Ook hier zullen voldoende gemoder-niseerde redactieruimtes, productiekantoren en kleedkamers worden gerealiseerd. Voor grote shows met veel publiek biedt Studio Aalsmeer ruime parkeermogelijkheden en zijn er uitgebreide publieksfaciliteiten. Naast deze nieuwe studio's in Aalsmeer zijn ook de nieuwe United studio's in de Mediahaven in Amsterdam volop in ontwikkeling. Ook hier beschikt United later dit jaar over twee studio's die programmamakers nieuwe mogelijkheden bieden.

Sony's PMW-200: uitstekende opnames in HD

Sony Professional heeft een nieuwe aanvulling in de XDCAM-familie onthuld: de PMW-200, de enige handheld camcorder in zijn klasse die uitgerust is met drie 1/2-inch Exmor CMOS sensoren én volledige HD-opnames kan maken van 4:2:2 50 Mbps. De 1/2-inch sensoren zorgen ervoor dat de camcorder uitzonderlijk goed presteert bij minder goede lichtomstandigheden. De handheld PMW-200 is geschikt voor een breed aantal toepassingen; van broadcasting tot bedrijfsvideo's. Er zijn diverse opnameformaten beschikbaar, zoals 50Mbps MXF, 35Mbps/25Mbps MP4 en DVCAM voor een breed aantal toepassingen en workflows. De PMW-200 bouwt voort op de succesvolle PMW-EX1R van Sony's XDCAM-familie met verbeteringen zoals MPEG HD422-opname voor nog betere beeldpres-taties. De camcorder is uitgerust met een 14x zoomlens met drie ringen: een voor zoom, een voor focus en een voor iris. Daarnaast beschikt het over een hoge nauwkeurigheid door de indicators van de ringposities op het LCD-scherm. Dit biedt gebruikerscomfort en gebruiksgemak. De PMW-200 heeft tevens een cache-opname-functie van 15 seconden, een unieke functie bij handheld camcor-ders. Deze functie maakt gebruik van het interne geheugen om beelden vast te leggen, zelfs voordat de opnameknop is ingedrukt (maximaal 15 seconden). Dit creëert de mogelijkheid om belang-rijke momenten op te nemen die anders gemist kunnen worden. De PMW-200 is ook uitgerust met Slow & Quick motion, die het vastleggen van 1 fps tot 60 fps in de 720p-modus en 1 fps tot 30 fps in de 1080p-modus mogelijk maakt. Hierdoor krijgen gebruikers creatieve flexibiliteit. Tot slot stelt een onmiddellijke afspeelfunctie gebruikers in staat om hun opnames snel en gemakkelijk weer te geven, zonder het gebruik van externe omvormers of de verwerking ervan op NLE systemen. De PMW-200 camcorder is beschikbaar vanaf half september.

JE DACHT TOCH NIET ECHT DAT DIE PARAPLU HET WERK DEED?

OOK MARY VLIEGT NIET ALLEEN.

HIJS EN HEFTECHNIEK VOOR DE ENTERTAINMENT INDUSTRIE

Toprek Rigging BV is gespecialiseerd in hijs- en heftechniek voor de evenementen industrie. Met name op het gebied van theater-rigging is Toprek Rigging BV het enige riggingbedrijf dat zich hierop heeft gespecialiseerd.

VLIEG EFFECTEN VOOR THEATER, EVENEMENTEN EN FILM

Flying By Wire is de benaming van alle vliegsystemen van Toprek Rigging BV. Dit zijn zowel de manuele- als de computer gestuurde systemen. De systemen worden ingezet voor het laten vliegen van objecten en personen.

**EAGLECAM BEZORGT
EREDIVISIE LIVE VOETBAL PRIMEUR**

VLIEGENDE CAMERA SYSTEMEN VOOR BROADCAST EN FILM

EagleCam is de combinatie van één van de geautomatiseerde Flying By Wire systemen en een gestabiliseerde camera. Het EagleCam systeem wordt o.a. ingezet op filmsets, in tv studio's, sportevents en overige evenementen.

Smart Metals genomineerd voor AV Award

Vrijdag 12 oktober 2012 zullen in Londen de AV Awards worden uitgereikt. De AV Awards worden georganiseerd door het grootste Britse audiovisuele magazine; AV. De AV Awards zijn de meest prestigieuze prijzen in de AV branche. AV magazine heeft de finalisten reeds aangekondigd en SmartMetals kan met trots bekendmaken dat zij met de 062.7200 is genomineerd in de categorie 'AV accessoire van het jaar'. De 062.7200 heeft zich in de markt bewezen als een van de meest succesvolle producten van SmartMetals. Het statief op wielen met elektrische hoogterevelling onderscheidt zich door de hoogwaardige kwaliteit, functionaliteit en gebruiksgemak. Het statief is verkrijgbaar in zilver-grijs en zwart en is uitermate geschikt voor de zwaardere schermen tot 70 inch van maximaal 135 kg. De geïntegreerde bracket is voorzien van de meeste VESA patronen, wat dit statief geschikt maakt voor de meeste schermen. Deze specificaties en een zeer scherpe prijs resulteren in een grote toegankelijkheid in uiteenlopende branches. Meer innovatieve oplossingen voor flatscreens en projectoren vindt u op onze website: www.smartmetals.eu.

Nederland steeds digitaal

Steeds meer huishoudens in Nederland hebben de mogelijkheid digitaal televisie te kijken. 76% van de huishoudens heeft op één of meer toestellen de mogelijkheid digitaal te kijken. In de tweede helft van 2011 was dit percentage 73%. De grootste groep kijkt digitaal via de kabel. 50% van de huishoudens geeft aan een dergelijke aansluiting te hebben. 12% ontvangt TV via Digitenne op 1 van de toestellen en 6% heeft een schotel. Deze verhoudingen zijn niet veranderd ten opzichte van de tweede helft van 2011. Zeven procent van de huishoudens heeft een IPTV aansluiting, glasvezel is in vier procent van de huishoudens te vinden als bron van digitale ontvangst. In de tweede helft van vorig jaar waren deze percentages respectievelijk vijf en twee procent.

De Persgroep bedrijfsfilm

De zomermaanden zijn altijd de beste maanden voor nieuws dat anders nooit voorpagina, homepage, Facebook of Twitter zou halen. Ontsnapte boa constrictors, loslopende poema's op de Veluwe en krokodillen in het Amsterdamse Vondelpark. Bij gebrek aan echt belangrijke ontwikkelingen stort het journaal zich op..... ja, op wat eigenlijk?

Zelfs de Persgroep kon zich in augustus niet onttrekken aan de status van loslopende poema. Wat bleek? De Persgroep had een bedrijfsfilm laten maken. Op zich geen breaking news zou je zeggen, dat doen bedrijven wel vaker. Het verschil zat hem echter in het feit dat er een nogal, op z'n zachtst gezegd, opmerkelijke soundtrack bij de film zit.

De hele film duurt ruim 4(!) minuten, heeft geen voice-over of captions en zou gedragen moeten worden door de muziek. Men heeft gekozen voor de klassieker 'I Can See Clearly Now' van Johnny Nash. Er is een speciale uitvoering gemaakt met Nederlandse tekst, zodat de titel nu 'Ik Sla Mijn Ogen Op' is geworden en door het arrangement kan het liedje zo gebruikt worden in een of andere musical. Vier minuten lang worden we geconfronteerd met medewerkers van de Persgroep die 'hun ogen opslaan'. Snel na het uitbrengen van deze video op internet verscheen er een stukje op GeenStijl met als kop: 'OMFG! Persgroep maakt bedrijfsvideo'. En dan gaat het snel. De link naar de video werd op Twitter en Facebook uitgedeeld als ware het pepernoten op 5 december. Iedereen was het erover eens. Dit is een hele slechte bedrijfsfilm.

Bij allmusic.nl vonden we deze bedrijfsfilm aanleiding voor een experimentje. Wat gebeurt er als je de hele film ongewijzigd laat en uitsluitend de muziek vervangt? Uiteraard zou het nodig zijn om de hele film aan te pakken (en in te korten, want lieve help wat is het traag en duurt het lang...) maar wat voor invloed heeft nieuwe muziek? Vlak nadat we de video met nieuwe muziek op Youtube hadden gezet besloot de Persgroep, kennelijk geschrokken van alle reacties, om de oorspronkelijke video te verwijderen. Omdat wij toch graag willen laten zien (en vooral horen) wat muziek doet, hebben wij de oorspronkelijke film weer op Youtube gezet. Ga naar http://youtube/_z8DeGYsTEc om deze te bekijken. In de beschrijving eronder staat een link naar dezelfde video, maar dan met nieuwe muziek. Kijk en luister en laat je reactie achter! We zijn benieuwd naar wat je ervan vindt. Het plaatsen van de originele film hebben we zonder toestemming van de Persgroep gedaan. Dat zullen ze ongetwijfeld vervelend vinden. Ik reken erop dat in het kader van vrije nieuwsgaring/vrijheid van meningsuiting/journalistieke vrijheid van een columnist er geen juridische acties zullen volgen. Als er één bedrijf is dat dit zou moeten respecteren, dan is het de Persgroep wel. De film is ook niet geplaatst om ze te sarren. Het is geplaatst 'for the love of music'. Ik krijg niet vaak de kans om te laten zien hoe belangrijk muziek is. ■

EERSTE HANDHELD 4K VAN JVC

Camera's worden kleiner en de kwaliteit wordt steeds beter. Inmiddels hebben de handheld camcorders een stevige positie in de broadcast- en videoproductie. De trend zet zich door en JVC doet er nu een schepje bovenop met de eerste handheld 4K camera. Eelco Nauta

SPECS:

- 1/2.3" back-illuminated CMOS sensor (8.3 million active pixels)
- Ultra high resolution F2.8 10x zoom lens (F2.8 - 4.5) (6.7 - 67mm)
- 35mm conversion is 42.5 - 425
- Built-in optical image stabilizer
- 4K recording features 3840 x 2160 resolution
- 4K recording features MPEG-4 AVC/H.264(.MP4) format with four streams of separate 60, 50 or 24fps progressive recording at 144Mbps
- 4K recording for up to 2.0 hours using four SDHC cards
- JVC file utility included for combining separate streams into a single editable file
- Three assignable user buttons
- Full HD 1920 x 1080 trimming function
- JVC's patented "FOCUS ASSIST" function
- Interval (time lapse) recording in both 4K and HD modes
- Also functions as fully featured 1080p Full HD camcorder with AVCHD progressive 60i/60p or 50p/50i recording
- Dual audio channels with 4K AAC and HD AC3 modes
- Manual audio level controls with audio meter
- XLR inputs with 48V phantom power
- Large 3.5" (8.9cm) 920K LCD display with convenient touch panel
- Useful 0.24" (0.69cm) LCoS 260K viewfinder
- Records to SDHC/SDXC memory cards
- Four cards used in 4K mode and a single card used in HD mode
- Wired remote control capability

De eerste televisieschermen met een 4K resolutie maken dit jaar hun opwachting op de consumentenmarkt. Hiermee zal de vraag naar 4K content ook toenemen. Met de nieuwe aanwinst van JVC, de GY-HMQ 10, geeft het bedrijf een voorschot op de toenevende vraag naar eenvoudige productie van content op cinemaresolutie.

De camera is verrassend klein en licht. De afmetingen doen niet onder voor broadcast handheld camcorders (zie specs) en de functies aan de body doen weinig onder voor een ENG kast. Alle functies die van een professionele camera verwacht kunnen worden, zijn te vinden.

De camera registreert op een resolutie die vier keer hoger ligt dan Full HD, op 3840x2160 pix op 24p, 50p of 60p. De solid state schrijft weg op een snelle 1/2.3 inch CMOS met 8,3 miljoen pixels. De scherpe F2.8 10X optische zoomlens is speciaal ontworpen voor het uitleveren van 4K kwaliteit, waarbij de camera speciaal is uitgerust om de beelden op hoge snelheid te verwerken en comprimeren. De output wordt door de snelle processor ook realtime op 4K uitgeleverd, met een bitrate van maximaal 144 Mbps. De GY-HMQ 10, maakt gebruik van SDHC of SDXC kaarten die tot 2 uur kunnen opnemen bij een kaart van 32 GB. Voor de audio zijn twee kanalen beschikbaar van 48 KHz, 16 bit. Naast de automaat is de camcorder handmatig in te stellen voor focus, diafragma, gain, shutter, gamma level,

matrix en witbalans. De GY-HMQ 10, is ook geschikt om full HD mee te draaien, dat is een kwestie van instellen.

SNELHEID

De camcorder heeft een x10 optische zoom. De zoomfunctie is gevoelig, de snelheid van zoomen kan makkelijk zelf bepaald worden. De lens en zoomfunctie reageren in de praktijk snel. Wat opvalt is dat de ingebouwde stabilisator zijn werk naadloos verricht en een vloeiende beweging maakt, ook als er tussentijds sneller of juist langzamer gewerkt moet worden. De output in deze situaties is bij terugkijken ook zeer goed, de lens reageert snel en laat bij pans en tilts weinig aberratie zien, wat bij deze kasten nog wel eens een issue kan zijn.

De instellingen kunnen makkelijk gedaan worden via het kleuren LCD touchscreen van 3.5 inch, 920.000 pxl. De menu's zijn makkelijk te doorlopen en overzichtelijk. De instellingen zijn uitgebreid en je kan werkelijk al je persoonlijke voorkeuren makkelijk in de camcorder invoeren en terugvinden. Er zijn veel mogelijkheden, maar de indeling van de verschillende menu's en submenu's zorgen ervoor dat je snel je weg weet te vinden bij deze camera.

De buitenkant biedt een gebruikelijk overzicht van de functies die je handmatig kan instellen. Wie verder wil dan alleen een automaat zal door de menu's van de camera moeten lopen en kan dan via de functietoetsen op de body

DITNODIGING

TENTOO20jaar

Payroll Professionals

Tentoo bestaat 20 jaar en dit vieren we met een online feest. Ga naar tentoo.nl/20jaar en maak iedere maand kans op fantastische prijzen.

Tentoo
is jarig

kom op ons
online feest

Tentoo bezorgt ondernemers, freelancers, zzp'ers vrijheid, gemak en zekerheid.

Dit doen wij met:

- Payrolling
- Salarisadministratie
- Zzp-support

tentoo.nl/20jaar

EUROGRIP

YOUR EYE FOR MOVEMENT

DOLLIES

'Andrea Bocelli in concert – Portofino'

Vestiging Nederland te Nederhorst den Berg
eurogrip@eurogrip.com
0032 (0)15-216 751

EUROGRIP
... YOUR PARTNER IN GRIP

VIDEOLINK

Verhuur van:
Satelliet uplink

mobile up/downlink - satellietcapaciteit - wereldwijd bereik - internet live streams

Draadloze camerasystemen & Point to Point verbindingen

VIDEOLINK
Holland

www.videolink.nl

Voor actuele prijzen kijk op de site of bel:
Tel: 0345 510774

makkelijk zijn weg vinden. Prettig voor de professionele cameraman zijn de drie assignable buttons. Bij handheld camcorders zijn deze essentieel als je snel van de functies wil wisselen die belangrijk zijn voor de productie die je draait. Het toewijzen van de assignables is ook geen probleem. Volg het menu en het wijst zich vanzelf.

De audio zal voor een cameraman geen punt zijn, het werkt zoals een ENG-camera met twee kanalen die worden aangesloten met XLR pluggen. Daarna is de keuze voor de cameramicrofoon of voor een externe audio-output of beide. Ook kan er gebruik worden gemaakt van 48V fantoom stroom.

ASSIGNABLES

Waar het bij handheld altijd aan schort bij handmatige bediening, is het wisselen van functies en de instellingen die bij het draaien belangrijk zijn. Zo is het uiteraard aan te raden om de bediening van het diafragma op het wielje bij de lens te houden. Het wisselen van functies gaat via de assignables en de functieknoppen aan de body van de camera. Het vergt wat oefening om dat vloeiend te laten verlopen.

Voor deze JVC camcorder is voor snelle actie en snel wisselende lichtsituaties voor de minder ervaren cameramensen de automaat een optie. In de automaat draait de 4K op een mooi broadcast- en cinema-niveau. Hij wisselt snel van lichtsituatie en kan qua output tippen aan handmatig gebruik. Het is natuurlijk wel altijd aan te raden om de camera zo in te stellen dat hij in de automaat de juiste matrix pakt.

CONCLUSIE

JVC heeft een mooi apparaat op de markt gezet waar we veel van verwachten. De kwaliteit van de output sprak ons erg aan. De bediening en de functies zijn meer dan voldoende om hier mooie footage mee te draaien.

Dit is een camcorder waar professionele cameramensen en camjo's zeker mee uit de voeten kunnen. Ook zal het voor een gevorderde amateur geen punt zijn om zich met deze camcorder uit te leven.

De kwaliteit van zowel beeld als audio is goed. De snelheid van de lens en de camera zijn voor deze resolutie indrukwekkend. De mogelijkheden gaan voorbij aan de broadcast handhelds die we tot nu toe hebben gezien. De functies en mogelijkheden die deze camera biedt zijn goed. Tegen een prijs die rond de 5000 euro ligt, lijkt dit ons een goede investering met het oog op de toekomst. ■

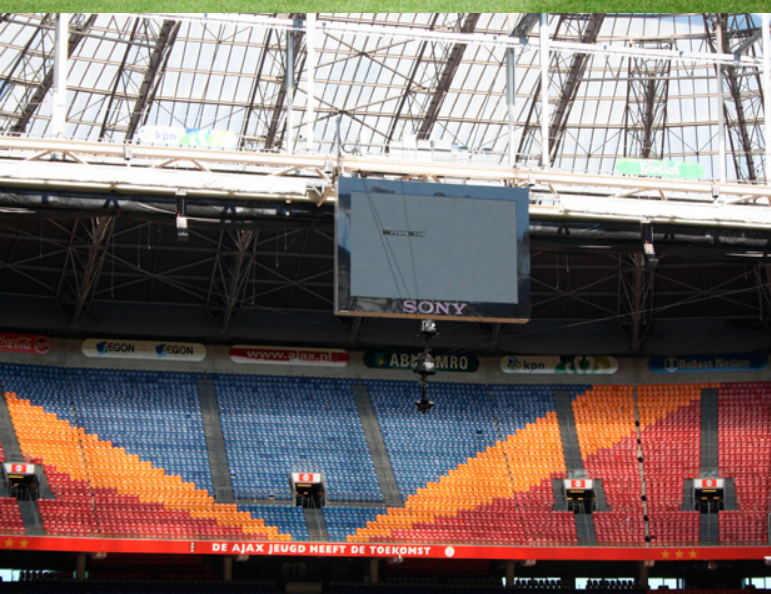

FLY BY WIRE MET EAGLECAM

Toprek Rigging introduceerde de afgelopen maanden het 'EagleCam' systeem, een voor Nederland uniek fly by wire systeem. EagleCam is de benaming voor het computergestuurde Flying By Wire systeem in combinatie met een gyroscopisch gestabiliseerde 'head' met camera. Hoewel het principe van het camergeleidingssysteem niet nieuw is, biedt deze versie veel vrijheid en mogelijkheden voor zowel studiowerk als (live)registratie van evenementen. Eelco Nauta

SPECIFICATIES HEAD EN CAMERA'S EAGLECAM CONFIGURATIE

LIVE TV BROADCAST

Camera: Sony HDC-P1 (shading, tally)
 Lens: Canon 2/3"11 x 4.5mm (remote zoom, focus, iris)
 Transmission: Uncompressed video, data & control via Fibre cable
 Head: Flighthead Mini 360° oneindige rotatie

FILM

Flighthead mini: Red Scarlet / Epic, Alexa M, Canon 5D MKIII
 Flighthead V: Compact 3D Rigs, Phantom, Arri Alexa, Red One
 Flighthead XXL: Fullsize 3D Rigs (Red One's, Alexa's)

Na de aanschaf van een reeds bestaand computergestuurd systeem besloot Diter Toprek om een nieuw systeem te gaan aanschaffen. Het ontwerpen van het nieuwe systeem was voor Toprek, eigenaar van Toprek Rigging, een logische volgende stap voor het bedrijf. Hij maakte al gebruik van vliegsystemen voor camera's en acteurs in diverse producties. "Wij hebben er meer dan twee jaar over nagedacht en gebrainstormd hoe je een systeem zo kan ontwerpen dat het veel bewegingsvrijheid heeft en mogelijkheden biedt waar andere systemen in tekort schieten. De techniek is helemaal nieuw en wij zijn nauw betrokken geweest bij het ontwerp ervan." De productie was wederom in handen van het Zweedse bedrijf Visual Act dat aan de hand van de opgegeven specificaties aan de slag kon. Omdat Toprek Rigging al bij veel producties en evenementen wordt ingezet, wilde Diter dat EagleCam overal inzetbaar is, van grote evenementen en festivals tot studio's. "Verschillende producties en ruimtes, vragen om een andere aanpak. Het mooie aan dit systeem is dat we het overal kunnen gebruiken, ook over hele grote afstanden. Waar we speciaal op hebben gelet is het geluid van de servomotoren in het aandrijf- en remsysteem, die zijn nagenoeg stil."

EagleCam heeft veel voordelen ten opzichte van andere systemen. "We wilden echt grote verbeteringen aanbrengen in de specs", vertelt Diter. "We hebben gekeken naar de stabiliteit en snelheid, maar we wilden er ook diverse cameraheads aan kunnen hangen. We kunnen nu een grote last dragen tot maximaal 250 kilo, afhankelijk van de situatie. Voor de rest wilden we ook een groter gebruiksgemak, zodat we ook in de software en bediening verbeteringen hebben aangebracht ten opzichte van andere, vergelijkbare systemen in het buitenland. Uniek is ook dat het geschikt is voor het laten vliegen van performers."

CONTROLE

Om de mogelijkheden te demonstreren organiseerde Diter in de Flanders Expo in Gent een proefdag. Om de snelheid en stabiliteit aan te tonen werd zijn rallyauto ingezet om te volgen met de camera. Om ook de studiomogelijkheden te laten zien, maakte Toprek samen met 3Sixty een videoclip van een Belgisch popbandje.

"We kunnen hier prima een situatie simuleren waarbij de snelheid en stabiliteit goed tot hun recht komen", zegt Diter. "De auto laten we een vaste lijn rijden die we ook kunnen programmeren in het systeem. Met EagleCam halen we een snelheid van maximaal 10 m/s, met een acceleratie van 8m/s zonder dat het beeld instabiel wordt. Met de videoclip laten we de meer creatieve toepassingen in een studiosituatie zien. Hierbij wordt het systeem meer met de hand bediend."

business software

AGP InstallWare

Installatiebedrijven

AGP Logistics

Transport en logistiek

AGP Move

Verhuisbedrijven

AGP Projects

Project- en serviceorganisaties

AGP Rent

Verhuurbedrijven

AGP Trade

Groothandelsbedrijven

AGP Rent verhuursoftware voor elk verhuurbedrijf

- Standaard software compleet op maat van uw organisatie
- Volledig geïntegreerde oplossing met veel functionaliteit
- Basispakket aan te vullen met de door u gewenste extra modules
- Continuïteit in uw automatisering, meer dan 30 jaar ervaring in uw branche
- Meer dan 750 bedrijven maken reeds gebruik van onze software oplossingen

It's a pleasure running business

FLYING BY WIRE HIGH SPEED WINCHES

Lengte kabel	200 m
WLL	250 kg
Snelheid	Tot 10 m/s (36 km/u)
Acceleratie	Tot 8m/s ²
Stroom	63A per lier
Kabel	6mm TechnaOne (Bl. 32.5kN)
Remmen	Dubbele remmen

FLYING BY WIRE STANDARD WINCHES

Lengte kabel	60 m
WLL	250 kg
Snelheid	Tot 3 m/s (10 km/u)
Acceleratie	Tot 2.5m/s ²
Stroom	32A per lier
Kabel	6mm TechnaOne (Bl. 32.5kN)
Remmen	Dubbele remmen

De ruimte en de te volgen lijn zijn van tevoren in het besturings-systeem geprogrammeerd. Diter: "We kunnen alles vaststellen, de bewegingen, snelheid, hoogte en noem maar op. Op de lijn die we programmeren kunnen we punten zetten waar de EagleCam aanpassingen moet doen. Denk aan een verandering van richting, een bocht maken of veranderingen in hoogte of snelheid. Mocht het nodig zijn dan kan de operator altijd ingrijpen en de besturing handmatig overnemen. We houden hiermee altijd absolute controle over wat er gebeurt en dat biedt ook voordelen voor creatieve toepassingen."

VEILIGHEID

Veiligheid is altijd het belangrijkste als je zware objecten of acteurs rond laat vliegen. De systemen voldoen dan ook aan de strengste veiligheidsnormen, zowel op het mechanische gebied als op het softwarematige gebied. "Al onze Flying By Wire systemen hebben een veiligheidsfactor van tenminste 1:10. De kabels die gebruikt worden zijn 6mm TechnaOne kabels, een kabel die te vergelijken is met Kevlar. De breeksterkte van één zo'n kabel is tenminste 32,5 kN. Om helemaal zeker te zijn van de veiligheid hebben wij strenge procedures opgesteld. Zo werken wij aan de hand van installatielijsten en dagelijkse inspectielijsten. In feite benaderen wij deze systemen als ware het een vliegtuig. Zowel van de Arbeidsinspectie als van de verzekeringmaatschappij hebben wij positieve reacties gehad over onze manier van aanpak", aldus Diter Toprek.

HOOGTEPUNT

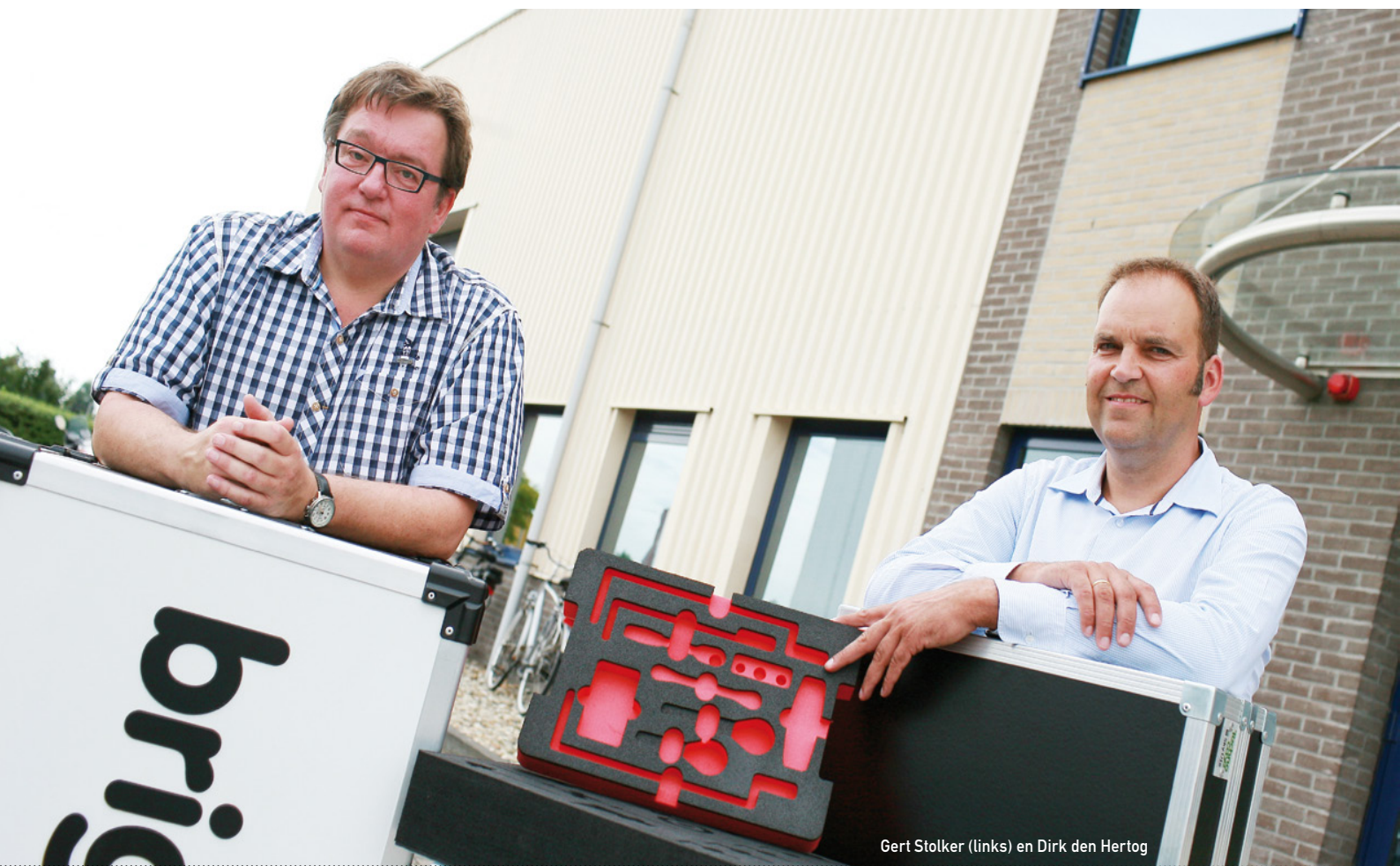
Een hoogtepunt voor Toprek Rigging was, in samenwerking met Pieter Bruin van Film Dynamics, de introductie van EagleCam tijdens de wedstrijd Ajax - AZ. Samen met de Amsterdam Arena, Eredivisie Live en Endemol werd dit systeem voor het eerst in Nederland gebruikt tijdens een live-registratie van een Eredivisie wedstrijd. Amsterdam Arena gaf Toprek Rigging de mogelijkheid om in de dagen voorafgaand aan de wedstrijd het systeem uitvoerig te kalibreren en testen. "Omdat het de eerste keer is, moeten we het systeem op

de situatie aanpassen. We gebruiken hier een andere camerahead, die kleiner en lichter is dan in Gent. De camerahead is de zogenaamde Mini Flighthead van Filmotechnics, dat in Nederland vertegenwoordigd wordt door Pieter Bruin van Film Dynamics. De grote uitdaging zit hem in het feit dat we live moeten vliegen en dat vraagt een goede samenwerking tussen de operator, de cameraman en de regie." De situatie wordt nauwkeurig in de computer gezet waardoor de operator precies kan bepalen waar de camera zich bevindt tijdens het vliegen. Hiervoor wordt een 3D-tekening gemaakt van het veld, waar de coördinaten worden ingevoerd van belangrijke punten zoals de hoeken en middenstip, maar ook de hoogte. "Dit geeft een driedimensionaal plaatje waarbinnen we kunnen vliegen en maakt de situatie overzichtelijk voor de bediening. Via de computer kunnen we zo precies bepalen waar de camera is en de besturing onder controle houden. Bijkomend voordeel is dat we de Arena nu in kaart hebben en bij een volgende keer deze gegevens al voorgeprogrammeerd hebben."

BELANGSTELLING

EagleCam kan zich verheugen op grote belangstelling van programmamakers. De interesse is groot, zeker na de succesvolle primeur bij de Eredivisie. Dit is voor Diter nog maar het begin. "We hebben zeer succesvolle tests gehad en ontvangen enthousiaste geluiden. De interesse is groot en we willen dat natuurlijk voortzetten. Ik verwacht dat dit systeem veel ingezet gaat worden bij uitzendingen en evenementen." Diter verwacht dus veel van het systeem en na de succesvolle testfase komt nu het echte werk. Volgens hem gaat het in de toekomst ook makkelijker en sneller om het systeem in te zetten. "Naarmate je verder komt en meer evenementen en uitzendingen hebt gehad, heb je meer plattengronden en situaties in de computer staan. Je kan dan bij aankomst volstaan met een kleine update in de software. Verder zijn wij al bezig met updates waarmee we EagleCam kunnen aanvullen. We hebben een geweldig systeem op de markt gebracht waar we jaren mee vooruit kunnen." ■

Gert Stolker (links) en Dirk den Hertog

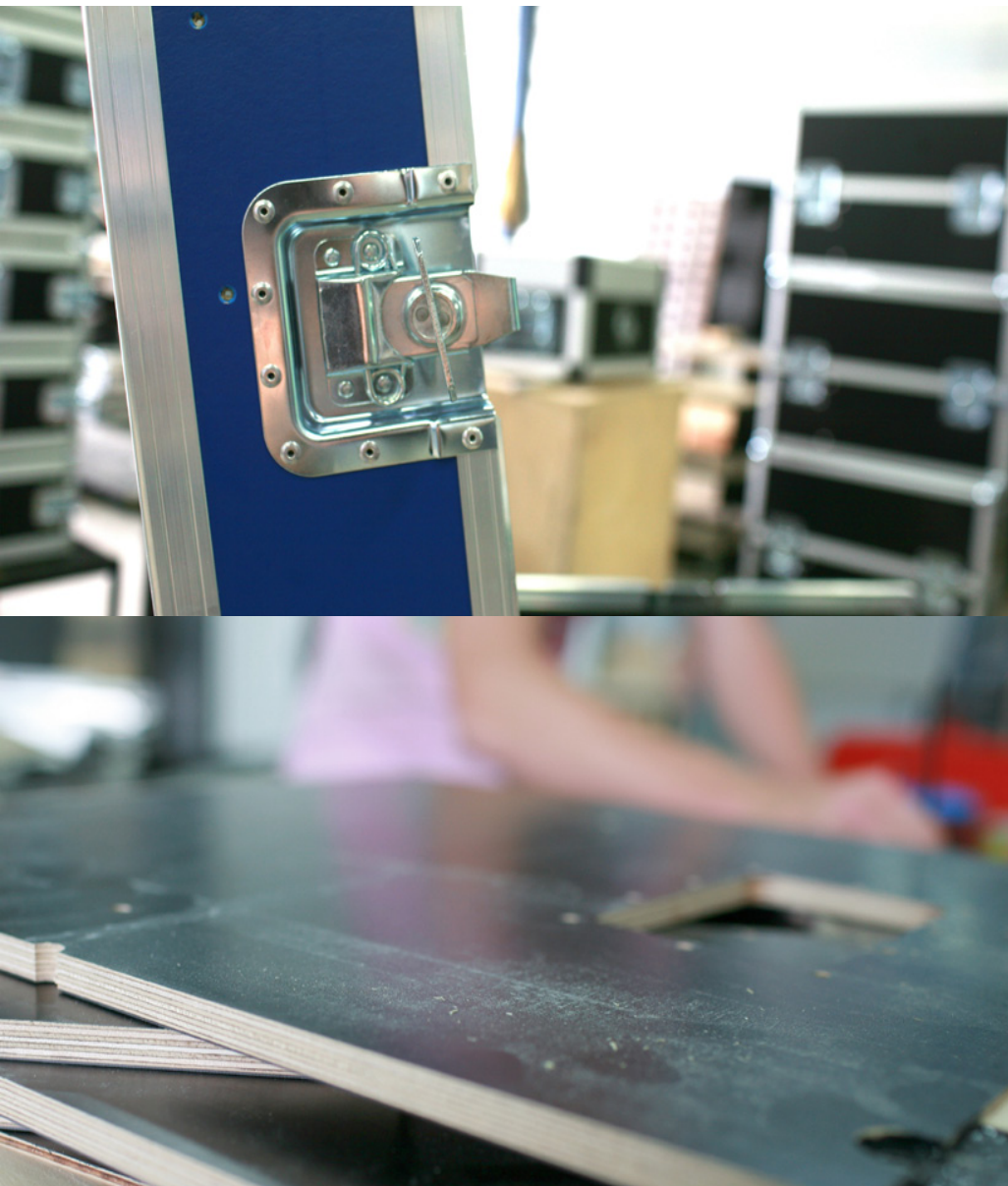
FUSIE SKY-LITE EN MEEKEL CASES

'NIEUWE TOPCLUB'

Stel je voor: topclubs Ajax en PSV besluiten samen verder te gaan en een nóg betere nieuwe topclub te gaan vormen. Iets vergelijkbaars is gebeurd in de flightcasewereld. Twee gevestigde namen, Sky-Lite Holland en Meekel Cases, hebben daar namelijk hun krachten gebundeld onder de naam Sky-Lite Meekel. Directeur Dirk den Hertog: "Eén plus één is in dit geval echt wel drie." Teun van Thiel Karim de Groot

Sky-Lite Holland en Meekel Cases behoren al jarenlang tot de top der flightcasebouwers in Nederland en omstreken. Dirk den Hertog (Sky-Lite) zit ruim twintig jaar in de business, Gert Stolker (Meekel Cases) zelfs al 33 jaar. Karrenvrachten aan kennis en ervaring dus, die in Sky-Lite Meekel zijn samengevoegd. Dat gebeurt overigens in Meerkerk, waar Sky-Lite al gevestigd was.

Bij Skylite zijn de afgelopen jaren nogal wat dingen veranderd. Dirk den Hertog: "In 2010 is mijn toenmalige compagnon weggegaan. Niet fijn natuurlijk, omdat je dan een vracht aan extra werk op je nek krijgt. Toen al heb ik contact opgenomen met Gert, die ik als concullega al lang kende. Gert zat toen in een ander traject, we hebben een goed gesprek gehad, maar konden toen dus niet samen in zee. Uiteindelijk vond ik intern

INNOVATIE EN PRODUCTEN

Sky-Lite en Meekel waren al innovatief en gaan dat na de samenvoeging zeker blijven. Zo worden manieren bedacht waarmee het bouwen van de kisten steeds sneller gaat en worden innovatieve materialen gebruikt. De productlijnen blijven gekenmerkt door degelijkheid, fraaie uitstraling en werkbaarheid. De Brightcase (10mm) bijvoorbeeld, een industriële flightcase met unieke stapelbare hoeken, sluiting (smartlatch) en handgreep met Con-Pearl, Curv of berken met HPL plaatmateriaal. Gert Stolker: "Daarnaast hebben we het nieuwe 7mm Technocase systeem met geanodiseerd profiel, popnagelvrij en in de toekomst met geïntegreerde hoeken/hoekplaatjes met berken en HPL of Con-Pearl (lichtgewicht) plaatmateriaal. Tevens wordt de 10mm Technocase op diverse onderdelen en qua bouwmethode aangepast. De flightcases worden nog sterker en de bouwmethode wordt verder verbeterd, maar de uitstraling blijft hetzelfde als bij de oude Touring (Meekel) en Technocase. Daarnaast hebben we ook nog de 4mm Technocase met geanodiseerd profiel en verchroomd beslag. Al onze flightcases worden gemaakt met insteek hoekprofiel, middels het systeem waar (Piet) Meekel 40 jaar geleden begonnen is en dat ondertussen door ons verbeterd is. Met ons samengevoegde en uitgebreide machinepark, waaronder 3 CNC machines, zijn we in staat om hele mooie en functionele schuimnlays te maken, eventueel met een flexibele coating ter versteviging, of voor Clean rooms."

iemand, maar ook hij vertrok op een gegeven moment. Een paar dagen later belde Gert weer, omdat hij gehoord had dat ik nog steeds iemand zocht."

ROMPSLOMP

Gert Stolker, die met zijn bedrijf Meekel Cases in Middelburg gevestigd was, maar nu ook vanuit Meerkerk opereert: "We zijn uiteindelijk een jaar aan het praten geweest voor we alles op de rit hadden en wisten hoe we het wilden gaan doen. In het begin denk je dat je die twee bedrijven wel even samenvoegt, maar zo werkt het niet." Den Hertog beaamt dat er heel wat bij komt kijken: "Al die juridische rompslomp, maar ook werkmethode die op elkaar moeten worden afgestemd. Zelf waren we er vorig jaar zomer al wel uit dat we het wilden gaan doen en dat één plus één in dit geval echt wel drie is, maar daarna komt het geregeld."

GELIJKWAARDIGE VOET

Per 1 februari van dit jaar zijn Sky-Lite en Meekel Cases daadwerkelijk samen verder gegaan onder de naam Sky-Lite

Meekel. "Dat hadden we echt niet met elke partij aangedurfd", geeft Den Hertog aan. "Bij de keuze voor een goede partij zijn een aantal zaken belangrijk. Je moet allebei hetzelfde karakter hebben en capabel zijn. Je zoekt een compagnon waarmee je op gelijkwaardige voet door één deur kan. Iemand die kan aanpakken en regelen en niet iemand die je van begin af aan moet opleiden. Gert zit met zijn 33 jaar ervaring zelfs al veel langer in het vak dan ik. Bij hem is het in Nederland zo'n beetje begonnen met de flightcases." Ook de bedrijven zelf en de visies erachter sloten prima op elkaar aan. Innoveren, platte organisatie, doen wat je zegt, geen strenge hiërarchie, maar personeelsleden die wel hun eigen broek moeten kunnen ophouden. Het zijn sleutelwoorden die voor beide bedrijven al golden en dat nu dus zullen blijven doen.

BREEDHEID

De klantenbestanden van beide bedrijven vullen elkaar mooi aan. Meekel was al meer actief in de industriële tak, terwijl het gros van de klanten van Sky-Lite in de audiovisuele hoek zat. In de nieuwe samenstelling wordt de breedheid nog

De juiste persoon
op
de
juiste plaats

Select AV verzorgt uw personeelsinvulling over de volle breedte. Operationele kennis en ervaring, doordachte man-planning en zorgvuldige bemiddeling in personeel op tijdelijke of projectbasis vormen hiervoor het vertrekpunt.

Select AV selecteert zorgvuldig en levert maatwerk door in te spelen op de specifieke functie-eisen.

Daarom garanderen wij u de kwaliteit van onze dienstverlening.

Kennismaken, samenwerken

Select AV Personeel
Sumatralaan 45
Postbus 1280, 1200 BG Hilversum
Tel. 035 - 54 299 66
Fax 035 - 54 294 64
select@avpersoneel.nl

**Partner in flexibele
personeelsinvulling**

www.avpersoneel.nl

veel meer opgezocht. Ook omdat daar nu simpelweg tijd voor vrijkomt: “Ook dat was een reden om samen te gaan”, legt Den Hertog uit. “We hadden namelijk allebei hetzelfde probleem. We hadden onze handen vol aan alle opdrachten die binnenkwamen, maar te weinig tijd om nieuwe dingen te doen, nieuwe klanten te zoeken en de krenten uit de pap te halen. Doordat we nu alles bij elkaar gevoegd hebben, krijg je overcapaciteit op het kantoor en die gaan we benutten door nieuwe interessante projecten te zoeken en nieuwe segmenten aan te boren. Ook in de entertainmentbranche blijven we natuurlijk actief, maar dat is toch een specifieke markt. De druk is hoog, de levertijden zijn kort en de prijzen staan onder druk. Er zijn ook flightcasebouwers die niks te doen hebben en om dan toch nog wat te verdienen de prijzen gaan uitknijpen. De markt is wat dat betreft wel eens gezonder geweest. Als je echt vooruit wilt, dan moet je zorgen dat je ook een segment in je klantenbestand hebt waar het geld nog iets minder een rol speelt.”

BIJZONDERE DINGEN

Als voorbeeld voor zo'n ander segment noemen Den Hertog en Stolker de medische markt. Als apparaten van 100.000 euro verpakt moeten worden, dan wordt voor de verpakking natuurlijk niet bekibbeld op een paar tientjes. “Maar ook offshore en baggerbedrijven zijn interessant”, vertelt Gert Stolker. “Het maken van moeilijke en bijzondere dingen is ook het leukst. Je komt eisen tegen die dergelijke bedrijven stellen, waar je zelf nog nooit over hebt nagedacht. Al die kennis neem je vervolgens mee.” Voor Sanquin - de Bloedbank - is bijvoorbeeld al een bijzondere en heel uitgebreide flightcase gebouwd. Stolker: “Het is een mobiele bloedafname unit. Er zit een stoel in waarop de afname plaatsvindt, maar ook alle apparatuur, een tafeltje...alles tot en met de kleeerhanger waaraan de persoon zijn jas kan ophangen. Die kist is snel open te klappen en dus superhandig voor hen.” Dirk den Hertog: “De truc is nu om zo iets verder uit te gaan rollen. Hoe doen ze deze dingen bijvoorbeeld in Duitsland, België en Frankrijk? Als je daar in wilt duiken, dan moet je er tijd in steken. Dat

lukt je namelijk niet met één telefoontje. Nu krijgen we als het goed is meer tijd voor dergelijke lange trajecten.”

EFFICIËNTER

Klanten gaan in principe weinig merken van de fusie, benadrukken Stolker en Den Hertog. “Het zijn dezelfde mensen waar ze contact mee hebben. Alleen is Meekel Cases nu dus niet meer gevestigd in Zeeland”, vertelt Stolker. “Veel mensen vinden het overigens prettig dat we niet meer in Middelburg zitten, maar nu veel centraler in het land gevestigd zijn.” Den Hertog: “Ook kostentechnisch is het gewoon interessant. Met alles op één locatie kun je bovendien veel efficiënter gaan produceren. Voor ons levert dat geld op, voor klanten nog meer snelheid. We hebben een hectisch half jaar achter de rug, maar als we straks alles op de rit hebben, dan moeten hier zo'n 10.000 kisten per jaar de deur uit gaan. Dat is zo'n tweederde meer dan we voor de fusie fabriceerden. We zoeken voortdurend naar manieren om sneller te kunnen produceren, zonder in te boeten aan kwaliteit. Uiteindelijk moet het ook tot verdere groei gaan leiden. We zoeken er nu al mensen bij om de productie uit te breiden, ook om nog flexibeler richting de klanten te kunnen zijn.”

STAP VOOR STAP

Den Hertog en Stolker geven toe dat er heus nog wel wat tijd nodig is voor Sky-Lite Meekel écht op volle toeren kan draaien. “Maar de voortekenen zijn wat dat betreft goed”, benadrukt Den Hertog. “We hebben het afgelopen half jaar verschrikkelijk hard moeten werken en dat zullen we ook moeten blijven doen. Dat geeft niks, want je doet het nu wel met een voldaan gevoel, omdat het uiteindelijk wat beters oplevert. Natuurlijk kunnen dingen altijd sneller, maar het gaat zoals het gaat. Tegen de jongens op de werkvloer hebben we ook gezegd dat we ding voor ding gaan aanpakken. Het moet stap voor stap. Je kan niet alles tegelijk doen, aangezien dingen dan half gedaan worden. Dat is hier niet de bedoeling. We doen het goed en anders doen we het niet...en dat is eigenlijk ook het verhaal achter de hele fusie.” ■

AV-OPLEIDINGEN

DE PRAKTIJK VOOROP

AV-opleidingen zijn er in vele smaken en gradaties. Overeenkomsten zijn er genoeg, maar verschillen ook. Vijf opleidingen presenteren zich aan de hand van door ons gestelde vragen. “Er zijn kansen genoeg in het werkveld.”

COLLEGE OF MULTIMEDIA

“Wij voorzien in de technische tools en kennis, waardoor de creativiteit en technische capaciteiten van onze klanten optimaal worden benut en op de meest effectieve wijze worden toegepast”, begint Gerbert Jan Valk van College of Multimedia (CMM). “Dit doen we door middel van het geven van opleidingen, cursussen, workshops en maatwerk trainingen vanuit onze opleidingslo-

catie in Amsterdam, of op locatie bij onze klanten. Zo verhogen we de efficiëntie bij creatievelingen en technici.” CMM geeft sinds 1997 professionele opleidingen en cursussen in de diverse disciplines van multimediaproductie en ICT, zowel parttime als fulltime. Valk: “De kwaliteit die we leveren wordt onderkend door meerdere spelers in de branche. Zo zijn we het eerste geautoriseerde trainingscentrum van Apple in Europa, officieel Adobe Authorized Training

Centre, het enige authorized trainingcentre voor AVID in de Benelux en tevens geautoriseerd in het geven van trainingen in Maxon's 3D Software. De opleidingen en cursussen worden dan ook gegeven door ervaren en gecertificeerde trainers."

De opleidingen en cursussen bij CMM zijn voornamelijk praktijkgericht. "De hands-on aanpak merkt de student of cursist direct", legt Valk uit. "Elke student of cursist heeft zijn eigen werkplek waar de theorie direct in de praktijk wordt gebracht onder begeleiding van gecertificeerde trainers en docenten. We streven er naar om de hoogste kwaliteit te leveren, waarbij de inhoud van de cursussen en opleidingen direct aansluit bij de praktijk. Door veel contact te hebben met de branche is het voor ons mogelijk om hier snel en adequaat op in te spelen, waardoor CMM als opleider een goede naam heeft in de branche."

Valk kan zich voorstellen dat het voor sommige opleidingen lastig is up-to-date te blijven qua kennis en faciliteiten: "Doordat wij continu investeren in de laatste hard- en software is het voor ons mogelijk om ons wat dat betreft te onderscheiden. De kennis blijft gewaarborgd door certificering en accreditatie. Als Apple, Adobe, AVID en Maxon gecertificeerd trainingscentre moeten we ook voldoen aan deze eisen. Dit zorgt voor de continuïteit van onze kwaliteit. Onze docenten en trainers zijn naast het lesgeven allemaal ook actief in het veld. Dit is voor ons een must, aangezien ze op de hoogte moeten blijven van de laatste ontwikkelingen in de markt. We vragen ze ook om hiermee bezig te blijven. Naast het feit dat dit goed is voor hun eigen ontwikkeling, heeft dit ook een meerwaarde voor onze klanten. Daarnaast zorgt dit er voor dat CMM continu kan inspelen op de laatste vragen vanuit de markt en werken we doorlopend aan het ontwikkelen van nieuwe trainingen die inspelen op de vraag van de toekomst."

Na de studie zijn er voor studenten kansen genoeg in het werkveld, meent Valk: "Niet alleen in de AV-branche, maar wellicht nog wel meer daarbuiten, komen er door innovatie en ontwikkelingen steeds meer mogelijkheden bij voor medewerkers. Hierbij kun je denken aan elke organisatie die meer gaat doen met audio en video op Internet, iPads en andere mobiele devices. Als studenten zichzelf kunnen onderscheiden door middel van diploma's, aangevuld met certificeringen en de juiste ervaring, zijn er kansen genoeg."

TVCOLLEGE

"We bieden al twaalf jaar lang een professionele TV-opleiding", start Andries Kooijman, directeur en één van de vele docenten bij TVCollege. "TVCollege is in de meeste gegeven lessen een avondopleiding. Je kan één specialisme kiezen waarin je in acht weken een avond per week van 20:00 tot 23:00 de ins en outs van je gekozen vak leert. In de zomer zijn er ook Summer School opleidingen waar je in een werkweek een vak kan leren." De praktijkkant is belangrijk bij de lessen van TVCollege. Kooijman: "Learning by doing, is het devies. Daarnaast zijn we branche erkend, zijn onze

docenten nog altijd werkzaam in de televisiewereld, werken we met kleine groepen zodat de persoonlijke aandacht groot is en zijn we betaalbaar en goed bereikbaar met auto en openbaar vervoer."

Het opleidingsniveau loopt in Nederland nogal uiteen, volgens Kooijman: "We hopen daarom ook met onze TV-professionals en didactisch vermogen het verschil te maken. Naast kennis is bij studenten ook de juiste mentaliteit belangrijk. Het is passie en hard werken. Dat is ook wat de markt vraagt. Wees alert en sta klaar! Het leuke is dat we natuurlijk verschillende mensen op televisie terug zien, maar ook achter de schermen zijn er veel werkzaam. Dat kan ook niet anders als je al zo lang een professionele TV-opleiding biedt!"

CAMERACOLLEGE

"Wij bieden diepgaande, korte opleidingen en trainingen op hoog (HBO) niveau aan audiovisuele technici, waarbij de nadruk op inhoud en hoogwaardige technieken ligt", vertelt Maurice Bossers, hoofddocent aan het Cameracollege en docent voor de opleidingen Camera / Montage. Zo'n 80% van de lessen op het Cameracollege bestaat uit praktijk. Bossers: "Onze klassen zijn nooit groter dan vier studenten, waarbij ze veel individuele begeleiding van een docent krijgen. Daarnaast werken we met een elektronische leeromgeving om studenten te begeleiden bij thuisstudie. We werken alleen met de meest hoogwaardige apparatuur, die marktconform is of daar nog boven ligt. Met betrekking tot camera's houdt dat in dat we met schoudercamera's werken die niet ouder zijn dan één jaar, maar ook software wordt voortdurend geüpgrade." Cameracollege werkt alleen met A-merken, zoals Arri, Chrosziel, Steadicam, Egripment, Panther, Kinoflo, Dedolight en dergelijke. "Ook onderscheiden we ons door een beoordelingssysteem: studenten krijgen niet zomaar een certificaat, maar worden aan het eind van hun studie getest (theoretisch en inhoudelijk) door een onafhankelijke examencommissie, op basis van een vastgestelde beoordelingsmatrix", benadrukt Bossers.

Het opleidingsniveau in Nederland is volgens Bossers niet altijd even hoog: "Van cameramensen en editors wordt verwacht dat ze meedenkend en vaak zelfs zelfregisserend zijn. Het opleidingsniveau voor deze beroepen ligt in Nederland voornamelijk op MBO, wat in onze ogen niet strookt met wat er in de praktijk wordt verwacht. Wij geven op een hoger niveau les, zodat studenten een beter begrip van de techniek maar ook van de inhoudelijke en communicatieve aspecten van het vak krijgen."

Geheel in lijn hiermee is dat ook de docenten van hoog niveau moeten zijn. "Ze moeten lid zijn van onder andere het GTC (Guild of Television Cameramen), waarbij regelmatig bijeenkomsten en workshops in Londen worden bijgewoond", zegt Bossers. "Docenten moeten bovendien minstens tien jaar ervaring hebben in de cinemabranche of de regionale of landelijke omroep. Daarnaast moeten ze nog werkzaam te zijn in die branches. Dat is een must; de praktijk is voortdurend in verandering en door-

STAGE FREAKS.NL

YOUR PROFESSIONAL STAGE EQUIPMENT.....AND MORE!

Twee van onze opleidingen uitgelicht

Video Producer

De opleiding Digital Video Producer (DVP) brengt studenten alle kennis en vaardigheden bij die nodig zijn om zichzelf verder te kunnen ontwikkelen tot volwaardig allround videomaker. De opleiding wordt gegeven door professionals die dagelijks met hun vak bezig zijn en daardoor goed weten wat er speelt, zowel op technisch als creatief vlak, en weten wat de ontwikkelingen zijn op de video-arbeidsmarkt.

3D Producer

De opleiding 3D producer is een zes maanden durende cursus welke zich richt op het leren werken met een 3D software pakket. Er wordt tijdens de cursus gewerkt met het software pakket Cinema 4D. De opleiding gaat grondig in op de vele aspecten van 3D zoals modeling, texture mapping, lighting, animation, scripting en rendering.

Authorized Training Center |
 Avid Learning Partner Professional |
 AUTHORISED Training Centre |
 MAXON CERTIFIED TRAINER ✓

CMM College of MultiMedia | Egelenburg 150-152
 1081 GK Amsterdam | 020 - 462 39 39
www.cmm.nl | info@cmm.nl

PolyCast full HD-studio in Het Concertgebouw

Een project van:

Inter Visual Systems

System integrator van studio-oplossingen!

INTER
VISUAL SYSTEMS

Projectpartner:

Panasonic
ideas for life

www.inter.nl | @InterVisualSys

Media Profession mp

bemiddeling mediapersoneel

Media Profession is een bemiddelings- en payrollbureau voor mediapersoneel.

- Media Payroll
- Intermediair
- Stages in de media

Onze kracht ligt in het samenwerken!
 Uw aanvraag kan per telefoon of e-mail geregeld worden.

Media Park - Gateway A - 1e Verdieping • Sumatralaan 45 • 1217 GP Hilversum
 T: +31 (0)35-640 00 65 • F: +31 (0)35-640 07 75 • E: info@mediaprofession.nl

www.mediaprofession.nl

middel van anekdotes van docenten krijgen studenten een beter begrip van wat hen te wachten staat. Ook willen we studenten een duidelijk beeld kunnen schetsen van de huidige ontwikkelingen in macro/micro binnen de branches. Ook moeten docenten voldoende capaciteiten hebben om te mogen lesgeven; ze worden hierin geschoold en voortdurend getoetst, omdat het onze ervaring is dat iemand met vakkennis niet per definitie die vakkennis (op een aantrekkelijke manier) kan overdragen. Daarom werkt het Cameracollege ook expliciet niet met freelance docenten, maar met vaste parttimers die routine met de lesschema's hebben en zich betrokken voelen, niet alleen met het vakmatige, maar ook met het onderwijsinstituut. We hebben een docentenregeling opgesteld met regels waaraan docenten moeten voldoen om onderwijsbevoegdheid binnen het instituut te verkrijgen."

Het Cameracollege probeert cameramensen en editors op te leiden. Bossers: "Dat houdt volgens ons ook in dat er een bepaalde mentaliteit/sociale vaardigheid dient te zijn. We hebben specifieke lessen waarbij we daar nadrukkelijk bij stilstaan en advies geven aan studenten. We zeggen wel eens dat je beter een fijne collega kan zijn die iets minder goede beelden kan afleveren, dan een geweldige cameraman waar niemand mee wil werken.

De branches broadcast en cinema staan onder druk, maar veel van onze studenten weten zich een positie te veroveren. Helaas zien we wel dat de facilitaire bedrijven/producenten steeds meer jonge, onervaren technici in huis opleiden."

GRAFISCH LYCEUM ROTTERDAM

Het Grafisch Lyceum Rotterdam biedt de opleidingen cameraman/vrouw, video-editor en fotograaf aan. Dit zijn BOL-niveau 4 opleidingen. "Daarnaast bieden we de specialisaties Lichttechnicus en Geluidstechnicus aan binnen de opleiding Podium- en evenemententechniek", vertelt Paul Rehm, afdelingsdirecteur van de opleidingen Audiovisuele Productie en Podium- en evenemententechniek. Het Grafisch Lyceum Rotterdam volgt de laatste ontwikkelingen in het vakgebied altijd op de voet. "We gebruiken de nieuwste hardware en software en zijn al hard bezig om vanaf volgend schooljaar 3D in het onderwijs op te nemen. Ik denk dat we ons ook onderscheiden op het gebied van onze faciliteiten: we beschikken over grote studiovloeren, vele editing suites en heel veel apparatuur. Daarnaast scoren we al enkele keren hoog in de JOB-monitor, het landelijke tevredenheidsonderzoek onder MBO-studenten. In onze regio zijn we onlangs, net als twee jaar geleden, door studenten uitgeroepen tot beste MBO-school." Er komt volgens Rehm wel wat bij kijken voor je fatsoenlijk les kunt geven in 3D: "Het vergt een behoorlijke investering in mensen (opleiden, het ontwikkelen van het materiaal). Daarnaast moet er een forse investering gedaan worden in materiaal. We schaffen camera's aan en we gaan werkplekken inrichten."

Ook bij het Grafisch Lyceum Rotterdam is de praktijk belangrijk. "Onze studenten werken veel in onze eigen praktijkruimtes.

Panasonic

De beste kwaliteit, levensgroot en duurzaam!

Panasonic

lumina®

Output is al ruim 20 jaar leverancier van Panasonic presentatie oplossingen en is thuis in alle markten. Output levert Panasonic Projectoren en Displays waaronder de nieuwe generatie NeoPDP Displays waarmee Panasonic bewijst dat kwaliteit gepaard kan gaan met duurzaamheid, mooier beeld en tot 50% minder energieverbruik!

output

Professional audio, video & lighting

www.outputnl.com

De Meerheuvel 10
5221 EA 's-Hertogenbosch
Tel: (073) 639 2600
Fax: (073) 639 2601
info@outputnl.com

Daarnaast volgen ze twee stages in de opleiding en organiseren we excursies. Ook nodigen we met regelmaat gastsprekers uit”, vertelt Rehm. Ook de docenten komen rechtstreeks uit de praktijk: “Voor de beroepsvakken is dat een must. De gebruiksaanwijzing van een camera lezen kan iedereen. Maar het gaat niet alleen om de techniek. Het gaat ook om cameraopstellingen en camerabewegingen. Dat zijn dingen die je leert door te doen en niet uit een boek. Als je dat moet overbrengen aan studenten, moet je daar zelf veel ervaring in hebben. Onze docenten voor de beroepsvakken hebben stuk voor stuk een directe link met het werkveld.” Ook aan de mentaliteit van de studenten wordt gedacht. “Beroepshouding is zeker zo belangrijk als technische vaardigheden. Als je niet op de juiste manier weet te communiceren of altijd te laat bent, kun je het wel vergeten. Wij sturen daar ook erg op in de opleidingen. Onze studenten vinden vaak direct na hun opleiding werk. We merken wel dat het met de economische crisis lastiger wordt, maar nog steeds heeft het merendeel van de gediplomeerden meteen of redelijk snel een baan.”

HOGESCHOOL VOOR DE KUNSTEN UTRECHT

Op de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht (HKU), kunnen AV-studenten terecht op de Faculteit Kunst, Media en Technologie, voor een ‘Bachelor of Design’: Animation, Audiovisual Media en Image and Media Technology. Femke Langebaerd vertelt wat de HKU op dit gebied onderscheidt van andere opleidingen: “Tijdens je AV-opleiding word je geconfronteerd met alle kanten van het productieproces (van concept tot postproductie). Ook werk je bij je productie vaak samen met studenten van de andere studierichtingen (muziek en games & interactie) van de faculteit. Alle disciplines waar je als AV’er later mee te maken krijgt, vind je bij Kunst, Media & Technologie onder één dak.”

Het praktijktaandeel is groot op de HKU, legt Langebaerd uit: “In het derde jaar ga je zes maanden op stage. Daarnaast werk je samen met andere studenten aan een project voor een opdrachtgever van buiten de opleiding. Ook in de eerste zes maanden van het laatste jaar werk je aan een project voor een opdrachtgever van buiten de opleiding. Dit doe je in een multidisciplinair team, samen met studenten van andere studierichtingen. Het laatste halfjaar van je studie werk je aan je eigen afstudeerproductie. Ook krijg je al tijdens je studie te maken met de zakelijke kanten van

de beroepspraktijk.” Het opleidingsniveau is volgens Langebaerd hoog: “Studenten en alumni vallen regelmatig in de prijzen bij de bekende nationale en internationale festivals op het gebied van film en animatie, zoals het IDFA (International Documentary Festival Amsterdam), HAFF (Holland Animation Film Festival) en het NFF (Nederlands Film Festival).” Daarnaast komen ook de docenten uit de praktijk: “Naast hun docentschap zijn ze werkzaam in het werkveld waar ze voor opleiden”, vertelt Langebaerd. “Ze weten precies wat daar speelt en kunnen de nieuwste ontwikkelingen verwerken in hun onderwijs. Het omgekeerde geldt ook. Bijzondere resultaten uit onderwijs en onderzoek bereiken via hen het werkveld. Er vindt op die manier een natuurlijke en doorlopende uitwisseling van kennis en kunde plaats.”

Technische ontwikkelingen gaan snel, aan opleidingen de taak de ontwikkelingen bij te benen. Langebaerd: “We onderhouden daarvoor zeer nauwe contacten met het werkveld en ons streven is om in onderwijs en onderzoek een voortrekkersrol te vervullen waar het gaat om het experimenteren met de mogelijkheden die de technische ontwikkelingen bieden voor nieuwe toepassingen in het audiovisuele werkveld. Vanzelfsprekend houden we in onze studieprogramma’s rekening met de eisen die het werkveld aan de AV’ers van de toekomst stelt.”

Als je beschikt over de juiste mentaliteit en je hebt je studie ten volle benut om je sterke kanten te ontdekken, daarmee te experimenteren en uit te blinken in dat wat jou een unieke AV’er maakt, zul je je plek in het werkveld absoluut vinden, weet Langebaerd. “Passie voor het vak is daarbij heel belangrijk. Je moet er, zoals dat heet, helemaal voor willen gaan. Deadlines zijn echt deadlines. Je moet goed met anderen kunnen en willen samenwerken en flexibel zijn. Onvoorziene omstandigheden zijn in dit vak eerder regel dan uitzondering. Met een van-9-tot-5-mentaliteit kom je er niet. Ook een ondernemende houding is belangrijk. Als je met je werk op je zolderkamertje blijft zitten gebeurt er niks. Je moet laten zien dat je er bent en wat je kunt. Je moet op mensen af durven stappen en contacten leggen - en onderhouden - die voor jou belangrijk kunnen zijn.” ■

NIEUWE ROL MEDIA IN STADSCENTRA:

HET NIEUWE WINKELLEN

Mijn moeder kon slecht kiezen, maar goed onderhandelen. En zo kwam ze jarenlang met stapels nieuwe jurken thuis, die ze showde aan mijn vader en hij gaf advies. Wat niet beviel ging terug, want ze had het bonnetje nog. Wat ze wilde houden rekende ze af. Het kostte haar een extra rit naar de grote stad, maar dat had ze over voor de keuzehulp. Had ze nu nog geleefd, dan zou het winkelpersoneel haar binnenkort vriendelijk gewezen hebben op het Nieuwe Winkelen. Want er gaat door inzet van media heel wat veranderen in het contact tussen detailhandelaar en klant. Lucas Vroemen, onafhankelijk mediaconsulent bij Media'manage BV. Meer op www.mediamanage.nl

Het Nieuwe Winkelen is niet alleen een uitkomst voor de besluiteleze consument, het is een totaal andere manier van bereiken, behagen, prikkelen en overtuigen van het publiek. Door de komst van sociale media, grote en kleine schermen en interactie gaat het hele circus van het trekken van aandacht tot en met de aftersales er heel anders aan toe dan pakweg tien jaar geleden. De fysieke en virtuele wereld gaan samensmelten. Heeft een klant nu moeite met de productkeuze, dan kan ze vanuit de paskamer via een interactieve Twitter spiegel en haar smartphone de keuze bij haar eega leggen terwijl ze shopt. En vóór haar vertrek naar de stad had haar favoriete merk via Facebook de nieuwe collectie al onder haar aandacht gebracht.

IRRITANT OF HANDIG?

Media zijn niet meer weg te denken uit de contacten tussen klanten en verkopers. Nu al gaat bijna een derde van de retailomzet via het web. Dat online contact begint thuis, waar Google-ads onthoudt dat je een keer naar achtpersoons bungalows in Denemarken hebt gezocht en je nog maanden na de genoten vakantie dagen aan de Scandinavische kust blijft verleiden tot een midweek in een houten duinhuis. De één beschouwt het continue aanreiken van de gerichte advertenties als een irritante inbreuk op de privacy, de ander ziet het als een handig hulpmiddel.

VECHTEN

Ook tien jaar geleden kreeg je als argeloze burger de reclame-uitingen om de oren gesmeten als je eenmaal buiten was. Op de weg naar het station de poster van de lokale supermarkt over de weekaanbiedingen, op het treinstation het opgeheven vingertje van de Bond Tegen Vloeken en aangekomen in het centrum probeerden posterborden de klant er van te overtuigen dat dit de beste aanbieding van de hele winkelstraat was. Die posters en statische borden zullen nog heel lang in het straatbeeld blijven, want verandering gaat niet snel. Maar dat niet-statische reclames hun intrede hebben gedaan is overduidelijk. De schermen worden niet louter als vervanging van de posterborden ingezet. Met de komst van het internetshoppen moeten winkels en winkelcentra vechten om publiek. Waarom een paar sneakers kopen in de stad als het eenvoudiger en soms ook goedkoper kan op internet?

BELEVING

Wat steeds belangrijker gaat worden is 'de beleving': het kopje koffie met gebak met een vriendin na het passen van tien paar schoenen is niet te downloaden. Winkelen, door de roezemoezende stad slenteren, luisteren naar die best wel goede straatmuzikant en bij de aanschaf van die dure crème een monstertje aangereikt krijgen door die vriendelijke verkoopster. Dat zijn feelgood-momenten die het internet niet snel kan bieden. Maar er zal meer moeten gebeuren om het volk weer de stad in te krijgen. Iedere stad kampt in meer of mindere mate met winkelleegstand. Plaatsen als Schiedam en het Limburgse Echt en Geleen vormen de kopgroep met 20% leegstand in het centrum. Stadsontwikkelaars stellen dat leegstand een infectie is, rotte tanden in de straat: de panden aan weerszijde van een leeg winkelpand krijgen het moeilijker met zo'n holle buurman en zo kan één leeg pand na verloop van tijd een hele straat onderuithalen.

ROL VOOR MEDIA

Vroeger waren stadscentra het middelpunt van het stadsleven en werd er vooral heel veel gemaakt in het stadscentrum. Er werd bier gebrouwen,

er werden schoenen gemaakt en de smid besloeg het paard met hoefijzers. Als je nu in de gemiddelde stad niet hoger kijkt dan de etalages, kun je haast niet meer bepalen waar je bent. Stadscentra lijken op elkaar en bestaan vooral uit filialen van bekende ketens als H&M, C&A, KFC enz.. Daardoor wordt in het stadscentrum hoofdzakelijk geconsumeerd in een anonieme omgeving waar enkel nog het aanbod en de prijs geldt als belangrijke trekker. En laat dat nu online veel makkelijker te organiseren zijn. Stadscentra zullen dus moeten werken aan de 'belevingsfactor', zoals in een pretpark. Bijvoorbeeld door creatie terug te brengen in de stad. Media kunnen daar ook een rol in spelen: met een menigte vreemden op een groot scherm een interactief spel spelen, maakt dat het ritje naar de stad voor studieboeken een uitje is. Citymanagement of winkeliersvereniging kan de binnenstad een nieuwe impuls geven en dat is in veel steden – gezien de leegstand en terugloop in het aantal bezoekers – hard nodig.

VIDEO'S EN INTERACTIEF

Schermen in alle soorten en maten en de inzet van sociale media kunnen er ook voor zorgen dat leegstand beter verteerbaar is. En touch screens kunnen wijzen op die leuke achterafwinkeltjes waar postzegelverzamelaars hun hart kunnen ophalen of net die zeldzame boeken te koop zijn. In allerlei steden ontstaan nu initiatieven om leegstand te camoufleren, op te leuken of een functie te geven. De Haagse dames van Twiet.nu vullen etalages met een stapel boxen. In elke box laten ondernemers of particulieren hun producten, meningen, feesten of voorstellingen zien met spulletjes, rariteiten en kleine schermen. De lege etalage is ineens een verzameling kijkdozen en publiek loopt er niet achteloos aan voorbij, maar toont een glimlach na een blik in de boxen. De non-profit organisatie Heerlens DNA gebruikt leegstand om ideeën van inwoners voor verfraaiing van de stad smool te geven. Met video's, interactiviteit en een aantrekkelijke of gewaagde aankleding van de ruimte krijgt leegstand een nieuwe sociale functie.

WACHTVERZACHTER

Nog niet alle detailhandelaren zijn er van overtuigd dat media een rol kunnen spelen in het klantcontact, maar het aantal winkels zonder schermen en sociale media-accounts daalt snel. Of alle pogingen tot het integreren van media in de verkoop even geslaagd zijn is vers twee. In mijn eigen apotheek sta ik hartje zomer verbaasd te kijken naar de aanbevelingen voor extra vitamine C voor de wintermaanden. En te veel damesmodezaken denken dat een scherm bij de paskamers met nog meer rokken en jurken als wachtverzachter voor de verveelde kinderen en mannen kan dienen. Zet Top Gear op die TV en de kans dat mannen zonder protest die winkel binnenstappen is groter.

Het zijn een paar voorbeelden van hoe media een rol spelen in de nieuwe functies van het stadscentrum en in het winkelen. Doemdenkers zien een lege stad in het verschieft omdat over een paar jaar iedereen internetshoppen refereert boven fysieke aanwezigheid in een winkelstraat. De 'Innovatieven' in het stadscentrum zoeken mogelijkheden om de voordelen van het kopen via een scherm te combineren met de geneugten van de city. De nabije toekomst zal het uitwijzen... ■

GO MOBILE!

MS-2800:
HD/SD 8 of 12 kanaals
Mobile Studio

datavideo
Sharing the Value

ib
7.D39

Datavideo Technologies Europe BV Tel: 030 261 96 56 - www.datavideo.info - info@datavideo.nl

MediaAssist

advies, training en support media systemen
info@mediaassist.nl www.mediaassist.nl 035 6239297

Eddy Keur bij Radio 10 Gold

Per augustus heeft Radio 10 Gold zich versterkt met Eddy Keur, die een eigen programma is gestart bij het bekende radiostation. Keur is al sinds 1983 actief op de radio en heeft zijn stem als voice over aan vele TV programma's verleend. Eddy Keur: "In 1989 begon ik na vijf jaar KRO radio bij Radio 10. Nu, meer dan 23 jaar later, start ik opnieuw bij het station dat mijn muziek draait, waar een klein team van enthousiaste radiomakers een prachtige volwassen zender neerzet en de sfeer en magie van Radio 10 Gold in stand houdt. April volgend jaar bestaat het radiostation 25 jaar, ik ben ontzettend dankbaar dat ik die verjaardag als DJ mag meevieren. Wat wil een mens nog meer, top!" Ook Florent Luyckx, directeur content Radio 10 Gold, toont zich verheugd met de komst van Keur: "Met zijn komst naar Radio 10 Gold hebben we ons DJ team uitgebreid met een zeer ervaren, gepassioneerde en opvallende radiopersonlijkheid die fan is van het station en haar luisteraars. Eddy zit boordevol ideeën voor zijn programma op Radio 10 Gold en die gaan we de komende tijd verder uitwerken. Dit jaar is onze programmering al uitgebreid met een aantal succesvolle nieuwe programma's. Met de unieke muziekmix van de grootste hits aller tijden en het uitgebreide team van topjocks ben ik ervan overtuigd dat nog meer luisteraars ons de komende tijd gaan ontdekken."

Minister wil snelle behandeling Mediawet in Tweede Kamer

Minister Van Bijsterveldt (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) benadrukt in een brief aan de Tweede Kamer dat het belangrijk is dat de nieuwe Mediawet snel wordt aangenomen. De omroepen kunnen dan namelijk starten met de geplande fusies. De Mediawet ligt momenteel voor Advies bij de Raad van State en het voorstel wordt waarschijnlijk na de zomer bij de Tweede Kamer ingediend. Volgens de minister is het belangrijk dat hierna voorvarend te werk wordt gegaan in de Tweede Kamer. Omdat de verlaging van de rijksmedia-bijdrage al is goedgekeurd moet er bezuinigd worden. "Het inboeken van deze bezuiniging betekent dat de publieke omroep linksom of rechtsom moet besparen. Onder de huidige regelgeving is het voor omroepverenigingen niet mogelijk te fuseren." Door de fusies zijn er in 2016 nog acht publieke omroepen over. De gefuseerde omroepen krijgen voortaan geld van de overheid op basis van het aantal leden na de fusie, ook als dat er meer zijn dan 400.000. Tot dusverre telden leden boven dat aantal niet mee. Zes omroepen gaan fuseren: de KRO gaat samen met de NCRV, de TROS met de AVRO en de VARA met BNN. EO, Omroep MAX en VPRO blijven op zichzelf en NOS en NTR vervullen zelfstandig hun wettelijke taak.

Meer evenementenzenders in 2012

Ook in 2012 wordt weer een record gevestigd met het aantal evenementenzenders. Tot op het moment van schrijven is door het Commissariaat voor de Media al 74 keer toestemming gegeven voor een evenementenzender, meldt de NOS. Het totale aantal gaat naar verwachting ruim over de 100 heen. Het aantal evenementenzenders is in tien jaar tijd verviervoudigd. In 2002 werd er nog 28 keer toestemming gegeven. Daarvoor was het slechts enkele keren. Het daadwerkelijk aantal verstrekte FM-vergunningen ligt dit jaar op 70, volgens het Agentschap Telecom. En ook dat aantal loopt richting een record. In 2010 werden er 80 zendvergunningen afgegeven. Vorig jaar waren dat er 85. "Wanneer voor het ene evenement een vergunning wordt afgegeven, wil een ander evenement dat ook", meldde een woordvoerder van het Commissariaat aan de NOS. Het succes van een paar grotere projecten als Roparun Radio, Kermis FM en KLM Open Radio telt daarin mee. Andere organisaties zien dat het werkt en willen ook zo'n tijdelijke zendvergunning.

Nieuwe audiovormgeving Radio 538

Radio 538 komt met een nieuwe audiovormgeving. Ook is de nieuwe programmering bekend gemaakt. Froukje de Both vertrekt per 1 september bij de zender. Haar contract wordt niet verlengd. Vanaf zondag 9 september verhuist het 538-programma Juize naar Slam!FM. Mark Labrand startte eerder deze maand al met een nieuw programma op 538: @labrando. Hij ruilde van plek met Barry Paf. In de nieuwe jingles is terug te horen dat Radio 538 verder gaat onder de naam 538. In verwijzingen naar de website wordt gebruik gemaakt van 538.nl in plaats van radio538.nl. Op de site Talpadownloads.nl is de nieuwe audiovormgeving alvast te beluisteren en tegen betaling te downloaden. Talpa, eigenaar van 538, vraagt € 1,30 per jingle. Bron: radiofreak.nl

The standards stay, but innovation never ends.

With 25 years experience designing the world's most popular digital consoles, it's fair to say that we've set the standards high in usability, performance and reliability. Now we're raising the bar.

Redefining how a digital console can sound, Yamaha CL series empowers live sound engineers with comprehensive, studio-quality sound shaping tools and unprecedented flexibility to achieve the perfect sound for any application.

Combined with all new sonics, CL series consoles represent the next level of digital console evolution, delivering an enhanced experience in accessible mixing, powerful networking and seamless integration with Nuendo Live recording software.

The heart of an evolved interface

Yamaha's acclaimed Centralogic concept is the core of a renewed user interface that offers a new, unprecedented level of operating efficiency in the CL series, from visual feedback right down to the form and feel of the faders and controls.

Scalable, versatile network capabilities

CL series consoles feature separate console and I/O rack components that communicate via the Dante™ network audio protocol, allowing fast design and deployment of systems from the most basic to the dazzlingly complex.

Complete Live Sound toolkit

Powerful new sound shaping tools include the Premium Rack which can accommodate up to eight instances of expressive EQ and dynamics effects, including the Rupert Neve Designs Portico 5033 equalizer and Portico 5043 compressor/limiter.

Sony lanceert betaalbare DWZ-serie digitale draadloze microfoons

Sony Professional introduceert de 2,4-GHz DWZ-serie draadloze digitale microfoons. Deze serie bestaat uit vier betaalbare en flexibele pakketten. Hierin worden de nieuwste draadloze microfoons, bodypack-zenders, en rack óf compacte ontvangers gecombineerd. Verbeteringen aan de microfoons zijn het gebruiksgemak, de betrouwbaarheid in RF-transmissie en zeer hoge geluidskwaliteit ten opzichte van de oude analoge systemen. De DWZ-serie is ontwikkeld voor uiteenlopende gebruikers; van musici tot zakelijk gebruikers. De nieuwe pakketten onderscheiden zich door hun gestroomlijnde design en eigentijdse uitstraling, met een herkenbare gele rand op de producten als uniek kenmerk. De DWZ-serie bestaat onder andere uit het DWZ-B30GB digitale draadloze gitaarsysteem en de DWZ-B70HL digitale draadloze headset met lavalier. Daarnaast zijn er nog de DWZ-M50 handheld-microfoon en de DWZ-M70 digitale draadloze handheld-microfoon voor spraak en zang. Functies en kenmerken DWZ-serie:

De nieuwe pakketten zijn ideaal voor kleine tot middelgrote draadloze auditoepassingen, door de combinatie van uitstekende geluidskwaliteit, een stabiele signaal overdracht en duurzaamheid. De verschillende uitvoeringen van de DWZ-serie beschikken allen over een groot aantal hoogwaardige functies, zoals:

- 24-bits PCM lineaire digitale geluidsoverdracht
- Twee modi voor het kiezen van de 2,4-GHz frequentie
- Rack-ontvangers met geïntegreerd kleurendisplay en ingebouwde digitale EQ
- Verwisselbare microfooncapsules, geschikt voor capsules van Sony of andere microfoonfabrikanten
- Gebalanceerde en niet-gebalanceerde uitgangen

De beschikbaarheid en adviesprijzen van de DWZ-serie worden later dit jaar bekendgemaakt.

Sena helpt muzikanten met nieuw Muziekproductiefonds

Sena is gestart met het Sena Muziekproductiefonds. Professionele muzikanten, die niet genoeg middelen hebben voor een plaatopname, kunnen een aanvraag doen voor financiële ondersteuning, die voor tweederde uit een schenking en een derde uit een lening bestaat. Het Sena Muziekproductiefonds is mede ontstaan door het tekort aan fondsen waar muzikanten subsidie voor het maken van geluidsoptnamen kunnen aanvragen. Anita Verheggen, bestuurslid bij Sena, vertelt: "Ons nieuwe fonds voorziet echt in een behoefte. Veel muzikanten willen hun muziek op cd of digitaal uitbrengen maar het ontbreekt hen aan de financiële middelen. Met het Sena Muziekproductiefonds willen we het voor hen mogelijk maken om opnames te maken die van goede en exploiteerbare kwaliteit zijn. We nodigen alle professionele muzikanten van harte uit om een aanvraag bij het fonds in te dienen." Het fonds is beschikbaar voor Nederlandse musici uit alle muziekgenres. Aanvragen kunnen gedaan worden tot 1 oktober. Een onafhankelijke commissie beoordeelt of de aanvragen aan alle voorwaarden voldoen. Aan de beste aanvragers wordt een bedrag van maximaal € 5.000 toegekend. Meer informatie over het fonds is te vinden op www.sena.nl.

Nominatie NTR Radioprijs bekend

Zes jonge radiomakers uit Nederland en Vlaanderen zijn genomineerd voor de NTR Radioprijs, de jaarlijkse aanmoedigingsprijs voor studenten journalistiek en jonge radiomakers. Zes Vlaamse en drie Nederlandse producties zijn genomineerd. De radiomakers die genomineerd zijn: Elise Hoopman (Artesis Hogeschool Antwerpen, afdeling drama/woordkunst), Ine Verhaert (RITS School of ARTS, Erasmus Hogeschool Brussel, afdeling radio), Harmen Bootsma (Fontys Hogeschool Journalistiek Tilburg), Gerwin Peelen (Christelijke Hogeschool Ede, opleiding Journalistiek), Kristel Peters (Fontys Hogeschool Journalistiek Tilburg) en Lucas Derycke (Hogeschool West-Vlaanderen, afdeling Journalistiek). De jury bestaat dit jaar uit Pieter Broertjes (burgemeester van Hilversum en oud-hoofdredacteur van de Volkskrant), Koen De Smet (Vlaams radiomaker, winnaar NTR Radioprijs 2010), Jan Bulckaen (RITS School of ARTS, Erasmus Hogeschool Brussel, afdeling radio), Vincent Bijlo (radiopresentator, cabaretier en columnist) en Lucella Carasso (presentatrice Radio 1 Journaal). Naast de juryprijs, is er ook de publieksprijs. Het programma dat de meeste likes krijgt op Facebook, wint. De finale is live te horen vanuit Desmet in Amsterdam op zaterdag 8 september op Radio 1. Dan worden de juryprijs en de publieksprijs uitgereikt.

ADOBE PRODUCTION PREMIUM CS6

DE BASIS AANGEPAKT

Eén van de belangrijkste namen in de huidige audiovisuele productie voor televisie, film en internet is Adobe. Bij de consument al alom aanwezig, maar ook zijn al sinds jaar en dag de producten van dit wereldwijde bedrijf te vinden op de werkstations van audiovisuele professionals. Wij testten Adobe Creative Suite 6 Production Premium. Arnout van der Hoek, Media Assistent

Zakelijke producten als Acrobat en Acrobat-reader zijn algemeen bekend en bij meer dan 90% van pc-gebruikers is Flash geïnstalleerd. Daarnaast is Adobe een begrip in de wereld van de grafische industrie voor het ontwerpen van gedrukte media en internet. Het bedrijf is moeiteloos meegegaan in de snelle ontwikkeling van internet en mobiele media en levert de standaard op gebied van tools voor het bouwen van websites, e-publishing en user-interfaces voor mobiles. Bijna alle producten van Adobe zijn zowel te gebruiken op het Windows-als op het Apple-platform. Een belangrijk misverstand dat ik graag wil benoemen is de kwaliteitsdiscussie tussen de twee platforms. De software werkt op beide systemen uitstekend en beide systemen kunnen dezelfde snelheid en performance bereiken. Mits natuurlijk de systeemspecificaties vergelijkbaar zijn opgebouwd. Op PC kun je daar nogal mee variëren. Natuurlijk zweren mensen bij Apple of juist bij PC en verguizen ze het andere platform, maar deze discussie vindt vooral plaats op gebruikersniveau. De interface van de Adobe software is op beide platformen gelijk en loopt mee met de elk jaar wisselende Operating systemen van Apple, wat geen geringe prestatie is.

TOEVOEGINGEN

Adobe brengt verschillende bundels uit van de software-applicaties gericht op de specifieke industrie. Voor onder andere de

professionele video- en filmindustrie en tegenwoordig natuurlijk ook voor videoproduktie voor internet is daar de bundel Adobe Creative Suite 6 Production Premium. Dit pakket bestaat uit Premiere Pro, After Effects, Photoshop Extended, Audition, Illustrator, Encore, Flash Pro en Media encoder, Speedgrade, Prelude, Bridge. CS6 is een belangrijke update met interessante toevoegingen. De performance is opvallend verbeterd. Natuurlijk zijn er weer nieuwe mogelijkheden en filters. De Interface is aangepakt door een speciaal aangetrokken team om eenheid en eenvoud in de tools te brengen. Het resultaat mag er zijn. Ook zijn twee applicaties toegevoegd om tegemoet te komen aan grotere productieomgevingen. Prelude CS6 is een ingest- en logging-tool, bedoeld om grote hoeveelheden media in te laden en te voorzien van metadata. Speedgrade CS6 is een applicatie voor kleurcorrectie. De meeste onderdelen in de Suite kunnen ook bij concurrenten worden gevonden en in specialistische gevallen zullen deze superieur zijn, maar vooral de combinatie van de producten en de goede uitwisseling maken het pakket aantrekkelijk.

MAKKELIJKER

Zoals gezegd is de performance verder aanzienlijk verbeterd. Men heeft daarvoor een aantal slimme zetten gedaan. Allereerst is besloten zich vooral te richten op 64-bits systemen, die nu

eenmaal sneller kunnen rekenen en verwerken. Vervolgens heeft men zich gekoppeld aan specifieke grafische NVidia kaarten en zit er een zogenaamde graphic engine genaamd Mercury ingebouwd. Deze combinatie zorgt voor een snellere verwerking en soepele interface. Zelfs op mijn oude werkstation met een iets mindere grafische kaart merk je het verschil. Zeker met zware applicaties als After Effects. Ze hebben nog een andere aanpassing gedaan die het leven van een After Effects artist een stuk makkelijker maakt. De preview renders die worden gemaakt om je bewerkingen in de clip te kunnen afspelen worden nu op de achtergrond berekend en bewaard. Mocht je een bewerking ongedaan maken, dan hoef je niet weer opnieuw te wachten tot de preview klaar is, maar wordt het teruggehaald uit het geheugen. Zelfs na afsluiten en weer opstarten is deze preview nog beschikbaar. Photoshop en Premiere Pro hebben volgens hetzelfde principe een achtergrond save en autosave. Met deze optie kun je doorwerken terwijl je werk periodiek wordt gesaved. Het sluit allemaal goed aan bij complexe werkwijzen en werken onder tijdsdruk.

BASIS AANGEPAKT

De afgelopen upgrades, van CS3 naar helemaal CS5, zijn veel mogelijkheden en functionaliteiten toegevoegd aan het pakket. Wellicht met de bedoeling om een nog bredere groep gebrui-

kers aan te spreken. Door nu veel aandacht te besteden aan performance, interface en workflow, wordt de basis van het pakket aangepakt. Veel gebruikers gebruiken misschien maar 10% van de mogelijkheden en maken maar af en toe gebruik van andere features. In principe zitten ze niet in de eerste plaats te wachten op de nieuwe features, maar zijn ze natuurlijk wel gebaat bij verbeteringen in snelheid en prestatie.

APPLICATIES HUREN

Een nieuw product bovenop de pakketten is Adobe Creative Cloud. Afgezien van een opslagruimte ergens op het internet, waardoor je overal bij je werk kan of kan delen, hebben ze denk ik een slimme zet gedaan. Je kunt, door lid te worden van de Creative Cloud, een abonnement nemen op een specifiek pakket of applicatie. Stel dat je maar zo nu en dan een bepaalde applicatie nodig hebt, kun je die voor die periode inhuren. Voordeel is dat je dan altijd toegang hebt tot de laatste versie en alleen hoeft te betalen wanneer je het nodig hebt.

VECTOR EN PIXEL BASED

Voordat ik enkele nieuwe Key-features uit het pakket bespreek, is het belangrijk een aantal principes uiteen te zetten. Afhankelijk van de toepassing heeft Adobe software die 'vector based' werkt of 'pixel based'. In grafische ontwer-

NEW

ULX-D DIGITAL WIRELESS

PROFESSIONAL INSTALLED WIRELESS SOUND

Shure ULX-D Digital Wireless offers for the most demanding installed applications an expansive set of professional features.

- **Transparent 24-Bit / 48 kHz Digital Audio** within a 20 Hz – 20 kHz frequency range
- **Signal Stability** with no audio artifacts over the entire 100 meter line-of-sight
- **Lithium Ion Rechargeability** provides up to 11 hours of use on a single charge
- **256-bit Advanced Encryption** guarantees unbreachable privacy

www.shure.nl/ulx-d/nl

SHURE

Shure Distribution Netherlands B.V. | Erasmusweg 15, 4104 AL Culemborg | Telephone 0031-(0)3456 3 88 88 | Fax 0031-(0)3456 3 88 89 | Email info@shure.nl | www.shure.nl

ad-systems.com

▶ we amplify®
emotions

▶ **Magnus12**
Flexibiliteit ten top

12'1.4': een stuk gereedschap voor iedere toepassing!
Multifunctioneel: High-End top of onovertroffen monitor!
Robuust elegant uiterlijk: omdat het oog meeluistert!

Delta Star

Mobile Broadcast Systems

GIGAWAVE - SVP BM - ERICSSON - BMS - TANDBERG

Point to Point verbindingen

betrouwbaar en compact

studiokwaliteit

camerazenders

Low delay

HD - SD

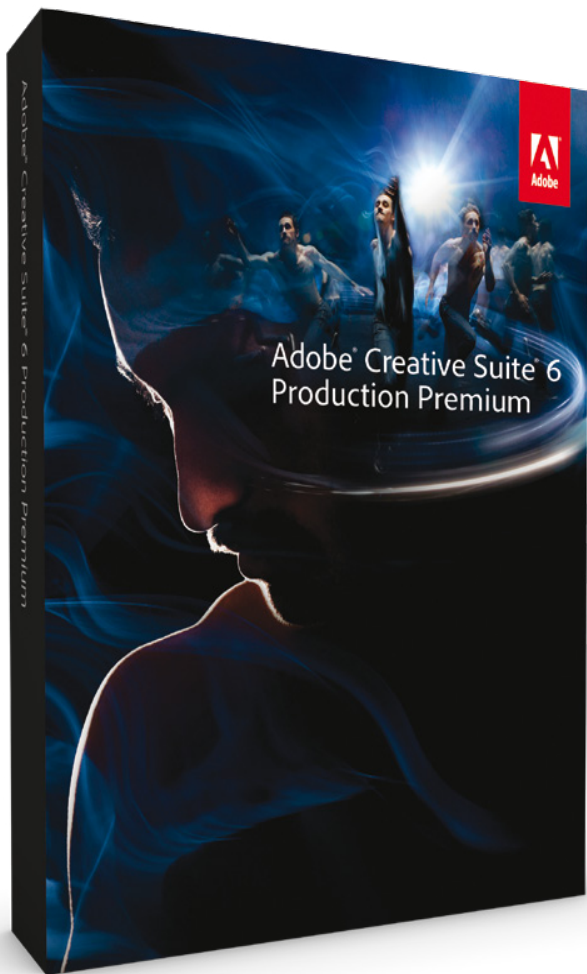
Snel inzetbaar voor:

studio - op locatie - motor - auto - heli - boot enz.

Bel voor verkoop & verhuur

Delta Star Mobile Broadcast Systems

0315 - 32 82 97 www.delta-star.nl

pen worden tekeningen en logo's, vaak vector based gemaakt. Een lijn wordt bepaald doordat het van het ene punt naar het andere punt loopt. Hoe groot die afstand is, maakt niet uit. Door alle punten met elkaar te verbinden ontstaat een tekening. Voordeel van deze manier van werken is dat je het bijvoorbeeld oneindig kan vergroten of verkleinen, zonder dat de scherpte afneemt en je daar maar betrekkelijk weinig informatie voor nodig hebt. Adobe Illustrator is een dergelijk pakket, maar ook Flash Professional is een vector based applicatie. Daar tegenover staan Photoshop en After Effects. Deze applicaties zijn pixel based. Dit omdat het bronbestand foto of film is. Die bestaan al uit pixels en moeten dus op een andere manier worden bewerkt. 3D design applicaties werken in het algemeen ook vector based. Het is daarom niet voor niets dat zowel in Photoshop als After Effects met CS6 steeds meer mogelijkheden zijn om bewerkingen te doen met vector based objecten. Platte logo's kunnen zo redelijk eenvoudig in perspectief worden gezet en van diepte worden voorzien.

In After Effects waren in de voorgaande versies al illustrator-files, zoals logo's, te importeren. In de nieuwe versie blijven ze vector based te bewerken. Deze feature zit ook in Photoshop en daar zullen veel ontwerpers erg blij mee zijn. Een andere

interessante feature in After Effects is de manier om perspectief punten te kunnen zetten in een videoclip. De clip wordt geanalyseerd en aan de ontstane ankerpunten kunnen andere objecten worden gekoppeld die meebewegen in het juiste perspectief.

MEER NIEUWS

In Premiere Pro is de interface geoptimaliseerd en vooral de tijdlijn is aangepast aan de meer universele behandeling zoals in Final Cut Pro en Avid. Adobe heeft veel gekeken naar producties met DSLR camera's en film met kleine mobiele camera's. Zo is er een nieuwe stabilizer om opnames uit de hand vloeiender te maken en is er een oplossing om beeldfouten, die ontstaan door de zogenaamde rolling shutter, weer op te lossen.

Voor Photoshop heeft een aantal interessante vernieuwingen, zo is er een vernieuwde Crop functie. Cropping is een basisfunctie van Photoshop die iedereen gebruikt. Behalve hulprasters die kunnen worden opgeroepen, is vooral de mogelijkheid om weer terug te gaan naar het origineel erg handig. Verder is de zogenaamde straighten-tool handig. Je zet een lijn langs de horizon en het plaatje draait waterpas.

De algoritmes voor de filtering van contrast en kleur zijn verbeterd waardoor de autocorrectie functie zo goed is dat het ook voor pro's de moeite waard is om te proberen. Voor gebruikers die werken met veel lagen in Photoshop is de nieuwe managing tool voor layers erg prettig. De layers zijn te categoriseren waardoor snel de juiste layer te vinden is. Er is ook een optie om huid en gezicht in een plaatje te herkennen. Erg handig bij gebruikers die bijvoorbeeld met modellen werken.

Een misschien niet zo vaak te gebruiken functie, maar wel spectaculair, is de content-aware tool. Niet geheel nieuw maar wel verder verbeterd. Daarmee kan een object op de voorgrond van een foto in zekere mate worden verschoven ten opzichte van de achtergrond. De achtergrond die vrijkomt na de verschuiving wordt opgevuld door de content-aware tool. Die kijkt naar de omliggende omgeving en vult die naadloos op. Het is verbazend hoe makkelijk dit werkt. Met dezelfde tool is het ook mogelijk om beeldelementen in de foto te verlengen of naadloos te herhalen. Zoals een dak langer maken of een horizon met bomen verder opvullen op een heel eenvoudige manier.

AANTREKKELIJK

CS6 brengt nieuwe features en heeft zich verder aangepast aan de huidige eisen en het aanbod aan media. Maar vooral de verbetering van de basis maakt het pakket aantrekkelijk. Dat het pakket zich dynamisch aanpast aan het systeem waar mee wordt gewerkt is ook heel prettig. ■

SYSTEEMTRENDS BIJ

DRAADLOZE MICROFOONS EN HEADSETS

De draadloze microfoon en ontvanger vormen de hoeksteen bij de audio-weergave en opname voor evenementen, camerareportages/ENG, paneldiscussies, tv-shows, zaalpresentaties, toneel, onderwijs en zang- of muziekuitvoeringen. Geen gedoe meer met lelijke kabels die stoorgeluiden veroorzaken en totale bewegingsvrijheid tegen de hoogst mogelijke geluidskwaliteit. Wat zijn de trends? Ulco Schuurmans

Het kabeltijdperk voor microfoons en headsets loopt steeds meer ten einde. Het is koning draadloos die reageert. Optimale bewegingsvrijheid voor de journalist en uitvoerend artiest, weg met de stoorgeluiden door rommelende kabels, geen lange haspels meer uitrollen en bovenal een sublieme geluidskwaliteit. Bij twee belangrijke achilleshielen voor het gebruik van wireless mics, receivers en headsets zijn belangrijke verbeteringen geboekt. De voeding c.q. gebruiksduur via zowel batterijen als (nieuw) LithiumIon-accu's bedraagt inmiddels vele uren. In de praktijk ergens tussen de zeven en tien uur bedrijfsduur. Over het gebruik van de zendfrequenties, Achilleshiel 2, wordt steeds meer overeenstemming bereikt. Het onderling storen op elkaars frequenties komt door de zeer ruime kanaalkeuze en bandbreedte plus zich zelf instellende systemen steeds minder voor. Bekende grote merken in draadloze microfoonssystemen en headsets zijn Sennheiser, Shure, Sony, Beyerdynamic, AKG, Samson, Line en DPA. Het aanbod varieert van simpele doch relatief goed presterende pro-gebruikerssets tot high-end uitvoeringen die elke toets der audiokritiek kunnen doorstaan.

TRENDS

Er zijn zes belangrijke trends bij draadloze microfoonsets, headsets en hun ontvangers te onderscheiden. Trend 1 is: compacter, lichter en beter. Het lijkt tegenstrijdig, nauwelijks

zichtbare dasspelden en compacte super lichtgewicht hand-microfoons versus een optimale geluidskwaliteit. De techniek staat echter voor niets. Klein en fijn (klinkend) zijn ze al vanaf een paar honderd euro te koop. Trend 2 is het ontwikkelen van complete systemen voor draadloze microfoons. De gebruikers hebben daarbij keuze uit meerdere typen microfoons, headsets, ontvangers en de bij het systeem passende accessoires. De fabrikant richt zich met een dergelijk wireless microphone systeem op een bepaalde gebruikersgroep en u kunt het ook zelf op maat samenstellen. Trend 3: het verminderde energiegebruik. Vroeger ging het daarbij om 9V blokjes die snel leeg waren. Nu doet een draadloze microfoonset het op twee R6 AA-batterijen vele uren. Relatief nieuw zijn de interne oplaadbare LithiumIon accu's. Veelal in combinatie met een docking-station. Het voeden via een camcorder is al langer in gebruik. Hiervoor zijn diverse connectoren en opzetstukjes leverbaar. Als vierde trend de videofilmende digitale fotocamera. Met name de spiegelreflex (DSLR). Van huis uit is de DSLR niet zo thuis in het goed opnemen van geluid bij video. De ingebouwde stereomicrofoontjes vormen slechts een pover compromis en ook de interne geluidscircuits kennen zo hun beperkingen. De draadloze microfoonsets voor camera's brengen hier zowel verbeteringen in bij de opname door de microfoons zelf, als het in een aantal gevallen kunnen bijregelen van het volume. Trend 5 dan: het op afstand precies

SAMSON AIRLINE MICRO CAMERA-SYSTEEM

Voor wie op zoek is naar een kwalitatief goed koopje om de camcorder of videofilmende DSLR uit te rusten met een draadloze Lavelier microfoonset, komt het Samson Airline Micro Camera compact draadloos camera systeem in het vizier. Het gaat hierbij om de combinatie van een LM10 omnidirectionele daspeldmicrofoon, AL2 bodypack transmitter, AR2 receiver en een docking-station om de Lithiumlon-accu's op te laden. Dit RF Samson Airline Micro camerasysteem werkt heel makkelijk bij interviews en commentaren, het volgen van een bewegend persoon (o.a. aerobics-instructeurs) en rondleiding met gids. De units zijn lekker compact en hebben afgeronde zijkanten. Heel geschikt voor ook de wat kleinere camcorder en fotocamera. Voor de draadloze verbinding wordt gebruik gemaakt van een standaard RF-frequentie.

De zender valt via een meegeleverde adapter/houder in de accessoireschoen van de camera te plaatsen. Erg handig. Er zijn twee antennes voor een bedrijfszekere ontvangst aan boord. De bediening verloopt via een enkele knop met Multi-color LED displaying voor de RF-verbinding, low battery en power. Voor het aansluiten op de camcorder of videofilmende fotocamera is er keuze uit een kabeltje voor 3.5 mm minijack naar 3.5 minijack of 3.5 mm minijack naar XLR. De 3.5 mm uitgang is ongebalanceerd. Het AR2DT dubbel-docking station levert de stroom voor het opladen van beide apparaten. Nooit meer batterijen verwisselen dus! De aansluiting is USB. Een lichtnetadapter en kabeltje voor USB-voeding zitten standaard in de set.

SHURE

De veranderingen op het gebied van frequentieverdeling gaan bij Shure niet voor problemen zorgen. Het merk verkoopt sinds 2010 alleen nog frequenties die na de verandering beschikbaar blijven voor al haar draadloze series. En daar blijft het niet bij. Shure heeft recent twee nieuwe draadloze systemen gelanceerd, die via de nieuw ontwikkelde techniek 'Frequency Diversity' een oplossing bieden voor de komende problematiek. Bij Frequency Diversity worden twee zenderfrequenties gebruikt voor één audiosignaal. Wordt één frequentie gestoord, dan wordt automatisch storingsvrij verder gewerkt op de tweede frequentie.

ULX-D vormt de digitale oplossing bij Shure. Bij de serie wordt gebruik gemaakt van Advanced Encryption Standard (AES-256) voor high-security toepassingen (niet af te luisteren!), welke zorgt voor naadloze integratie in huidige media control systemen. Ook de nieuwste rechargeability technologie wordt gebruikt, die afkomstig is van Axient. ULXD4D (dual) en ULXD4Q (Quad) ontvangers worden uitgerust met een uitgebreide set van functies, waaronder High-Density modus, Bodypack Frequency-Diversity en Dante digitale audio-netwerken.

Ook verkrijgbaar bij Shure is WWB6, de meest uitgebreide software die op de markt verkrijgbaar is voor monitoring en frequentieberekeningen. Het biedt een handige interface die u in staat stelt om alle details van een productie op frequentiegebied te beheren en te controleren. Met de nieuwe interface is de planning, programmering en live monitoring van de in het netwerk aangesloten apparatuur gemakkelijk en volledig te sturen.

kunnen bedienen van draadloze microfoonsets via een app. Dit zowel vanaf tablets met fraaie grafisch frequentie karakteristieke en grote regelaars al op de compactere smartphones. Sennheiser levert een Control-app voor discussie- en zaalsystemen. Trend zes vormt de groeiende consensus over het gebruik van frequenties en bandbreedte. Zie hiervoor de kadertekst over PMSE, elders in dit artikel.

DRAADLOZE MICROFOONSYSTEMEN

Je kunt eigenlijk niet meer over een afzonderlijke draadloze microfoon, headset en bijbehorende ontvanger spreken. Het gaat veelal over een hoogwaardig geïntegreerd systeem waarbij de microfoon, transmitter en receiver naadloos en in de hoogst mogelijke audiokwaliteit op elkaar aansluiten. Op een dergelijk wireles microphone system kan de gebruiker meerdere componenten aansluiten. Het systeem kan zo nauwkeurig op het desbetreffende opnamedoel en de eigen maat en smaak worden afgestemd. In principe valt een draadloos microfoonstelsel voor vrijwel elke opnamesituatie aan te passen. Meerdere microfoons, headsets en ontvangers zijn eenvoudig simultaan in het systeem te combineren. Bijvoorbeeld bij Shure: bij het modeltype PGX werken tot 6 systemen simultaan. Voor de SLX versie zijn dat er 12. En bij het instapmodel PG Wireless gaat het om 4 systemen. Daarnaast zijn er complete sets met een bepaald gebruikersdoel. Bijvoorbeeld een camcorderset voor interviews, reportages en ENG.

MICROFOONTYPEN

De microfoons zijn onder te verdelen in typen met of zonder ingebouwde zender en qua vorm. Bij een microfoon met ingebouwde transmitter zijn er geen extra zendvoorzieningen nodig. Is er geen zender aan boord, dan moet je er eentje

SENNHEISER EW 112P G3 B

De 42 Mhz Sennheiser EW 112P G3 B is een draadloze Lavalier-set, bedoeld voor gebruik op digitale videocamera's en ook geschikt voor performers op het toneel en in de studio. Voor een kraakheldere en storingsvrije geluidskwaliteit, zoals bij deze Sennheiser EW 112P G3, dient technisch het nodige tot stand gebracht te worden. Als eerste de frequentie voor de draadloze verbinding. Die moet voor de zender en ontvanger gelijk zijn, anders valt er geen verbinding te krijgen. Omdat mogelijk ook anderen op dezelfde frequentie kunnen zitten, moet een draadloze Lavalier-set een ruime keuze uit beschikbare zendfrequenties (kanalen) bieden. Het Sennheiser-systeem heeft 1.680 frequenties in huis. Voor Nederland de frequentieselectie B en voor België A.

Het onderdrukken van ruis-, vervorming en elektronische storingen heeft een hoge prioriteit. Dat is Sennheiser wel toevertrouwd. De EWE 112P GP B of A-set doet het in deze voortreffelijk. Ook met het bedieningsgemak zit het goed. De Lavalier-microfoon is het type ME 4 clip-on cardioïde microfoon. Deze elimineert de meeste tot alle achtergrondgeluiden. Een interview naast de snelweg is goed mogelijk. De ontvangst van de EW 112P G3 blijft sterk, doordat de ontvanger de line kabel gebruikt als een tweede antenne. Verder levert Sennheiser een bevestigings-schoentje voor de accessoireschoen van de camcorder mee. Zo kan je de ontvanger bovenop de camcorder plaatsen. Heeft een videolamp de voorkeur, dan kan de klem van de receiver ook aan de hand/polsband bevestigd worden.

AKG DSR700 2-KANAALS ONTVANGER

Deze 2-kanaals ontvanger is uitgerust met een 3-bands equalizer, compressor en limiter van DBX plus een uitstekend low-cut 0-300 Hz filter. Dat valt ook tot op hoge professionele niveaus te horen. Het contact maken tussen microfoon en ontvanger gaat automatisch via een IR-link. De gebruiker hoeft zelf geen kanalen meer in te stellen. Bij de aansluitingen zitten aan de achterzijde een 6.3mm jack en tweemaal XLR connectoren. Er zijn twee uitgangen die het signaal per kanaal uitsturen en er is één gecombineerde output die het signaal van de twee outputs in één keer uitstuurt. Tot de belangrijkste specificaties behoren: een frequentiebereik van 25 tot 20.000 Hz met een THD van minder dan 0.05%. 24 bit audio sampling en digitale modulatie. Batterij-informatie van de aangesloten zenders. Een ethernet-aansluiting en 1U rackhoogte, 19 inch breedte.

aansluiten. Dat kan in de vorm van een opsteekunit (snap-on) die koppelt aan de XLR-uitgang van de microfoon. Optie twee is het aansluiten op een beltpack of bodypacktransmitter. Dat is een los zenderkastje te bevestigen aan de broekriem, een zak of elders aan de kleding. Op een dergelijke transmitter vallen de zenderfrequenties, mute en correctiefuncties in te stellen. Een losse transmitter biedt daarbij doorgaans meer mogelijkheden dan een ingebouwde.

Wat de vorm betreft de volgende typen: de dasspeld- of Lavalier-microfoon. Voor het 'onzichtbare' interview zijn de draadloze Lavalier-microfoonsets niet te verslaan. De dasspeld-microfoon zit nauwelijks zichtbaar aan revers, colbertzakje of bloes. Het dunne kabeltje van de zender is netjes in de kleding weggewerkt. Een bijpassende bodypack of belt-pack-zender verzorgt de overdracht naar de draadloze ontvanger van de zaalinstallatie, mengpaneel, camcorder of videofilmende DSRL. De geluidskwaliteit is bij een Lavalier boven de □ 100- al verrassend goed. Als nadelen gelden stoorgeluiden door het stoten tegen kleding en een kleine kans op beschadiging van deze minimicrofontjes in ruwere omstandigheden.

Een headset (headworn mic) is een combinatie van een draadloze microfoon en een onopvallende draagbeugel voor aan het hoofd (of oor). In een aantal gevallen zit er al een kleine zender in de headset. Anders een bodypack gebruiken, deze geeft tevens meer instelmogelijkheden. De headset mikt op de gebruiker die bewegingsvrijheid wenst en de handen vrij wil hebben. Gewild bij zangers, instructeurs, acteurs, gaming en technische crews. Ook hier miniaturisering en niet tot nauwelijks zichtbaar. Headsets zijn zelfs in verschillende huidskleuren leverbaar. Een ander voordeel van de headset is het ontbreken van stoorgeluiden door het schuren tegen de kleding. Let goed op de gebruiksduur bij batterij en oplaadbare

accu. Een alternatief is een bluetooth draadloze headset in combinatie met een smartphone.

De handheld microfoon is nog altijd een favoriete keuze bij zangers die zich er helemaal mee kunnen uitleven, cabaretiers of presentatoren die met publiek werken en de journalist met het ware 'hand-interview-gevoel.' Dankzij de compacte bouw en het lichte gewicht echt geen blok meer aan de hand. Stoorgeluiden door handbewegingen zijn goed afgeschermd. En de bedrijfsduur bedraagt vele uren op één batterij- of acculading.

Instrumentmicrofoons zijn bedoeld om bepaalde instrumenten tijdens de weergave of opname van een muziekuitvoering in de mix beter te kunnen weergeven. Een ander voordeel is dat de musicus vrij met zijn of haar instrument kan bewegen en kan rondlopen. Draadloze clip-on typen voor op de kleding of het instrument zelf zijn onopvallend en zitten niet in de weg. Vanuit elektrische instrumenten valt meestal direct een kabeltje op een draadloze zender aan te sluiten.

DE ONTVANGERS

Bij de ontvangers is er onderscheid in stationaire (rack-) systemen en portable clip-on typen. Een stationaire receiver biedt een groot aantal instelmogelijkheden, een grotere LCD-display en bedieningsknoppen, meer aansluitingen voor randapparatuur en in een aantal

gevallen een iets betere ontvangst. Je ziet steeds meer dat dit type ontvanger via een hub op de computer valt aan te sluiten. In de 19 inch stevige metalen rackmount-uitvoering zijn de stationaire receivers prima geschikt voor gebruik in de studio en on the road. De clip-on-modellen zijn vooral ontworpen om aan een camcorder of videofilmmende DSLR te koppelen. Draadloos opnamegemak in een hoge audiokwaliteit. Let er bij receivers op dat er geen storende elektronica in de buurt zit. Richt de antenne(s) zorgvuldig uit. Vermijdt beton of staal in de zendrichting. Probeer zo nodig meerdere frequenties uit om de beste en meest storingsvrije ontvangst te bepalen. ■

PMSE

De belangenvereniging PMSE (Program Making en Special Events) behandelt de belangen voor de gebruikers van draadloze frequenties richting de overheid en het Agentschap Telecom. In Nederland gaat het met name om draadloos frequentiegebruik op de UHF-band tussen 470 en 862 MHz. U bent daar niet alleen, want van de UHF-band maken ook anderen gebruik, zoals bijvoorbeeld Digitenne. De grote Europese telecomproviders hebben zich ingekocht op de UHF-frequenties tussen de 790 en 862 MHz. Het in gebruik nemen van de Nederlandse frequenties voor het aanbieden van mobiel breedband internet zal in de periode 2013-2015 gaan plaatsvinden. De vraag die rijst is: blijft er voldoende frequentieruimte over voor de gebruikers van draadloze microfoons? PMSE heeft er in ieder geval voor gezorgd dat de gebruikers van draadloze audio-verbindingen blijven meetellen bij de overheid. Alle actuele ontwikkelingen over dit onderwerp zijn te vinden op www.pmse.nl

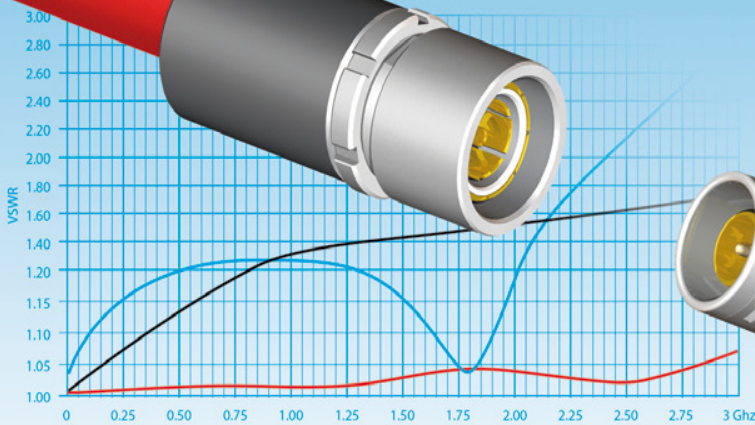

REDEL® T7 Series

NEW

75Ω TRIAXIAL CONNECTORS FOR 3G HDTV BROADCASTING

- Improved VSWR performance up to 3 GHz
- HD/SD signal compliant
- Watertight to IP68 as per IEC 60529
- Ergonomic and robust connector protection
- Fully intermatable with 1051 series
- Integrated 3GHz connector and HD cable solution
- Extensive range of models and cables available

- New REDEL T7 series
- REDEL T7 and REDEL F series
- Old REDEL F series

SEE US AT STAND 11.E40
IBC - AMSTERDAM
7-11 SEPTEMBER 2012

LEMO Connectors Benelux • De Trompet 1060 • 1967 DA Heemskerk
T. 0031 (0)251-257820 • F. 0031 (0)251-257821 • info@lemo.nl • www.lemo.com

© 2012 Shure Europe GmbH

CLEARLY PORTABLE SOLUTIONS FP WIRELESS SYSTEMS

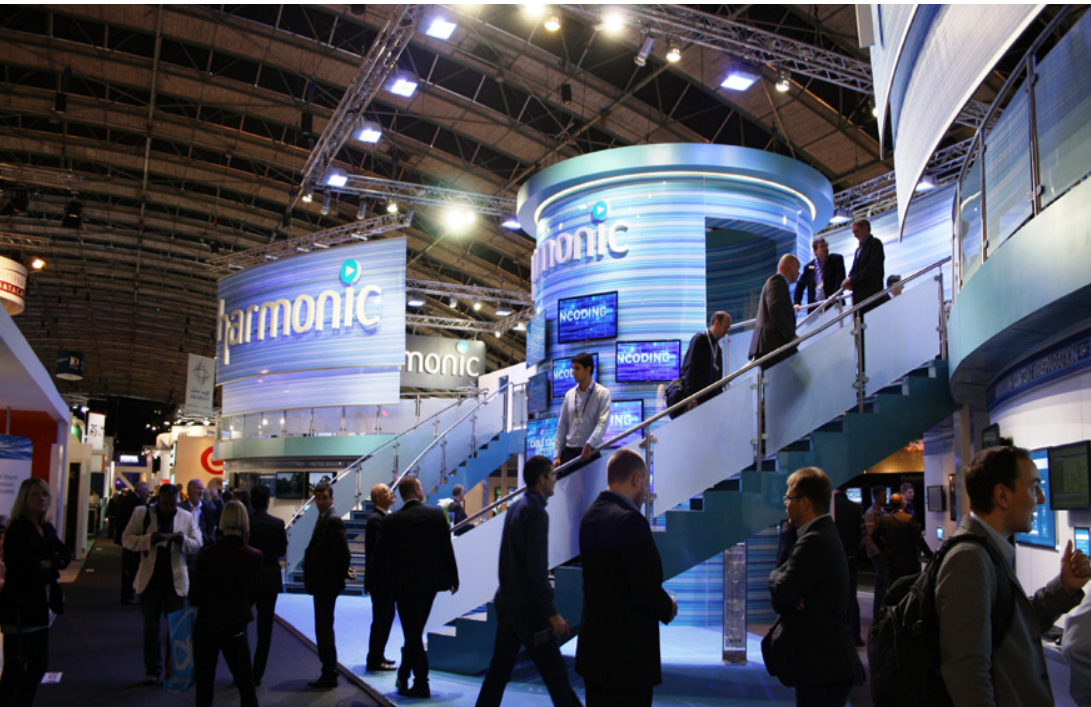
FP Wireless is de perfecte betaalbare keuze voor de veeleisende field production omgeving.

Shure "Audio Reference Companding" draagt zorg voor een zeer hoge kwaliteit audio. Alle FP producten zijn door middel van Sync eenvoudig aan elkaar te koppelen en werken op 2 AA batterijen tot wel 12 uur.

De FP serie bestaat uit de **FP5** diversity draagbare ontvanger, **FP1** bodypack zender, **FP2** handheldzender en de **FP3** XLR plug-on zender.

Shure Distribution Netherlands B.V.
Erasmusweg 15
4104 AL Culemborg
E-mail: info@shure.nl
www.shure.nl

SHURE®
LEGENDARY
PERFORMANCE™

MEER NIEUWS DAN OOI

IBC 2012

De hallen van de RAI in Amsterdam zijn van 6 t/m 11 september weer het terrein van de IBC, de grootste broadcastbeurs van Europa. Meer dan 1300 exposanten tonen de tienduizenden bezoekers van over de hele wereld de nieuwste ontwikkelingen op broadcastgebied. Ook het conferentieprogramma is weer indrukwekkend.

Eén van de partijen die groter dan ooit gaan uitpakken op de IBC is Canon, dat op de beurs zijn krachtigste productlijn ooit gaat tonen. Canon toont een assortiment Full HD en 4K oplossingen van wereldklasse en onderstreept daarmee een markant jaar, waarin het portfolio is uitgebreid met de introductie van het revolutionaire Cinema EOS System, waarover eerder te lezen viel in AV & Entertainment Magazine. Canon is aanwezig met de grootste stand ooit en biedt bezoekers de gelegenheid kennis te maken met het assortiment oplossingen voor studio- en veldwerk. De grotere ruimte biedt plaats aan een reeks trainingen en locaties waar producten kunnen worden getest. Dit stelt bezoekers in staat zelf te ervaren wat het complete Canon assortiment voor professionals inhoudt. "Sinds de beurs van vorig jaar hebben we unieke producten toegevoegd

aan ons professionele video- en omroepprogramma. De IBC biedt het ideale platform om deze oplossingen te delen met professionals uit de branche", zegt Kieran Magee, Professional Imaging Marketing Director bij Canon Europe. "Met het nieuwe Cinema EOS System, onze toonaangevende lenstechnologie en professionele X-serie camcorders, bieden we een grotere keuze en meer creatieve flexibiliteit dan ooit. We kijken ernaar uit deze producten tijdens de beurs te demonstreren aan de bezoekers."

FLEXIBILITEIT

De IBC 2012 markeert het Europese debuut van het Canon Cinema EOS System, waarvan tijdens de beurs voor het eerst het gehele assortiment wordt getoond. Het Cinema EOS System werd eind 2011

in Hollywood geïntroduceerd en maakt gebruik van de expertise van Canon's divisies voor video, objectieven, omroep en DSLR om extra flexibiliteit en eenvoudige workflows te bieden aan zowel videografen als filmmakers. Naast de gerenommeerde EOS C300 worden twee nieuwe 4K modellen – de EOS C500 en EOS-1D C DSLR – gedemonstreerd, evenals Canon's steeds verder uitbreidende EF Cinema objectief assortiment met 4K resolutie, waaronder zowel Cine objectieven met vaste brandpuntsafstanden als nieuwe Compact Zoom objectieven.

FILMVOORSTELLING

Als onderdeel van de IBC Big Screen Experience vindt op zaterdag 8 september een eenmalige filmvoorstelling plaats om het vermogen van Canon's nieuwste aanwinsten te tonen. Twee korte films die voor de introductie van deze producten werden gemaakt – Man and Beast, gefilmd met de EOS C500, en The Ticket, gefilmd met de EOS-1D C – worden met een 4K resolutie vertoond. Bezoekers krijgen op de Canon stand ook de gelegenheid 4K resultaten te bekijken tijdens een technologiedemonstratie van Canon 4K beeldschermen. Deze hoge resolutie panelen werden eerder dit jaar getoond tijdens NAB 2012.

OPTICA

Een groot deel van de Canon stand is ingericht voor het presenteren van de nieuwste selectie hoogwaardige omroep lenzen die het resultaat is van meer dan 50 jaar ervaring met de ontwikkeling van optica voor de TV-wereld. Bezoekers kunnen kennismaken met verschillende opties voor studio's en veldwerk, waaronder de HJ17ex6.2B, DIGISUPER 80 en 76 Box-objectieven en de pan-tilt XU-80. Naast demonstraties van de mogelijkheden van de compacte handheld X-serie camera's voor professionals krijgt ook het innovatieve assortiment DSLR's, waaronder de EOS-1D X en de EOS 5D Mark III, alle aandacht.

JVC

JVC introduceert op de IBC 2012 zijn nieuwe camera's: GY-HM600 en GY-HM650. Het zijn twee geavanceerde handheld-camera's die uitzonderlijke prestaties kunnen leveren. Door de nieuwe functies en

hoogwaardige beelden zijn deze camera's geschikt om te gebruiken voor opnamen voor nieuws, sport en onafhankelijke producties. De GY-HM600 is licht, veelzijdig en eenvoudig in gebruik. De camera is dan ook ontworpen voor het leveren van uitzonderlijke beelden en functies. Zo kan deze camcorder omgaan in situaties waar weinig licht is (F12 bij 2000 lux) en heeft hij een lange (23x) groothoek autofocus zoom Fujinon HD lens (29 -667mm, 35mm equivalent). Daarnaast is hij voorzien van 1,22 MP kleuren viewfinder en 3,5 inch LCD scherm. Met de 3 1/3 inch 12 bit CMOS sensors filmt de gebruiker op Full HD (1920 x 1080). Daarnaast is de camcorder voorzien van een stereo microfoon voor het vastleggen van natuurlijk omgevingsgeluid, maar kan ook een shotgun microfoon gebruikt worden door middel van 1 van de 2 XLR ingangen te gebruiken.

AWARD VOOR GY-HM650

De GY-HM650 van JVC is nu al een winnaar. Deze camcorder heeft namelijk zijn eerste award al binnen, de TV Technologie Magazine's Superior Technology Award. De GY-HM650 lijkt qua specificaties op de GY-HM600 en heeft een aantal handige features. Zo is hij voorzien van een ingebouwde FTP en Wi-Fi connectiviteit zodat beelden draadloos verstuurd kunnen worden door middel van bijvoorbeeld een satellietverbinding. Hiervoor produceert de camera dual codes op de geheugenkaart. U kunt opnemen op het formaat zoals u gewend bent en tevens opnemen op web-vriendelijke bestanden (1/4 HD). Daarnaast heeft de GY-HM650 dezelfde sensoren, LCD scherm en viewfinder als op de GY-HM600. Ook is deze camcorder voorzien van een Fujinon lens, met hetzelfde zoombereik en mm als de GY-HM600. Daarnaast kan ook gebruik worden gemaakt van de aanwezige drie ND filters, gezichtsherkenning en optische beeldstabilisator (ook aanwezig op de GY-HM600).

NIEUWE DISTRIBUTIELIJNEN

Ook het Hilversumse bedrijf DekTec is aanwezig op IBC. DekTec verkoopt haar producten wereldwijd via een eigen verkoopkantoor in Amerika en 42 distributeurs. De producten bestaan uit PCI en PCI Express kaarten en USB modules voor PC's. De visie van DekTec is dat televisie steeds meer via standaard IT apparatuur geproduceerd,

ERICSSON

Begin juli nam de Zweedse gigant Ericsson de broadcast divisie van Technicolor over, waaronder alle activiteiten van Technicolor Nederland. Ericsson is met haar televisie portfolio en team van experts in ruime mate aanwezig op de IBC. Hall 1, Stand 1.D61. Centraal staan de oplossingen van Ericsson voor broadcasters en contenteigenaren om de waarde van hun content te maximaliseren door middel van verdere efficiëntie op het gebied van acquisitie, contentmanagement en distributie. Naast de demonstratie van een aantal succesvolle en 'multi award winning' producten en de lancering van een aantal nieuwe producten en diensten presenteert Ericsson ook de resultaten van haar 2012 ConsumerLab marktonderzoek inzake het kijkgedrag van consumenten. Ericsson is tevens op de IBC aanwezig met een aantal sprekers en sessies waar tevens haar 'multi award-winning portfolio' aan bod komt:

ETSI: THE CONVERGENCE OF BROADCAST TV AND THE INTERNET – ARE THEY ALL CONNECTING?

Stream: Advances in Technology

Spreker: David Price, Head of TV Business Development, Ericsson

Tijd: Vrijdag 7 september, 8:00 - 9:15 (Emerald Room)

DIGITAL MEDIA CONNECTIONS

Stream: Keynote

Spreker: Per Borgklint, VP & Head of Business Unit, Ericsson, Sweden

Tijd: Vrijdag 7 september 2012, 9:30

opgeslagen en gedistribueerd zal worden. Ook testen en meten zal steeds meer via laptops, tablets etc. gaan. DekTec maakt de randapparatuur en bijbehorende software om signalen real-time in en uit de PC te krijgen. Op IBC introduceert DekTec drie nieuwe producten, waaronder een netwerkkaart die geoptimaliseerd is voor het streamen van digitale televisie. DekTec opereert in een niche, die wereldwijd toch een flinke omvang heeft. Binnen deze niche heeft DekTec een goede naam en een goed marktaandeel. Gebruikers zijn onder andere bedrijven die iets met digitale video doen. Op IBC worden veel demo-opstellingen aangestuurd met testgeneratoren van DekTec.

NIEUWS VAN EGRIPMENT

Bij Egripment ligt de focus tijdens de IBC op Virtual Reality en Full Camera Studio Automation. Ook demonstreert Egripment o.a. de ProTraveller crane (voor DSLR en HDV camera's), Generic Track en de StarCam MKII. Voor virtuele studio's en/of Augmented Reality toont het bedrijf een volledig Encoding pakket dat past op diverse Egripment Cranes, inclusief het TDT Systeem en de 305/306 Remote heads. Ook zijn er optionele encoders voor het gebruik op track. Het Encoding pakket kan o.a. worden uitgevoerd in combinatie met de geteste en gecertificeerde Rendering Engines van VIZRT, ORAD, Brainstorm en Ventuz. Andere partijen zijn eenvoudig te implementeren. Het ProTraveller systeem is een jib/crane voor de zogenoemde 'Prosumer' camera's (DSLR, HDV) met een maximum gewicht van 10 kg. De kraanbeweging is zeer soepel en van hoge kwaliteit, in combinatie met een zeer geavanceerde remote head. Het systeem dat past op elke 100mm bowl connectie. Naast het ProTraveller systeem toont

Egripment verder bijvoorbeeld het Egripment Generic Track System en de StarCam MKII. Evolutionaire aanpassingen aan de klassieke StarCam maken het mogelijk om de column niet alleen rechtop maar ook hangend te gebruiken, met één en dezelfde unit. De telescopisch op afstand bestuurde Elektrische Column tilt de camera en Remote Head tot een maximum hoogte van 5,00m / 16.40 ft. De bewegingen zijn vloeiend en kunnen tijdens een shot gebruikt worden.

3D EN 4K

Sony Professional grijpt de IBC 2012 aan om de 'Believe Beyond HD'-visie verder uit te bouwen. Het is het tweede jaar dat het bedrijf deze visie promoot. Dit gebeurt onder andere door te laten zien hoe innovatieve producten klanten in staat stellen vooraan te blijven op het gebied van contentcreatie en -distributie. Hierbij gaat het om ontwikkelingen zoals de eerste complete 4K-workflow tot aan het baanbrekende Optical Disc Archive-systeem. Verder toont Sony op de beurs meer vernieuwingen op het gebied van onder andere 3D en 4K. Ook wordt aan de hand van verschillende cases getoond hoe klanten verschillende oplossingen toepassen. Sony laat tijdens de IBC ook zijn betrokkenheid zien bij de sportindustrie als technologische provider. De laatste tijd heeft Sony bijvoorbeeld zeer succesvolle 3D-producties gemaakt voor wereldberoemde sportevenementen, waaronder de tenniskampioenschappen op Wimbledon. Op de beurs onderstreept Sony zijn toewijding in het verbeteren van de entertainmentervaring voor sportfans door revolutionaire technologieën. ■

Alle verdere informatie over de beurs én het hele conferentieprogramma zijn te vinden op www.ibc.org

**Let the
new season
begin.**

AMPCO
FLASHLIGHT

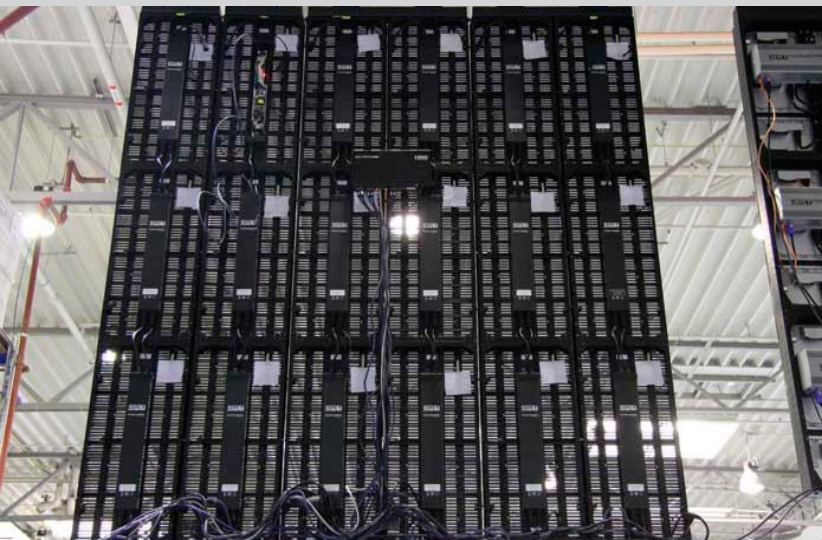
**CREATIEVE OPLOSSINGEN IN
LICHT, GELUID, VIDEO EN RIGGING**

www.ampc-flashlight.com

Symposium De Waarde van Cultuur

Bkcc presenteert op 1 november 2012 van 10.00 tot 17.00 uur het symposium De Waarde van Cultuur. Het doel van dit symposium is het zichtbaar en ervaarbaar maken van de economische, sociale, identiteitsvormende en innovatieve waarde van kunst en cultuur voor verschillende sectoren in de samenleving. Tijdens deze conferentie nemen diverse sprekers stelling over de waarde van kunst en cultuur vanuit verschillende invalshoeken en maatschappelijke sectoren. Het symposium toont de waarde van kunst en cultuur in alle mogelijke gedaanten. De sprekers zijn strijdvaardig, optimistisch en vastberaden de bijzondere rol die kunst en cultuur in de samenleving spelen te benadrukken. Over de waarde van kunst en cultuur wordt verschillend gedacht, maar onomstreden is dat kunst en cultuur maatschappelijke betekenis hebben. Meer dan om het directe economische belang van de creatieve sector gaat het dan om de betekenis van de culturele infrastructuur voor het woon- en werkklimaat en om de identiteitsvormende rol die kunst en cultuur spelen voor een dorp, een stad, een regio of een land. Bkcc laat met dit symposium niet alleen zien wat de waarde van kunst en cultuur is voor (regionale) identiteit, sociale cohesie en economisch welzijn. Ook wil het zichtbaar maken hoe deze waarde bereikbaar wordt voor beleidsmakers, ambtenaren, bestuurders en ondernemers, hoe cultuurbeleid tot stand kan komen in samenhang met het beleid ten aanzien van onderwijs, economie en ruimtelijke ordening. En hoe de culturele sector optimistisch en met opgeheven hoofd de toekomst tegemoet kan gaan. Dagvoorzitter is Tracy Metz. In de ochtend spreekt Maarten Doorman, filosoof en essayist, over de rol van kunst en cultuur in de hedendaagse samenleving. Hedwig Fijen, directeur van Manifesta9, spreekt over engagement en de sociale relevantie van kunst. Marjoijn Februari, filosoof, gaat in op de rol van kunst afgezet tegen de politiek-maatschappelijke orde. De deelprogramma's in het middagprogramma gebruiken de bouwstenen van de ochtend om in te gaan op de relatie tussen kunst en cultuur en andere genoemde sectoren. De onderwerpen die aan bod komen zijn: leegstand en herbestemming, kunst in geografisch perspectief, kunst en cultuur in de zorg, de economische waarde van kunst, visies van en op de moderne culturele instelling en community art.

Het volledige programma is te vinden op www.bkcc.nl/waardevancultuur. Het ochtendprogramma start om 10.00 (inloop vanaf 9.00). De dag eindigt om 16.30 met aansluitend een borrel. De kosten voor deelname bedragen €125, inclusief lunch en borrel.

Highlite toont nieuws op Plasa

DMT's Pixelmesh P12.5 SMD is bij Highlite de nieuwste uitbreiding van de succesvolle DMT Pixelmesh P14.4 serie. Het combineert hoge transparantie met een zeer flexibel riggingsysteem waardoor zelfs ronde vormen gebouwd kunnen worden. Doordat de P12.5SMD is uitgerust met hetzelfde hoeksysteem als de P14.4 is het mogelijk om elk paneel zowel horizontaal als verticaal aan te passen in vijf verschillende hoeken (15°, 7.5°, 0°, -7.5°, -15°). Het scherm is ontworpen rondom een super lichtgewicht frame en omdat de panelen geïnstalleerd kunnen worden zonder gereedschap zijn ze zeer eenvoudig te assembleren en te onderhouden. Het systeem is zeer geschikt voor permanente installaties. Pixelmexh P12.5 SMD biedt nagenoeg onbegrensde mogelijkheden om in elke vorm opgebouwd te worden. De ideale hoge resolutie indoor-oplossing met veel 'waar voor je geld' en het juiste antwoord voor de veeleisende en creatieve visual designer.

Op zoek naar de snelstgroeende software voor de verhuurbranche?

Ontwikkeld samen dóór- en vóór de branche. U hoeft ons niet te geloven, maar u gelooft uw eigen collega's toch wel?

Verhuur, Verkoop, Personeels- en wagenplanning, Financiële adm. Service- en onderhoud, inhuur, materiaalplanning, barcode, RFid, magazijn, SMS server, OakTree BackStage WebApp voor freelancers en personeel, offertebeheer, urenregistratie, facturering, PAT testen, manco- en schoonmaakkosten en nog veel meer...

OakTree www.oaksoft.eu

OakSoft B.V. | Aphroditestraat 57
5047 TW TILBURG | 013 - 5713032

Enkele referenties:

SENNEISER **FABER AUDIOVISUALS** **THE POWER SHOP**

STORY SOUND **TRIPLE SHOWTECHNIEK**

www.storysound.nl

TECHNIEK MUNTTHEATER WEERT

HELEMAAL UP-TO-DATE

Het Munttheater in Weert, dat zich van oudsher richt op het verzorgen van het professionele podiumaanbod en het faciliteren en ondersteunen van lokale sociaal culturele activiteiten in Weert, kan bogen op een boeiende geschiedenis. Ook technisch blijkt het theater helemaal up-to-date. Loet van Bergen

Het Munttheater beschikt over een theaterzaal met 450 stoelen met overal een goed zicht op het podium. Bovendien is de zaal voorzien van een luisterhulp voor slechthorenden en is hij toegankelijk voor rolstoelgebruikers. Het Munttheater heeft geen kleine zaal, maar maakt voor kleinere concerten/voorstellingen gebruik van de naastgelegen zaal van de muziekschool.

ACTIVITEITEN

Het Munttheater is een non-profit organisatie en wordt enerzijds gesubsidieerd door de gemeente Weert, anderzijds heeft het Munttheater eigen inkomsten uit verkoop van toegangsbewijzen en horecaomzet uit verhuringen aan amateurverenigingen, theaterpauze verkeer en commercieel gebruik van het theater. In totaal werken er bij het Munttheater 13 vaste medewerkers, 12 oproepkrachten, 7 vrijwilligers en wordt er gebruik gemaakt van freelancers. "We draaien 110 professionele voorstellingen per jaar en mikken met onze voorstellingen op een breed publiek", vertelt Paul Heuts, hoofd theatertechniek en gebouwenbeheer die sinds 2009 bij het Munttheater werkt. "De verhoudingen in de genres zijn in de afgelopen jaren wel wat verschoven. Zo wordt er minder moderne dans geprogrammeerd. Maar verder zijn alle disciplines vertegenwoordigd. Grote musicals kunnen we vanwege de capaciteit van het toneel niet herbergen. Het Munttheater is een middentheater: het podium is 12 meter breed en 10.80 meter diep tot de horizon, exclusief voortoneel. We hebben ook een orkestbak, maar die zit vanwege het feit dat we boven een winkelcentrum zitten niet onder het podium, maar voor het toneel op vloerniveau. De stoelen van rij 1 en 2 worden er uitgehaald en een deel van het voortoneel kan

naar beneden zakken, waardoor een orkestbak ontstaat met ruimte voor zeker 30 musici." In 2010 is de hijsinstallatie van de orkestbak vernieuwd, omdat uit inspectie bleek dat hij niet aan de veiligheidseisen voldeed. De takels waarmee de deksel van de bak wordt opgetild, bleken ongeschikt voor gebruik. De gemeente besloot toen te kiezen voor een systeem met hefplateaus, dat een stuk minder arbeidsintensief is en veel gebruiksvriendelijker.

In het Munttheater worden ook veel commerciële voorstellingen gehouden, zoals bedrijfspresentaties, personeelsfeesten, congressen en bedrijfsvoorstellingen. Heuts: "Ook wij moeten door de verminderde subsidies steeds meer eigen inkomsten verwerven. Tot nu toe zijn we daar aardig in geslaagd. Binnen het Munttheater hebben we een accountmanager die op de commerciële markt actief is." De diversiteit van het gebouw leent zich uitstekend voor talloze evenementen. Van intiem tot groots. Naast de theaterzaal beschikt het Munttheater ook over een stijlvolle foyer en sfeervolle vergaderruimtes.

VERBOUWINGEN

"Het Munttheater stamt uit 1974 en heeft sinds die tijd zowel in bouwkundig als organisatorisch opzicht diverse veranderingen ondergaan", zegt Heuts. "De grote verbouwingen dateren van voor mijn tijd, maar ik heb er wel weet van. De eerste was in 1996/1997. Toen is de toneeltoren verbouwd en verhoogd. Tegelijkertijd is er een nieuwe elektrische trekkenwand van Stakebrand ingekomen, met 48 trekken en zonder centrale besturing. Deze is er in 2004 gekomen met het Stalagic besturingssysteem. Overigens is het

Munttheater een van de weinige theaters in Nederland waar de motoren niet op de rollenzolder zitten, maar onder het podium. In 2007 is het Stalologic besturingssysteem van de trekkenwand vervangen door het Centurion systeem. Ten opzichte van de Stalologic is dit duidelijk een nieuwe generatie, waarbij zowel de functionaliteit als de veiligheid sterk verbeterd zijn. Tijdens voorstellingen wordt de Centurion bediend door een van onze technici, die daarvoor gecertificeerd is. In de zaal hangen twee camera's: een infrarood- en een kleurencamera. Daarnaast hangen er nog wat infrarood camera's in het zijtoneel, die de operator ondersteunen bij de changemenen." Tot 2010 zijn volgens Heuts geen grote zaken meer vervangen. "De stoffering van de theaterstoelen is in 2007 wel vernieuwd. De podiumdoeken zijn een jaar of twee terug vervangen door Showtex en recent de balletvloeren."

LICHTINSTALLATIE

De laatste grote investeringen dateren uit 2010 en 2011. Toen zijn de licht- en geluidsinstallatie vernieuwd. Heuts: "Dat traject hebben we in eigen hand gehouden. Aan de hand van onze eisen

en wensen en de ervaringen/opmerkingen van de technici van de bezoekende gezelschappen en technici van andere theaters, hebben we gekeken naar wat gangbaar was in de markt en een programma van eisen opgesteld. Op basis van bepaalde specificaties hebben we een voorselectie gemaakt en een aantal leveranciers uitgenodigd voor een demo. Voor de lichtinstallatie hebben we uiteindelijk gekozen voor de spots van Robert Juliat, die geleverd zijn door Lightco. Met name profielspots, vanwege hun multifunctionele inzetbaarheid. Daarnaast hebben we nog 12 losse 1 kW Pebble Convex (PC) en 12 2kW Pebbled Convex (PC) armaturen, PC's en een volgspot. Alle ophangplaatsen voor de spots zijn goed te bereiken. De spots voor in de kap staan allemaal in rekken op het zij- en achterpodium. De rest hangt in de zaalbruggen. We hebben alleen conventionele spots en geen bewegende spots. Meestal nemen de gezelschappen deze zelf mee. Soms huren we voor bepaalde evenementen bewegende spots in bij een lokale leverancier. Daarbij zorgen we er altijd voor dat de bezoekende gezelschappen met een schone installatie kunnen beginnen. Na elke voorstelling worden niet alleen de kleurfilters, maar ook de gobo's, barndoorns e.d. netjes op

De firma Theatex bestaat al ruim 50 jaar en is gestart met de inrichting van schouwburgen, culturele centra, dorpshuizen, scholen etc. Tevens ging Theatex zich richten op het leveren van nieuwe theaterstoffen voor decor o.a. breedweefsels.

Theatex heeft zich verder sterk ontwikkeld in de theaterwereld door steeds weer nieuwe en hoogwaardige producten in het assortiment op te nemen. Door onze grote kennis en ervaring met architecten, film- en tv-producenten, ontwerpers en kunstenaars kunnen wij altijd het beeld realiseren dat voor ogen staat.

theatex
holland

Vlamwerende toneelgordijnen - Akoestische gordijnen - Linnen en PVC tape
Verduisteringsstof - Horizontodoeken - Grondkleden - Decorstoffen - Dansvinyl
Electrische railgarnituren - Projectieschermen - Vlamvrije plastics
Railgarnituren - Glasweefsels - Praktikabels - Kaasdoek en Gazen

Theatex textiel en theater-inrichting

Voorbancken 5 | 3645 GV Vinkeveen | Nederland
T 0297-263087 | F 0297-264088 | E info@theatex.nl

www.theatex.nl

© 1950 - Archive Photo

TIJD VOOR VERNIEUWING

ONLINE PLANNING VAN MATERIAAL, PERSONEEL EN TRANSPORT.

GESCHIKT VOOR PC, MAC, TABLET EN SMARTPHONE.

Anywhere

voor meer informatie:
www.rmsanywhere.com

Showtec

THE FINISHING TOUCH

Showtec Pipe & Drape by WENTEX

You can rent and buy all sorts of Pipes & Drapes systems, but there is no system as versatile and easy to use as Showtec Pipes & Drapes (by WENTEX). The Showtec Pipe and Drape are developed by WENTEX, a leading manufacturer of innovative textile solutions. As a result of pure innovations, our Pipes & Drapes system is far easier to move around than any other system in the market. It is also very decorative. All that makes it the system for theatres, events, business premises, exhibitions and many more.

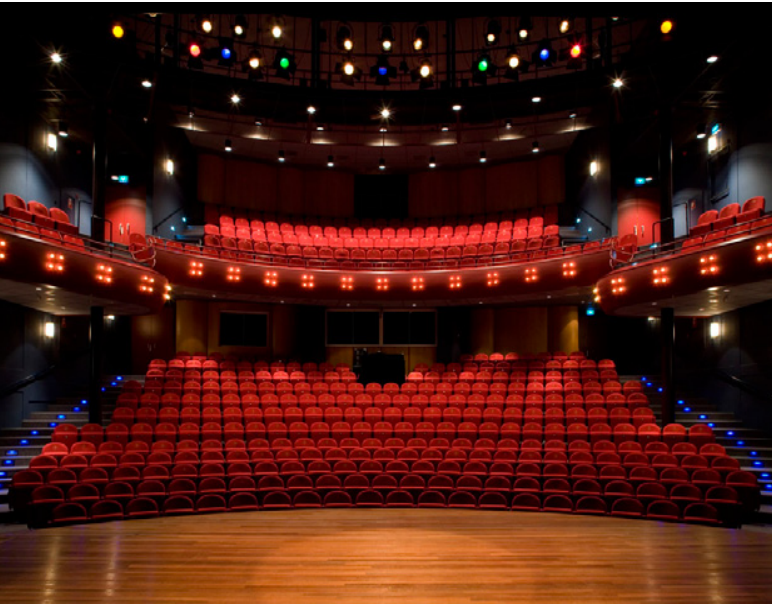
Iphone App:

Android App:

Phone: +31-(0)45-5667701 · Fax: +31-(0)45-5667709 · Mail: sales@highlite.nl · www.highlite.nl

hun plek opgeruimd. Tevens wordt de kap volledig leeg gehaald. Als een patch veranderd is, wordt die teruggebracht naar de originele standen. Verder worden alle materialen op hun plek opgeborgen, zodat collega's snel hun spullen kunnen vinden. Voor de lichtinstallatie hebben we een eigen ethernetsysteem aangelegd, dat in de praktijk goed functioneert met voldoende in- en output. Alle spots zijn apart te dimmen. We hebben meer dan 200 dimmers. De lichttafel die we gebruiken is de Compulight 4d, die in 2013 wordt vervangen. Het investeringstraject voor de nieuwe lichttafel is nog in gang. Inmiddels hebben we al een aantal demo's gehad van leveranciers, waarbij we naast de functionaliteiten in ieder geval ook kijken naar de compactheid, waardoor niet teveel stoelen verloren gaan in de zaal. De meeste technici willen tegenwoordig in de zaal zitten en niet in een cabine. Wij hebben als regel dat er maximaal 12 stoelen gereserveerd worden voor de techniek. Wanneer dit niet toereikend is voor licht en geluid, dient het licht in de cabine geplaatst te worden."

GELUIDSSYSTEEM

Het geluidssysteem in het Munttheater heeft een eigen netwerk, zowel analoog als digitaal. "Bij digitaal gebruiken we Madi van Digico, gekoppeld aan de Digico SD8 digitale mengtafel. De speakers zijn van JBL en de versterkers van Crown. Net als bij de lichtinstallatie hebben we zelf uitgezocht wat we nodig hadden. Een belangrijk criterium was een goede dekking van het geluid in de zaal en inzetbaarheid voor een breed scala aan activiteiten. Verder wilden we ook af van een stapel speakers langs het podium. Het speakersysteem hangt nu links en rechts naast het podium en de centercluster op de vaste lijst boven het podium. De speakers zijn gemonteerd op verstelbare beugels, die we op maat hebben laten maken en waarmee we het geluid op deze manier optimaal kunnen uitrichten. Daarnaast is in de zaal het ACS (Acoustic Control Systems) geïnstalleerd. Een systeem dat d.m.v. een aantal microfoons en luidsprekers elke akoestiek kan nabootsen. Er worden hier ook congressen gehouden met sprekers waarbij er nagenoeg geen galm mag zijn en spraakver-

staanbaarheid erg belangrijk is, maar er komen ook orkesten die juist wel behoefte hebben aan galm, of evenementen met rock- en popmuziek. Uiteraard hadden we nog meer wensen, maar vanwege het budget hebben we de keuze gemaakt voor JBL dat wat betreft prijs/kwaliteitsverhouding goed scoorde." Heuts denkt dat theaters gezien de tijd realistische keuzes dienen te maken ten aanzien van investeringen. "Het kan natuurlijk altijd meer en beter. We zijn tevreden met wat we hebben en over het algemeen krijgen we complimenten van de gezelschappen over onze theatertechnische faciliteiten."

HET TEAM

Het techniekteam bestaat uit twee fulltime medewerkers en bij voorstellingen worden er oproepkrachten/freelancers ingehuurd. "We kiezen ervoor om personeel zo flexibel mogelijk in te zetten", verduidelijkt Heuts. Onze techneuten beheersen alle disciplines: licht, geluid en het bedienen van de trekkenwand. Iedereen heeft het BMT certificaat en een basisopleiding licht en geluid. De beste leermeester is de praktijk. Zo is er een techneut bij die lang als freelancer heeft gewerkt. Zelf heb ik voordat ik bij het Munttheater terecht kwam gewerkt bij o.a. een klein theater, verhuurbedrijven, een decorbedrijf, een evenementenbureau en een podiumbouwer. Samen vormen we een team met veel ervaring en kennis, die ook op peil wordt gehouden door het volgen van cursussen en workshops. Sinds kort hebben we ook een nieuwe gebouwbeheerder die verantwoordelijk is voor alle technische installaties in het gebouw. Tevens adviseert hij over bouwkundige taken en is hij verantwoordelijk voor de uitvoering van alle periodieke inspecties en controles betreffende veiligheid. Naast deze taken zal hij ook worden ingezet voor technische ondersteuning en publieksdiensten. Deze wisselwerking geldt binnen het Munttheater voor steeds meer functies. Het zorgt voor flexibiliteit in onze organisatie, waardoor we ook sneller en efficiënter kunnen inspringen op bepaalde zaken en het werkt kostenbesparend. Bovendien is het goed voor de teamgeest en de spirit van de medewerkers." ■

DeLaMar Theater (ShowTex)

THEATERTEXTIEL

VEILIG EN FLEXIBEL

Vaak onderbelicht, maar heel belangrijk: theatertextiel. Niet alleen mooi, maar ook functioneel en in vele varianten. AV & Entertainment Magazine vroeg drie partijen naar wat er speelt op dit vlak. Hoe is de markt? Wat staat ons te wachten op het gebied van theatertextiel en hoe is het niveau in Nederland en omstreken? “De veiligheid is er de laatste jaren flink op vooruit gegaan.”

En van de grote Nederlandse partijen op het gebied van theatertextiel is Thearent, met buiten Nederland ook vestigingen in België, China en India en vanaf volgend jaar ook Engeland, Duitsland en Dubai. Thearent is gespecialiseerd in textielfaciliteiten voor evenementen, concerten, beurzen en congressen en de inrichting van locaties. Directeur Michel Wenzel: “Onze producten bestaan uit gordijnen, projectieschermen, Pipe & Drape, sound baffles, visual frames, stoffering en allerlei custom made textieloplossingen. Bovendien maken we bijzondere projectieschermen in allerlei vormen en logo's.”

VEILIGHEID

Hoewel een buitenstaander wellicht vermoedt dat de theater-textielbranche niet bol staat van de innovaties, weet Wenzel wel beter: “Zelf zijn wij voortdurend op zoek naar verbeteringen en vernieuwingen. Goede voorbeelden hiervan zijn ons Pipe & drape systeem, Sound baffles en de Locomotion, een elektrisch geautomatiseerde runner. Verder zijn er veel ontwikkelingen in de productie van textiel, met name ook op het gebied van permanente brandwerendheid.” Volgens Wenzel zijn wat dat laatste betreft de regels sterk verbeterd na incidenten zoals ‘Volendam’ en ‘Enschede’. “Ondanks het feit dat de regelgeving per regio nog altijd verschilt, is de veiligheid er in de afgelopen jaren sterk op vooruit gegaan. Juist vanuit veiligheidsoogpunt is het ook belangrijk dat wij al zo vroeg mogelijk in een traject worden ingeschakeld. We beschikken over meer dan tien jaar ervaring in de evenementenbranche. Die ervaring kan een opdrachtgever soms goed gebruiken. Hoe eerder we betrokken worden bij een productie, hoe beter het rendement van de ingezette faciliteiten ook is.”

INNOVATIEF EN BUDGETVRIENDELIJK

Ook ShowTex Nederland is een aansprekende naam in de wereld der theatertextiel. Het bedrijf is wereldwijd gespecialiseerd in de productie en installatie van innovatieve vlamwerende podiumdoeken en bijbehorende ophangsystemen. Voor vaste installaties in theaters en culturele centra, maar ook voor tijdelijke decorstoffering en special effects voor de meest uiteenlopende evenementen. De markt is volop in beweging, weet directeur Marjon Franken: “Evenementen- en entertainmentprofessionals zijn bij uitstek mensen die op zoek zijn naar nieuwigheden om hun creatieve visie op een originele manier te kunnen realiseren. Ieder evenement moet uniek zijn, maar het budget is vaak beperkt. Daarom bieden we bij ShowTex vaak een combinatie van op maat gemaakte stoffen en standaard verhuurproducten, om op een innovatieve maar budgetvriendelijke manier een unieke setting en sfeer te kunnen neerzetten.”

CONCURRENTIE

Franken ziet op het moment genoeg trends en ontwikkelingen in de markt: “Vooral niet-geweven of papieren stoffen als SpunPaper en DekoSpun en stretchmaterialen zijn erg in trek, bijvoorbeeld bij standbouwers. De stoffen zijn flexibel,

bieden prachtige resultaten in combinatie met licht en projectie en zijn bovendien budgetvriendelijk.” Een andere trend is volgens Franken de vraag naar gepersonaliseerde prints op alle mogelijke materialen en vormen, alsook de bijbehorende printframes om de bedrukte stoffen netjes in te presenteren. Franken: “Nagenoeg alle ShowTex-producten zijn print- of beschilderbaar, van stretchstoffen tot opblaasbare sferen. De laatste nieuwe lasertechnologie stelt ons in staat om patronen en vormen met millimeterprecisie te snijden uit welke stof dan ook.” De textielmarkt is volgens Marjon Franken een behoorlijk concurrentiële markt: “Vooral de prijzen worden tegen elkaar uitgespeeld. Evenementen- en entertainmentprofessionals moeten begrijpen dat dit vaak ten koste gaat van kwaliteit, afwerking, flexibiliteit en innovatie. De goedkoopste keuze is zeker niet altijd de beste!”

REGELGEVING

De regelgeving op het gebied van theatertextiel is er volgens Franken de laatste jaren alsmaar strenger op geworden: “Doeken worden geacht brandveilig te zijn en worden daarom bij ShowTex uitvoerig getest en voorzien van de nodige brandwerendheidcertificaten. Ook geluidsoptimalisatie wordt alsmaar belangrijker, gezien de nieuwe geluidsnormen en reglementering. De akoestiek van een evenementenhal kan verbeterd worden door het hangen van gordijnen, maar ShowTex ging nog een stapje verder en ontwikkelde de Acoustic Baffle, geluiddempende panelen die bestaan uit gerecycled materiaal.” In de toekomst zal met name het milieuaspect steeds meer gewicht krijgen: “ShowTex ijvert voor een kleinere ecologische voetafdruk en behaalde de voorbije jaren meerdere keren het Oeko-Tex Standard 100 certificaat voor diverse stoffen. Oeko-Tex garandeert dat het textiel, en de productie ervan, geen schadelijke chemische stoffen bevat.” Franken is blij met de regelgeving: “Strengere regelgeving en controle bevorderen namelijk de professionalisering van de sector en beschermen werknemers, publiek en milieu. Dat levert zowel voor leveranciers als voor klanten alleen maar voordelen op.”

VROEG BETROKKEN

Bij ShowTex merkt men dat de kracht en mogelijkheden van textiel vandaag de dag nog steeds onderschat worden. “Er bestaan zoveel verschillende soorten textiel en bovendien valt het begrip ‘textiel’ zeer ruim te interpreteren”, legt Franken uit. “Zo beschikken wij over honderden verschillende producten, die gaan van de traditionele fluwelen gordijnen en afstopingsdoeken tot projectieschermen, spiegelfolies en opblaasbare sferen. Door textiel vervolgens te combineren met beweging en licht, worden de mogelijkheden eindeloos en zijn we in staat om telkens weer de ideeën van ontwerpers op een unieke manier om te zetten in realiteit.” Om tot een optimaal resultaat te komen, is het volgens Franken belangrijk dat ‘textielbedrijven’ zo vroeg mogelijk worden betrokken bij projecten: “Hoe vroeger, hoe beter. Des te vroeger we worden betrokken in het project, des te

VLOEROPLOSSING MET LIFTSYSTEEM

062.7200 Statief op wielen met elektrische hoogteverstelling

062.7200 Genomineerd voor AV AWARD!

SmartMetals kan met trots bekendmaken dat zij met de 062.7200 is genomineerd voor een AV AWARD. De AV Awards zijn de meest prestigieuze prijzen in de AV branche. De 062.7200 heeft zich in de markt bewezen als een van de meest succesvolle producten van SmartMetals.

Technische specificaties

- Min. lengte: 927 mm
- Max. lengte: 1607 mm (hart scherm)
- Productgewicht: 48 kg
- Max. belasting: 135 kg
- Schermpositie: Landscape of Portrait
- Inch bereik: 34 - 50 inch, 50 - 65 inch, 65 - 70 inch
- Mobiel/ Vast: Mobiel
- Hoogteverstelling: Elektrisch
- Bracket/ Interface: Inclusief
- Type bracket/ Interface: VESA
- Kabeldoorvoer: 30

www.SmartMetals.eu

SmartMetals Mounting Solutions B.V. • Handelsweg 4 • 4231 EZ Meerkerk • The Netherlands • T +31 (0)183352942 • F +31 (0)183352909 • E info@SmartMetals.eu

SOUND • LIGHT • VISUAL

TRIPLE SHOWTECHNIEK

SIGNAAL 81
1446 WT PURMEREND
T: +31 (0) 299 - 433101
WWW.TRIPLESHOW.NL
INFO@TRIPLESHOW.NL

meer we creatief kunnen meedenken en eventueel experimenteren om zo tot de beste en meest budgetvriendelijke oplossing te komen. Wanneer we pas in een later stadium worden ingeschakeld, met andere woorden als er al veel beslissingen genomen zijn, worden de mogelijkheden eerder beperkt en lopen event-entertainmentprofessionals het risico hun creatieve visie te moeten bijsturen en niet 100% kunnen krijgen wat ze voor ogen hadden.”

GELD EN STRESS

Ook Joke Berends, van Ron de Groot Theatertextiel en Toneelinrichting, benadrukt dat het zeer belangrijk is om zo snel mogelijk ingeschakeld te worden bij projecten: “Ondanks dat wij op locatie vaak pas al laatste aan de slag gaan, is dat inderdaad van groot belang. Alleen dan kun je de klant de beste adviezen geven met betrekking tot de indeling van de ruimte en de constructiemogelijkheden. Op die manier kan alles tijdig in een eventuele nieuw- of verbouw worden verwerkt. Dat spaart geld en veel stress en zorgt ervoor dat bij de uiteindelijke

installatie onze medewerker niet voor verrassingen komt te staan die ter plaatse moeten worden opgelost.”

EUROPESE MAATSTAVEN

Ron de Groot Theatertextiel en Toneelinrichting bestaat al sinds 1976 en is in de theaterwereld een begrip op het gebied van toneelinrichting, akoestiek en advies. Het is een ambachtelijk bedrijf met eigen opgeleid personeel dat jaarlijks onder andere kilometers stof verwerkt in eigen ateliers en het op locatie installeert. “We zijn altijd volop in beweging en volgen de laatste ontwikkelingen met betrekking tot mogelijkheden en vereisten”, vertelt Berends. “Ondanks het feit dat veel bedrijven tegenwoordig hun stoffen uit het Verre Oosten halen, kunnen wij als bedrijf zeggen dat onze stoffen allemaal in Europa worden gefabriceerd. Ze zijn dus conform Europese maatstaven qua kwaliteit en eisen. Iets waarvan wij denken dat het de kwaliteit bevordert. Die Europese eisen kunnen wat ons betreft ook niet streng genoeg zijn.” ■

Ruben van der Goor

YAMAHA OVER AUDIONETWERKEN

NETWERKREVOLUTIE!

In de jaren negentig voltrok zich op de audiomarkt de digitale revolutie: analoge audiosystemen werden vervangen door digitale. Nu, twintig jaar later, voltrekt zich een nieuwe revolutie: de netwerkrevolutie! Ruben van der Goor, senior application engineer van Yamaha Music Europe, over het hoe en waarom van audionetwerken.

Er waren vele redenen om aan de digitale revolutie mee te doen: de betere geluidskwaliteit, de ongevoeligheid voor elektromagnetische storingen, hogere efficiency en een grotere functionaliteit dan met analoge systemen mogelijk was. Door de toenemende massaproductie werden de kosten van digitale hardware steeds lager, waardoor op een gegeven moment een digitale oplossing ook in aanschaf goedkoper was dan een analoge oplossing. Belangrijke mijlpalen waren bijvoorbeeld de Yamaha 02R mengtafel, de Alesis Adat digitale tape recorders en Digidesign ProTools audio editing software.

Zoals gezegd voltrekt zich op dit moment een nieuwe revolutie: de netwerkrevolutie. Netwerken zijn zo snel geworden dat grote hoeveelheden audio en video kunnen worden getransporteerd van en naar vele componenten in een audiosysteem. En dat met zeer kleine vertragingen - belangrijk voor live

toepassingen. De revolutie is een andere dan de digitale; aan de geluidskwaliteit, de ongevoeligheid voor storingen en de (processing) functionaliteit verandert een netwerk namelijk niets. De verandering zit hem vooral in de effectiviteit en efficiency, waardoor de kosten van een audioproductie verder omlaag gaan, maar tegelijkertijd ook de schaalbaarheid van producties omhoog gaat.

Ruben van der Goor, senior application engineer van Yamaha Music Europe, legt uit: "Schaalbaarheid betekent dat de functionaliteit van een audiosysteem - bijvoorbeeld het aantal ingangen en uitgangen en de hoeveelheid DSP - niet meer wordt begrensd door de aansluitingen. Het netwerk biedt een 'bandbreedte' van een X-aantal audiokanalen, en zolang de audio-functionaliteit hier maar onder blijft kun je eindeloos functies - ingangen, uitgangen, DSP - toevoegen. Bij de huidige stand

van zaken in de netwerkmarkt ligt de bandbreedte al op vele duizenden kanalen, waarmee dus zeer grote systemen kunnen worden gebouwd tegen vaak extreem lagere kosten, vergeleken met conventionele digitale of analoge oplossingen.”

DEFINITIE VAN EEN NETWERK

Bij het horen van het woord ‘audionetwerk’ worden meestal al snel twee vragen gesteld: wat is een audionetwerk en welk netwerk is het beste? Ruben van der Goor begint met de eerste vraag. “De definitie van een netwerk is heel kort en duidelijk: ‘een distributiesysteem waarbij de functionele verbindingen binnen de beschikbare bandbreedte onafhankelijk zijn van de fysieke verbindingen’. Dit geeft aan dat mits je bij het ontwerp binnen de bandbreedte van het netwerk blijft, je de fysieke verbindingen en de functionaliteit apart kunt ontwerpen en bouwen. In de praktijk betekent dit dat de ene partij de bekabeling kan ontwerpen en bouwen - bijvoorbeeld de installateur van een studio, of het opbouwteam van een productie - en dat de andere partij zich er niet meer om hoeft te bekommeren. Fysieke beperkingen van de bekabeling spelen geen rol meer. Dit heeft een enorme impact op wat mogelijk is met een systeem. Het bijplaatsen van een extra mixer of extra ingangen en uitgangen in een live systeem bijvoorbeeld, wordt zonder netwerken beperkt door de hoeveelheid aansluitingen en de routing capaciteit op de mixer en de i/o racks. Bij een netwerk is dit probleem er eenvoudigweg niet: extra componenten kunnen er gewoon worden bijgeprikt. Ad-hoc, maar ook gepland - wat bijvoorbeeld voor verhuurbedrijven ideaal is omdat ze de beschikbare hardware in elke denkbare combinatie kunnen gebruiken en dus al naar gelang de vraag flexibel systemen kunnen aanbieden met dezelfde verhuurvoorraad.”

WELK NETWERK DAN?

Over de tweede vraag is lang onduidelijkheid geweest - net als bij de digitale revolutie over de keuze voor een audio protocol. De winnaars toen waren MADI, AES/EBU, en Adat. Ruben van der Goor: “We kunnen kort zijn over wat niet tot een netwerk gerekend wordt: alle protocollen die niet volledig vrij kunnen adresseren zijn namelijk geen netwerken. Hier onder

vallen MADI, AVIOM, AES/EBU en SuperMac. Deze protocollen bieden verbindingen tussen twee componenten, that’s it. Echte netwerken zijn CobraNet, EtherSound, Dante, Rocknet en Optocore. Hiervan zijn Rocknet en Optocore zogenaamde ‘gesloten’ netwerken: ze werken alleen met producten van Rocknet en Optocore, wat de inzetbaarheid beperkt. De andere drie netwerken zijn ‘open’ - ze worden door meerdere fabrikanten ondersteund. Ze zijn ook volledig ethernet compliant, dat wil zeggen dat ze op elk geschikt ethernet netwerk gebruikt kunnen worden en dus ook worden gemixt met andere ethernet functies zoals video, VioP en lichtsturing. CobraNet en Ethersound zijn netwerken die met de (verouderde) 100Mb standaard werken, ze hebben daardoor een bandbreedte van 64 audiokanalen per kabel. Dante is een Gigabit netwerk met een bandbreedte van 512 kanalen per kabel en wordt algemeen gezien als de grote opvolger van CobraNet en EtherSound. Er zijn naast Dante nog enkele ‘AVB’ protocollen, zoals Meyer Sound, Soundweb en Digidesign. Deze voldoen aan een nieuwe reeks standaarden voor audio- en videonetwerken, maar ze zijn nog niet met elkaar compatible, zodat je deze protocollen in de praktijk niet door elkaar kunt gebruiken. Bovendien zijn de benodigde netwerkswiches nog niet algemeen verkrijgbaar. Dante heeft aangekondigd dat ze beide hoofdvarianten van AVB zal gaan ondersteunen zodra deze een officiële standaard worden. Op de Las Vegas Infocomm in juni liet Audinate al een testsysteem zien dat met diverse AVB producten audio kon uitwisselen.”

CONCLUSIE?

De conclusie is voor Ruben van der Goor helder: “Dante is op dit moment het meest praktische en efficiënte netwerk. Het werkt met vrijwel alle huidige netwerkswiches en is bovendien ‘AVB ready’. Dit is de reden waarom Yamaha met de nieuwe CL serie en de CIS serie producten voor Dante heeft gekozen, net als overigens vele andere pro audio fabrikanten op de markt. Ook verdere producten die Yamaha in de nabije toekomst uitbrengt zullen op Dante gebaseerd zijn.” ■

FULL HD STUDIO CONCERTGEBOUW AMSTERDAM

'DE HELE WERELD ALS PUBLIEK'

In Het Concertgebouw in Amsterdam is de afgelopen tijd 'Studio 12' gebouwd, een nieuwe full HD televisiestudio op basis van remote bediende camera's. Eigenaar van de studio is PolyCast Productions, dat het met de studio mogelijk maakt om hoogwaardige Blu-Ray en televisieproducties, maar ook webcasts en narrowcasts te verzorgen. Optredens in Het Concertgebouw worden zo in de allerhoogste kwaliteit bereikbaar voor iedereen.

PolyCast Productions is opgericht door Everett Porter (Polyhymnia) en Dick Kuijs (Custus). Het Concertgebouw was al met andere partijen in gesprek geweest om bijvoorbeeld de streaming van concerten te gaan verzorgen, maar dat liep uiteindelijk op niks uit. Begin vorig jaar gaf Everett Porter aan de klus wellicht op zich te kunnen nemen, samen met Dick Kuijs. Porter was al meer dan bekend bij Het Concertgebouw, vertelt hij: “Met Polyhymnia hebben we daar in 2006 namelijk twee audiostudio’s gebouwd en ik maak al jaren Cd-opnamen voor Het Concertgebouw.”

EXPERTTEAM

Toen uiteindelijk bleek dat Porter en Kuijs met hun nieuwe BV de klus mochten gaan klaren, begon een belangrijk traject. Met verschillende fabrikanten werden tests gedaan in Het Concertgebouw en er werd een expertteam samengesteld om tot de best mogelijke oplossingen te komen. “In dat team zaten videotechnici, lichttechnici, regisseurs en cameramensen, die allemaal weten waar het om draait bij het in beeld brengen van concertgebouwmuziek”, legt Porter uit. Uiteindelijk werd voor de technische invulling van de studio gekozen voor Inter Visual Systems, dat samen met Panasonic de klus klaarde. Porter: “De wensen waren snel duidelijk, ook omdat we vanuit Het Concertgebouw veel vertrouwen en vrijheid kregen en dus aardig vrij werden gelaten.”

STATE OF THE ART

Uiteraard moesten belangrijke keuzes gemaakt worden, geeft Porter aan: “Je wilt het budget natuurlijk beperken, maar omdat je bij dergelijke uitzendingen vanuit Het Concertgebouw praat over een wereldwijd publiek, wil je absoluut geen concessies doen aan de kwaliteit. De apparatuur die nu in de studio staat is echt state of the art. Het geld zit ‘m in de camera’s en de lenzen, allemaal

DE GEKOZEN APPARATUUR

- 6 op afstand bediende boxcamera’s van Panasonic, type AW-HC1800
- Geruisloze pan/tilt koppen van Panasonic, AW-PH400
- Canon lenzen
- Vanaf 3 remote camera operator plekken zijn de 6 camera’s bedienbaar.
- Stuursignalen lopen over IP-glasvezelverbinding vanuit de studio
- Besturingssoftware op basis van AMX software, geschreven door Inter Visual Systems
- Blackmagic ATEM2 beeldmenger, router en infrastructuur. De ATEM2 was de eerste in Nederland: leverancier The Future Store.

Full HD. Ook de robotics zijn erg belangrijk – ze moeten soepel en geruisloos bewegen. De regieapparatuur is ook allemaal volledig HD (16 inputs / 8 kanaals opnemen), maar tegenwoordig kan je de hoogste kwaliteit bereiken voor een behapbare prijs met apparatuur van o.a. Apple, Blackmagic en Aja.”

POLYCAST EIGENAAR

Voor Porter is met de studio een droom werkelijkheid geworden: “Ik dacht ook dat het veel moeilijker zou gaan lopen, maar het is uiteindelijk veel sneller gegaan dan we vooraf gedacht hadden. Op Mezzo en Avro zijn bijvoorbeeld al concerten van het Concertgebouworkest uitgezonden en met de NTR zijn al webcasts verzorgd. Het Concertgebouw is heel blij met de studio en de resultaten die van daaruit geboekt worden. Het is overigens ónze investering geweest. PolyCast is namelijk eigenaar van de studio. Wij huren de ruimte van Het Concertgebouw en hebben de spullen gekocht. We hebben een vijfjarig contract getekend om de komende tijd veel opnames/uitzendingen voor hen te gaan

CUSTOM STRUCTURES

WIcreations.com

Screen Festbuild

Transport Dolly

Calypso @ Antwerp

MOTION CONTROL

WImotion.eu

- Concept design
- Technical design
- Internal engineering
- Finite element calculations (FEM)

Construction & testing

- All kind of custom structures
- Custom videosupports
- Touring solutions
- Stage machinery

Bridge (20m) Festbuild

Welding

Vrienden Van Anstel (Jine)

- Moving elements and people
- Turn tables
- Winches
- Elevators
- Moving bridges
- and our WI-track system

RENTAL

WIrent.be

- Lighting towers
- Delay & PA towers
- Eye catching towers
- Portals
- Ground supports
- The WI-Shelter

Eye Catching Tower (22m)

Pry Day - Video Tower

Laundry Day - Mainstage

Follow us on

HET WENSENPAKKET

Men wilde een semi-permanente faciliteit voor hoge kwaliteit videoregistratie. In de eerste plaats bestemd voor de concerten in Het Concertgebouw, maar de set moest ook mobiel zijn. Dus het eindresultaat is een compacte mobiele regieset in een high-end uitvoering. De exacte wensen en eisen aan de apparatuur werden door het testen in de praktijk pas echt duidelijk.

- Full HD
- Geruisloze op afstand beweegbare camera's, want het bewegen van de pan/tilt koppen mag niet hoorbaar zijn voor de mensen in de zaal.
- Gebruik van bestaande glasvezel infrastructuur in Het Concertgebouw. Er mocht namelijk niet geboord worden in dit monumentale pand.
- Signaalroutering via IP. Geschikt voor het overbruggen van lange afstanden.
- Mobiele regieset. Eenvoudig te demonteren, compact te vervoeren naar een andere locatie.
- Maximale kwaliteit binnen het budget
- Niet boren in het pand. Voorbeeld zijn de ophangmechanismen van de camera's in de zaal. De camera's zijn met speciale beugels aan de pilaren bevestigd.

VIDEODOCK

Videodock heeft het Concertgebouw geadviseerd bij het opzetten van de streaming infrastructuur. In het advies van Videodock worden de strategische keuzes, technische randvoorwaarden en de juridische aspecten van live en on demand videostreaming besproken. Voor de eerste webcast op Concertgebouw.nl heeft Videodock de live encoding en de wereldwijde streaming distributie via de cloud (Amazon AWS) verzorgd. De player - op basis van het open source media framework (OSMF) - zorgt ervoor dat de kwaliteit van video automatisch wordt aangepast op de beschikbare internetverbinding van de bezoeker. Uniek van deze webcast setup is de mogelijkheid om op Full HD kwaliteit (1080p) te kunnen kijken. De player is geschikt voor HTML5 waardoor meekijken op een iPad of met een recente Android telefoon geen probleem is. Bijzonder en zeer gebruiksvriendelijk is het pauzeren of terugspoelen tijdens de live webcast. Bezoekers die na aanvang van het concert de stream opvragen kunnen kiezen om live mee te kijken of vanaf het begin van het concert te kijken.

doen." Hoewel Het Concertgebouw de thuisbasis van de studio vormt, is de mobiele regieset met remote camera's overigens ook in te zetten op andere locaties.

LANG GEAARZELD

Porter en Kuijs zijn blij en trots wanneer ze zien wat ze hebben neergezet in Het Concertgebouw. "We gaan het druk krijgen het komende seizoen en er zijn genoeg plannen om nog veel meer te doen waar wij bij betrokken gaan worden", vertelt Porter. "We vinden het sowieso een eer dat we dit hebben mogen doen. Het is namelijk een prachtige zaal met schitterend geluid en mooie muziek. Dat verdient het gewoon om meer gezien te worden en daar mogen wij nu aan bijdragen. Spannend is het wel geweest. Het is nogal een grote stap, waardoor we lang gearzeld hebben. We zijn een klein bedrijf en kunnen geen tonnen weggooiden, maar als we nu zien wat er staat, dan zijn we blij dat we het hebben aangedurfd."

HAALBAARHEID EN VALKUILEN

Voor de technische inrichting van de studio werd aangeklopt bij Inter Visual Systems en Panasonic. Inter Visual Systems heeft ook een belangrijke adviserende rol gespeeld. Barteld Dalhuisen (Projectmanager bij Inter Visual Systems): "Als merkonafhankelijk systeemintegrator waren wij in staat om PolyCast apparatuur van uiteenlopende leveranciers te laten zien, maar ook de juiste partners bij elkaar te brengen om samen tot een goed resultaat te komen. We hebben veel tijd gestoken in gedegen vooronderzoek. Er is steeds gekeken naar de haalbaarheid van een oplossing. Alle mogelijke valkuilen zijn vooraf goed getest. Vervolgens hebben wij de volledige systeemintegratie, bedieningsinterface en infrastructuur gerealiseerd. PolyCast zelf heeft ook een actieve rol gespeeld. Daarnaast is het project in goede samenwerking met Panasonic gerealiseerd."

SPARRINGPARTNER

Om tot een keuze te komen, wilde PolyCast zich eerst heel breed oriënteren, vertelt Dalhuisen verder: "In deze oriëntatiefase zijn verschillende leveranciers uitgenodigd om de mogelijkheden van hun apparatuur te onderzoeken, waaronder Hitachi, Eagle, Sony, Telematrix, Fujinon, Panasonic, Canon en The Future Store. Het uiteindelijke doel was het vinden van een krachtige oplossing voor de klant, door goed te kijken naar de beste integratiemogelijkheden en het wensenpakket dat er lag." Het was een proces waarin met name PolyCast en Inter Visual Systems elkaars sparringpartner waren, voortgeholpen door de input van verschillende leveranciers. "Wij hebben de rol vervuld van proactieve adviseur voor een kritische, proactieve en professionele klant", legt Dalhuisen uit.

5 MILJOEN KIJKERS

Dalhuisen is blij met hoe het hele traject verlopen is: "We vonden bijna direct een goede match met de klant. Er was een goede sparring, maar we hadden dan ook met professionals te maken. Bovendien was er veel proactiviteit vanuit alle betrokken partijen. Naarmate de oriëntatiefase, het vooronderzoek en het testen vorderden, kwamen we steeds meer op één lijn, met de gewenste oplossing tot resultaat." De reacties zijn tot dusverre dan ook erg positief, aldus Dalhuisen: "De relatie is ook erg goed. Er worden geregeld Full HD producties gedraaid. Eén van de hoogtepunten was de live uitzending van een Mattheüs Passion naar 5 miljoen kijkers in meer dan 40 landen!" ■

Voet Verhuur voor al uw tijdelijke stroom en lichtvoorzieningen

Parkweg 67a,
4153 XL Beesd
T 0345 684000
info@voetverhuur.nl
www.voetverhuur.nl

VOET
VERHUUR.nl

TOT **95%**
BESPAREN OP
JE KOSTEN VOOR
MUZIEK

**Tell me
YOUR PLANS**

Bereken met één muisklik hoeveel je kunt besparen door één van onze Download Plans af te sluiten. Bereken je voordeel op www.allmusic.nl/actie

allmusic.nl
library music direct online beschikbaar

DSTTL

WWW.DSTTL.COM

**FILMGear
UNITED**

WWW.DSTTL.COM

Import | Distribution
Reinhardt Windshields
DJFocus Mattebox Systems
E-Image Video Kits
Dynacore Batteries | LED Light
DSTTL Cranes | Jibs
Autocue|Prompterpeople
L'Aigle Camera Stabilizers
Oktava Microphones
V-Bag Steadibags
Blackbird Stabilizer

Nieuwe Kade 3 | 6827 AA Arnhem
T 026-4433864 | F 026-3703863
mail@dsttl.com

riggingBOX

- ✓ ISO 9001:2008 Gecertificeerd
- ✓ Dry-Hire
- ✓ CM Lodestar
- ✓ Prolyte trussen
- ✓ Keuring/Inspectie in huis
- ✓ Keuring/Inspectie op locatie
- ✓ Reparaties
- ✓ CM Lodestar Gecertificeerd
- ✓ Verlinde Gecertificeerd
- ✓ Prolyte Keurmeester
- ✓ Service/Advies/ Scholing

Rigging Box B.V.

Rutherfordweg 101-103,
3542 CN Utrecht
Tel: +31 (0) 30 24 47 680
Fax: +31 (0) 30 24 47 606
www.riggingbox.nl

elQuip

Audio Video Multimedia Advies

verkoop en verhuur

(videoregistratie)apparatuur voor de AV-industrie

videoregistratie

elQuip AVM

Nijverheidsweg 15 5627 BT, Eindhoven
tel: +31 (0)40-2645345
www.elquip.tv

Plaisier

Audio Video Licht **PSP**

Verhuur van interactieve stemkastjes

Nieuwland Parc 12i
2952 DA Alblisserdam
T: 078 890 7475
F: 078 693 1790
info@plaisierpsp.nl
www.plaisierpsp.nl

Cueco...
The Cue Company

Autocue

Bij concerten, evenementen, video, tv en presentaties. Ondersteuning van vele bekende artiesten.

Verhuur en verkoop van autocue apparatuur

Vraag vrijblijvend naar info of kijk op onze website

Contact...

Einsteinstraat 67
3316 GG Dordrecht
T: +31 10 29 29 545
F: +31 10 29 29 658
@: info@cueco.nl
www.cueco.nl

CREWSOLUTIONS
YOUR PROFESSIONAL PARTNER IN EVENTS

T +31 (0) 76 520 74 07
E planning@crewsolutions.nl
I www.crewsolutions.nl

www.eekelsverhuur.nl

LAYHER PODIUM CONSTRUCTIES
PROLYTE ROOF SYSTEMS

GIOVANNI EEKELS VERHUUR BV

Gruttostraat 9, 5212VM
's-Hertogenbosch
Tel: 073 6136867
Fax: 073 6136644
Mobiël: 06-54311136
info@eekelsverhuur.nl

INTERSTAGE

LinkedIn
Interstage BV

Facebook
Interstage BV

Twitter
InterstageBV

Internet
interstage.eu

WORLD WIDE LOGISTICS

SPECIALISTS FOR THE
ENTERTAINMENT INDUSTRY

EDWARD AIR CARGO B.V.
FREIGHTWAY BUILDING ROOM 170
FLAMINGOWEG 22 -1118 EE SCHIPHOL-ZUID
TEL: +31 20 6485016 - FAX +31 20 6480979
E-MAIL: INFO@EDWARDAIR.NL
WWW.EDWARDAIR.NL

PMW-100

AV Profshop / AV Sales B.V.
Gildenstraat 5
3861 RG Nijkerk
T: +31 (0)33-2460499
F: +31 (0)33-2460252
E: info@avprofshop.nl

www.avprofshop.nl

Eerste front access LED scherm van Holland Screen

EuMediaNet koopt het eerste front access LED scherm van Holland Screen in Nederland. Het scherm van 14 vierkante meter wordt opgehangen op het pand van woon- en modewarenhuis Berden in het centrum van Heerlen en is onderdeel van het schermennetwerk dat EuMediaNet BV uit Maastricht momenteel bouwt in deze Limburgse stad. Het unieke van een front access scherm is dat het niet, zoals de traditionele LED schermen, een technische ruimte achter het scherm nodig heeft. De panelen kunnen aan de voorkant van het scherm worden geopend waardoor installatie van het scherm veel goedkoper is.

Meer informatie op www.hollandscreen.com, www.eumedianet.com

Livetime Productions technisch producent Thuiskomst Olympisch Team

Op maandag 13 augustus arriveerden ruim 200 sporters, die tijdens de Olympische spelen in Londen Nederland hebben vertegenwoordigd, op een bomvol Stationsplein in 's Hertogenbosch. Daar was een feestelijke thuiskomst voor ze georganiseerd met optredens van Ali B, Nick&Simon en Krystl. In opdracht van Kumpany verzorgde Livetime Productions de gehele technische productie van dit logistieke hoogstandje. "Bij een van de eerste locatiebezoeken werden we geconfronteerd met een prominente fontein, die tevens dient als ingang van de parkeergarage. Dit alles midden in het gebied op het plein waar het podium moest komen te staan", Olivier Monod de Froideville van Livetime. "Toen onze opdrachtgever aangaf dat het een onderdeel moest worden van het podium, ontstond al snel het idee van het creëren van een grote gouden medaille met een dubbele catwalk er naartoe als lint." De uitwerking van dit plan en het aangelegen podium was een grote logistieke uitdaging door de beperkte vierkante meters, de duizenden passanten van het station tijdens de bouw en de vloerdruk en toegang van de parkeergarage. "Er ontstond echter een indrukwekkend podiumontwerp wat binnen alle beperkingen in samenwerking met onze opdrachtgever, de gemeente en onze leveranciers zeer succesvol gerealiseerd is." Het evenement werd live uitgezonden door de NOS en stond groots in alle landelijke dagbladen.

BETROKKEN LEVERANCIERS:

Podium & afwerking: Interstage, Lenn.eu, Layhgo, HEBO

Techniek & Site: Faber AV, AED Rent, LiveLab, Showeffects, F&L Powerrental, Doornbos, Portolet, Mojo Barriers, Ruud Verschoor, Accuraat.

Ook de garderobe geregeld?

- Garderobe verhuur tot bijna 20.000 haken
- Complete verzorging incl. medewerkers
- Plastic garderobe nummers in 8 kleuren
- Maar liefst 112 haken per rek (2 meter)

Van Dongen Events
www.vandongenevents.nl

Garderobe Professionals

WISH OUTDOOR 2012

WEER EEN STAP VOORUIT

In de vorige editie van AV & Entertainment Magazine stond een uitgebreid verhaal over de historie van WiSH Events. De Brabantse jongelingen zetten elk jaar stappen vooruit met hun festival WiSH Outdoor. Dat bleek ook weer tijdens de 2012-editie, die eind juni plaatsvond:

“Het was een flinke test, maar we zijn er wel voor geslaagd.” Teun van Thiel

DE BIJDRAGE VAN STV-VISUALS

Stv-Visuals nam de videoproductie en visuals voor zijn rekening. Ivo Slaats (Vj Stivo), drijvende kracht achter Stv-Visuals, heeft gekozen voor de Edirol v800HD video switcher van Roland, om alle inputs te verwerken en op de juiste manier te kunnen weergeven met een haarscherpe kwaliteit. Behalve de visuele custom content van Stv-Visuals werd er tijdens WiSH gebruik gemaakt van realtime Twitter-Feed en Facebook foto's (ontwikkeld door ODD-Media) die via de nieuwe 'external-keying' functie van v800HD haarscherp op de LED's werden weergegeven. Gecombineerd met een 4x remote HD camera regie kon WiSH Outdoor perfect in beeld gebracht worden en ontstond een perfecte harmonie van visuele content, camerabeelden en de social media. Ivo Slaats vertelt: "Zonder de v800HD was deze klus lastig te klaren, de vele inputs (4x SDI, 4x DVI en 2x Composite) zijn met vele hardware weliswaar te combineren, maar deze nieuwe switcher stelt me in staat alles perfect uit het apparaat te halen met een multiview preview op alle inputs." Slaats is WiSH Events erg dankbaar voor de ruimte voor nieuwe techniek tijdens dit project: "Wij zijn continu op zoek naar innovaties en als een organisatie en leverancier dit dan toelaten, zijn we daar erg blij mee."

DE BIJDRAGE VAN VENNEMAN

Na vier succesvolle edities van WiSH werd ook dit jaar weer de order ontvangen tot het verzorgen van de totale stroomvoorziening op het festivalterrein van WiSH Outdoor. Andor Venneman: "Wat in onze ogen ooit begon als een kleinschalig opgezet festival, is in vijf jaar tijd uitgegroeid tot een festival van flinke omvang en een grote naamsbekendheid. Dat vraagt uiteraard om een bedrijfszekere stroomvoorziening, waar wij ons graag mee profileren." In de afgelopen vijf jaar is de vraag naar stroom verdrievoudigd, geeft Venneman verder aan. "Het totaal geleverde vermogen is dit jaar gestegen naar zo'n 3200 kVA, 5100 meter kabel en 88 verdeelkasten. Een dergelijke omvang vraagt om een gestructureerde levering. Voor een snelle opbouw wordt de totale vraag daarom ook geleverd per podium/locatie. Bij de levering zijn de juiste aantallen dus direct op de goede plaats, waarna ze direct verwerkt kunnen worden."

Nog even in het kort. WiSH Events werd een jaar of vijf geleden opgericht door drie Brabantse vrienden, die voor wat vertier wilden zorgen in de gemeente Laarbeek. Wat begon met een feestje voor 2.000 bezoekers, is door de jaren heen uitgegroeid tot een tweedaags festival met meer dan 25.000 aanwezigen. Professioneel geproduceerd en met een uitstraling om je vingers bij af te likken. En het mooie eraan: WiSH Events doet het productioneel gezien allemaal in eigen huis.

UITVERKOCHT

Enkele weken na Wish Outdoor 2012 kijken Niels van Vijfeijken en Jimmy van der Leemputten (WiSH Events) met een lach op hun gezicht terug op het festival. "Het was twee dagen uitverkocht en we hadden prachtig weer", vertelt Van Vijfeijken. "Zo'n 15.000 bezoekers op zaterdag en meer dan 10.000 op zondag hadden het uitstekend naar hun zin. Tijdens de opbouw was het weer goed, tijdens het festival en de afbouw ook....daarna begon het pas te regenen. Wat dat betreft hebben we dit jaar echt geluk gehad." Enig element dat het nog lastig maakte was de stevige wind die eind juni over Brabant raasde, maar daarover later meer.

RIJEN

Eén minpunt noemen de heren direct wanneer ze het weekend evalueren. Niels van Vijfeijken: "Door een samenloop van omstandigheden hadden we op zaterdag lange wachtrijen bij de entree en kassa's. Juist omdat wij altijd zorgen dat we daar geen last van hebben, baal ik daar echt van. Door een aanrijding hier in de buurt stond het verkeer een half uur voor we open gingen helemaal vast. Bovendien waren twee wegen hier in de buurt nog afgesloten vanwege werkzaamheden, waardoor de infrastructuur toch al niet zo sterk was en was het ook nog eens zo'n mooi weer waardoor iedereen besloot lekker vroeg te komen. Als dan zo'n ongeluk gebeurt, dan krijg je dus een probleem. Dat heeft eerlijk gezegd wel even wat stress opgeleverd in het begin." Verder liep het hele proces aardig soepel, ook tijdens alle voorbereidingen en de 2,5 week opbouw die voor WiSH Outdoor staan. Van Vijfeijken: "Vooral de grote indianenkop die we hebben gemaakt heeft wel de nodige tijd opgeslokt. In de week voor het festival waren we die nog aan het polyesteren, maar de prefab is vloeiend verlopen. Moeilijkheid daarbij is in ons geval dat we op meerdere plaatsen produceren. Je moet dan het overzicht zien te behouden, wat niet altijd makkelijk is, maar ook dat ging uiteindelijk prima."

CONTROLE

Het ging volgens de Brabanders aardig van een leien dakje, al zorgde een bezoek van de Arbeidsinspectie er nog wel voor dat op locatie snel geschakeld moest worden. "Ze kwamen langs bij de opbouw en hun op- en aanmerkingen hebben ons doen besluiten om extra maatregelen te nemen", legt Van Vijfeijken uit. "We hebben een uitgebreid veiligheidsplan uitgewerkt waarin alles omtrent veilig werken uitvoering omschreven wordt. Vervolgens hebben we het plan meteen uitgevoerd, bijvoorbeeld door iedereen in de hoogwerkers ook klimtuigjes laten gebruiken (dus niet alleen de steigerbouwers). Je komt dan wel ineens klimtuigjes tekort, waardoor je minder snel in de hoogte kunt

*natuurlijke kracht
beheerst toegepast*

COMPRESSOREN & AGGREGATEN

- ✓ mobiele compressoren
- ✓ schroefcompressoren
- ✓ zuiger-compressoren
- ✓ perslucht toebehoren
- ✓ noodstroomvoorzieningen
- ✓ generatoren

Elsendorp, tel. 0492 - 351 483
E-mail: info@venneman-ca.nl
Internet: www.venneman-ca.nl

Quinty's Crew

hands for events

**Wij leveren onder andere
het volgende personeel**

- Licht-technici
- Video-technici
- Operator licht/geluid
- Geluidstechnici
- Stagehands
- Barmedewerkers

055 - 534 11 00

WWW.QUINTYCREW.NL / INFO@QUINTYCREW.nl

FABER

AUDIOVISUALS

Creator of live experiences

www.faber-av.nl
info@faber-av.nl
+31 518 40 16 29

Faber Audiovisuals is een toonaangevend bedrijf op de Europese verhuurmarkt van LED-schermen en in de realisatie van audiovisuele totaalproducties. Wij zijn actief in de wereld van sport, muziek en corporate events.

53 m2 F6 Black Face LED
Opdrachtgever: Neumann & Müller
Project: CeBIT 2012 Hannover, Deutsche Telekom AG
Concept: q-bus Mediatektur GmbH

PURPLE GROUP

Harry Zinken (Purple Group) stond de mannen van WiSH Events met raad en daad bij toen ze jaren geleden begonnen met hun plannen voor een evenement. "Soms kom je mensen tegen waarvoor je dat doet", vertelt hij. "Ze hadden een goed idee, waren gedreven, wilden hier iets voor de bevolking doen en hadden ook nog eens een goed doel voor ogen als er iets verdiend zou worden. Ik had in de gaten dat het niet zou lukken als ze het puur op hun manier zouden gaan doen en heb er toen wat mensen bijgehaald die ook graag wilden helpen. Ikzelf doe het werk al meer dan twintig jaar en heb mensen zien komen en gaan. De jongens van WISH luisterden naar wat ik ze vertelde en deden dat ook bij de andere partijen waarmee ze werkten. Wat ze nu voor elkaar krijgen, is daar een logisch gevolg van. Als ze zo doorgaan biedt de toekomst ze wat dat betreft nog veel meer." Zinken had vertrouwen in de jongens, maar dat het zo snel zou gaan groeien, had ook hij niet kunnen vermoeden. "Nou ja, door hun gedrevenheid en ambities misschien wel, maar groeien in deze tijd is niet voor iedereen weggelegd. Dit jaar was het wéér uitverkocht. Helemaal super toch?" Zinken noemt WISH Outdoor sowieso een mooi project: "De gedrevenheid van de partijen maakt het uniek. Iedereen uit de omgeving helpt mee waar het kan. Technische bedrijven, sponsors en mensen die bijvoorbeeld helpen in de catering. De bevolking wordt erbij betrokken en dat maakt het volgens mij al meer dan speciaal." Purple Group verzorgde dit jaar de twee mainstages en de grote tent. Zinken: "Ik heb achteraf geen wanklanken mogen ontvangen op de zaak, dus ik denk dat het weer een topproductie was. Inmiddels kunnen de jongens het productietechnisch prima zonder mij. Als ik de plannen mag geloven, gaan we samen in de toekomst nog veel mooie dingen doen...dus kom maar op WISH!"

gaan werken. Daarom hebben we toen nog snel drie hoogwerkers bijgehuurd. Ook moest iedereen verplicht bouwhelmen dragen, kwamen er BHV-ers en EHBO'ers bij en werd alles tot in de puntjes geregistreerd. Dingen die we altijd al wel deden, maar niet 100% volgens het boekje. Voor de hercontrole wilden we het prefect op orde hebben. Het ging iets ten koste van de efficiëntie, maar vervolgens was het wel helemaal voor elkaar."

FACILITAIRE ZAKEN

Zoals gezegd waren 2,5 week uitgetrokken voor de opbouw van WISH Outdoor 2012. Na het uitzetten van het terrein worden eerst de facilitaire zaken geregeld. Personeelstent, materiaalcontainers, rijplaten, en een ton voor het kampvuur met zitzakken eromheen. "Voor alle vrijwilligers en personeel moet alles direct in orde zijn", vinden Van Vijfeijken en Van der Leemputten. "Vervolgens komen de rijplaten en technische voorzieningen als water en stroom. Stroom halen we – in overleg met de eigenaar – uit een leegstaand huis. Via Brabant Water wordt het water geregeld, er zijn taps van Bavaria en een koelbuffer. De bouwers mag het aan niks ontbreken." Als al die zaken geregeld zijn, gaan de mannen zo snel mogelijk de steigers in. "Ook komen de gators, heftrucks en verreikers binnen, net als de dieseltank om alles bij te kunnen tanken. Daarnaast zijn ook de crew-wifi, glasvezelinternet en de productieketen met meer-

DE BIJDRAGE VAN 4LIGHT

4Light heeft in opdracht van Wish Outdoor voor beide podia het lichtontwerp gemaakt. "De twee podia zijn in Wysivwyg geïmporteerd, waardoor het lichtplan gedetailleerd en realistisch kon worden gevisualiseerd", vertelt Ronnie Santegoeds. "Bij het ontwerpen van het lichtplan hebben we zoveel mogelijk geprobeerd om het decor te versterken. Om de 'Indiaan' rond te laten kijken werd in zijn pupil een Martin Mac2k XB Beam gestopt, met daar omheen 8x Robe Led Beam 100 als iris. Vanaf de FOH werden er met 9 x Mac 3 Profile diverse gobo's op de tooi geprojecteerd. Achter deze tooi zaten nog eens 80 x Par64 spot om een warme gloed te creëren." Naast het lichtontwerp heeft 4Light voor beide podia ook de eindshow geprogrammeerd. Santegoeds: "De eerste zes minuten was voor de twee podia gelijk, daarna splitste ieder podium op zijn eigen muziekstijl. Na een kwartier voegden de podia weer samen voor een synchroon einde. Een tijdcode generator verzorgde voor alle partijen het smpte signaal. Hiermee werden dan ook de 2 GrandMA2 Lights gevoed om de juiste cue op het juiste moment te starten."

der printers e.d. erg belangrijk. We zitten constant met minimaal vier man te knallen op kantoor."

WIND

Na de eerste vijf dagen moeten de podia qua ruwbouw zo'n beetje staan, compleet met ballast en dergelijke. "Bij de opbouw zijn we eigenlijk niet tegen gekke dingen aangelopen", vertelt Jimmy van der Leemputten. "Het zwaartepunt zat 'm wat dat betreft eigenlijk in de harde wind waar me mee te maken hadden. Voor het grote podium werkten we op dertig meter hoogte en daar waaide het af en toe echt te hard, waardoor je gewoon niks kon doen. Toen de veren van de indianenkop omhoog gehesen moesten worden, hebben we flink moeten improviseren. Die dingen zijn 4x1,5 meter en wilden we gewoon met een touw omhoog trekken en daar vast maken, zoals we twee jaar eerder met die enorme adelaar gedaan hebben. Maar als we bovenin kwamen, dan pakten ze zoveel wind, dat het gewoon niet te houden was. Met twee man aan het touw hangen en je werd nog meegesleurd." Er moest dus iets bedacht worden om de veren veilig naar boven te krijgen. Van Vijfeijken: "We hebben bovenin een katrol gemaakt, met een touw van tachtig meter eraan. Aan het touw zat een haak, waaraan we de veren konden hangen. Het hijstouw maakten we aan een gator vast, die reed weg en trok zo de veren omhoog. Om de veren stabiel te houden hadden we twee ondersteuningstouwen.

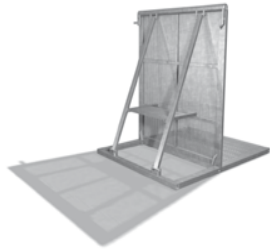

Stationsstraat 2a, 3851 NH Ermelo
Telefoon: 0341 559504
Fax: 0341 559080, www.vvem.nl

Showtex Nederland BV

Energieweg 2b
3762 ET Soest
the Netherlands
T +31 35 693 86 92
F +31 35 693 87 55
E info.nl@showtex.com
I www.showtex.com

The Mojo Barriers BV

Veldzicht 3
3454 PW De Meern
T +31(0)30 - 2428200
F +31(0)30 - 2428209
E info@mojobarriers.com
I www.mojobarriers.com

Allfence bv

Spegelt 34
5674 CD Nuenen
T. +31 (0)40 - 295 10 01
F. +31 (0)40 - 284 24 42
E. info@allfence.nl
I. www.allfence.nl

Gigant International B.V.

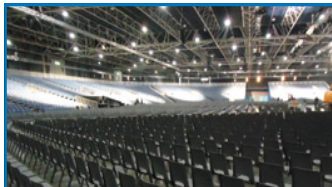
Verhuur van Festival- en Concertpodia

Postbus 7
5520 AA Eersel
T 0497 517 771
F 0497 518 775
E info@gigantpodia.com
I www.gigantpodia.com

Michel Bijleveld BV

Willeskop 103
3421 GV Oudewater
Tel: 0348 - 56 57 78
Fax: 0348 - 56 41 36
E: contact@michelbijleveld.nl
I: www.pagodeverhuur.nl

BEN DE WILD PRODUCTIONS

Ben de Wild Productions BV

Voor de complete inrichting van uw evenement!

Postbus 95
3780 BB Voorthuizen
T 0342-473251
F 0342-478065
E info@bendewild.nl
I www.bendewild.nl

Grip op geluid!

All Areas Rental & Sales BV

Officiële importeur en distributeur van Pipe & Drape, TexLnt en Mobile Airwall. Totaal inrichting voor uw evenement.

Veldzicht 3, 3454 De Meern
T +31 (0)30-242 82 50
F +31 (0)30-242 82 59
E info@all-areas.nl
I www.all-areas.nl

IT & WIFI power voor evenementen

H&S Computerservices vof

We connect IT

Postbus 10198
1301 AD Almere
T 0320-233633
F 0320-227233
E a.alphenaar@hsmalmer.nl
I www.hsmalmer.nl

LIVETIME

Livetime Productions BV

Voor complete technische producties.
Creatief en kwalitatief, groot en klein,
onafhankelijk en transparant. Daarom juist nu!
Lauwerecht 69A, 3515 GN Utrecht
T 088-5483846 (088-LIVETIME)
F 088-5483847
E info@livetime.nl
I www.livetime.nl

THE PRODUCTION-FACTORY

ENTERTAINMENT TECHNOLOGY

- TECHNICAL PRODUCTION MANAGEMENT •
- LOGISTICS & SITE COORDINATION •
- TECHNICAL DESIGN • SOUND • LIGHTING • VIDEO •
- STAGING • POWER • SITE FACILITIES •

THE PRODUCTION FACTORY BV

DELTA 46 6825 MS ARNHEM • THE NETHERLANDS

T: +31 0 26-38.40.110 F: +31 0 26-38.40.111

E MAIL: MAIL@PROFAC.NL

WEBSITE: WWW.PROFAC.NL

Vinke Vision BV

Middelkerf 12a
3851 SP Ermelo
T 0341-494403
M 06-55301762
E info@vinkevision.nl
I www.vinkevision.nl

XL Video Nederland BV

Krommewetering 21
3543 AP UTRECHT
T +31 302482270
F +31 302482277
E info@xlvideo.nl
I www.xlvideo.com

DE BIJDRAGE VAN FREYJA EVENTHINGS

Freyja Eventhings leverde evenementenhekwerk op WISH Outdoor 2012. Mario Bunthof: "Wish Outdoor is sinds 2011 een klant waar het complete assortiment van Freyja wordt geleverd. In 2009 leverden we er alleen de stage barriers en foldtables. WISH maakte toen nog, zoals zoveel startende evenementen, gebruik van bouwhekken van een lokaal bouwbedrijf. Al snel ontdekten ze dat het inhuren bij een gespecialiseerd bedrijf enorm veel voordelen heeft als het gaat over de kwaliteit van het materiaal, de efficiency waarmee gebouwd kan worden en de uitstraling van de spullen. Want hoe je het wendt of keert, het hekwerk bepaalt toch ook voor een groot deel de uitstraling van een evenement. Dit jaar hebben we ruim vier kilometer zwart- en wit gezeild hekwerk geleverd en voor twee grote podia onze aluminium Stage barriers. Daarnaast een hele grote hoeveelheid dranghekken die werden gebruikt voor de fietsstallingen. De op- en afbouw heeft WISH zelf verzorgd. Door de uitbreiding van onze dienstverlening is dit een aspect dat we ze volgend jaar graag uit handen nemen. Hierdoor kunnen zij zich nog meer focussen op het ontwerp en de bouw van de prachtige stages, want wat doen ze dat goed!"

FACTS & FIGURES

- Podia: 30 meter hoog
- Omtrek van 110m en 70m (bovenaanzicht)
- Totaalgewicht ballast: 360.000 kilo (meer dan 10 Boeings 737)
- Totaal strekkende meters steiger materiaal: meer dan 50.000 meter
- Totaal oppervlakte decor van de 2 buitenpodia Dedicated en Devoted samen is bijna een halve hectare!
- 450 vrijwilligers

Aan elk touw gingen twee mensen van tachtig kilo hangen, omdat de veren anders alle kanten opwapperden. We hadden dus in totaal een man of negen nodig, alleen om die stomme veren naar boven te krijgen. Maar goed, ook dat is gelukt en het resultaat mocht er wezen."

PROBLEEMLOOS

Over de samenwerking met de vrijwilligers (zo'n 450 stuks in totaal) en leveranciers zijn ze bij WISH weer meer dan tevreden. "De leveranciers waar we al jaren mee werken waren ook nu weer van de partij", vertelt Van Vijfeijken. "Partijen als Collé Rental & Sales en Venneman konden snel schakelen toen we spullen moesten bijbestellen en met een bedrijf als Purple Group werken we al jarenlang prettig samen. Ook nu was dat weer het geval." De schoonmaak werd uitbesteed aan ICS. "Zij doen bijvoorbeeld ook de schoonmaak bij Extrema", vertelt Van Vijfeijken. "Dit jaar hebben we voor het eerst ook de nachtschoonmaak uitbesteed. Het is prettig als je daar niet naar om hoeft te kijken. Ook op de zondag. Voor het eerst hebben we lekker met zijn allen feest kunnen vieren in de personeelstent. ICS heeft tijdens het festival ook de toiletten gedraaid....alles ging probleemloos."

HERGEBRUIK

Hoewel het gros van het personeel na afloop inderdaad een eigen feestje mag vieren, wordt er natuurlijk ook meteen afgebroken. In totaal staat daar een week voor bij WISH Outdoor. "Het is verbazingwekkend om te zien hoe snel je kan afbreken", zegt Van Vijfeijken. "Als het logistiek klopt en slim gebouwd is, dan gaat het supersnel naar beneden en weg. We hadden qua bouw een stuk meer materiaal dan vorig jaar, maar toch was het binnen dezelfde tijd helemaal weg. Daar zijn we natuurlijk blij mee." Al met al is WISH Events weer een stap verder gegaan in de ontwikkeling van hun festival WISH Outdoor. "Dat denk ik wel ja", redeneert Van Vijfeijken. "Alleen het steiger materiaal was al ruim 40% meer dan vorig jaar. Dat moet ook allemaal weer bekleed worden en dergelijke. We hebben dit jaar ook beter afgebroken. Alle stoffen er bijvoorbeeld meteen afgehaald en in doorzichtige zakken gedaan, zodat je de kleur kunt zien. Op die manier kun je hergebruiken. Vorig jaar was het allemaal nat geworden en konden we het weggooien. Wat dat betreft hebben we ook efficiënter gewerkt, veel spullen kunnen we nog een keer gebruiken. Goede prefab is daarbij ook belangrijk. Daar heeft dit jaar vooraf veel meer tijd in gezeten, maar daarna levert het voordeel op."

BEOORDELING

De heren van WISH zijn trots wanneer ze terugblikken op het festival. Dat gevoel ontstond al tijdens het weekend zelf. "Niels kon op zaterdag al even een rondje maken, zelf heb ik daar geen tijd voor gehad", vertelt Jimmy van der Leemputten. "Het is mooi om te zien dat mensen het dan naar hun zin hebben en uit hun dak gaan. Maar ook achteraf waren de reacties heel goed. Daar kun je echt blij van worden." Van Vijfeijken: "Op de website Partyflock heeft het festival de hoogste beoordeling gekregen. Echt van het niveau dat normaal alleen feesten van partijen als Q-Dance en ID&T krijgen. Dat hebben wij nu ook voor elkaar gekregen. Echt tof, voor een paar broekies uit Beek en Donk...daar geniet ik echt van." ■

UNITED FACILITEERT OLYMPISCHE SPELEN

“DIT IS HET WERELDPODIUM”

De complexiteit van de Olympische Spelen is voor United (onderdeel van de Euro Media Group) niet heel anders dan die van andere internationale sportklussen. De hoeveelheid aan middelen die wordt ingezet is dat wel. AV & Entertainment Magazine sprak er net voor de start van de Olympische Spelen in Londen over met Manager Sport en Events Harry Heinsius en Lex Meijer, accountmanager: “De Spelen gaan over de reguliere overheden heen. Normale regels gelden dan ineens niet meer.” Teun van Thiel

“Zonder ons zou het een stuk lastiger zijn om de Olympische Spelen te regelen.” Het is nogal een stelling, maar Harry Heinsius en Lex Meijer durven ‘m aan. De feiten en cijfers pleiten dan ook in hun voordeel. De Euro Media Group – de Franse organisatie waaronder United opereert – levert namelijk zo’n 25% van alle host broadcastfaciliteiten die aanwezig zijn om de wereld te kunnen laten zien hoe de Olympische sporters het er in Londen vanaf brengen.

Vanuit de Hilversumse thuishaven van United zijn een dag voor ons gesprek vier OBV’s en vier materiaalwagens richting Engeland vertrokken. De OB14 en OB15 zijn door de organisatie ‘dry hire’ ingehuurd voor het judo en het worstelen, een uitgebreide ploeg gaat met de NOS de registratie van onder andere het wielrennen en de marathon verzorgen, in het Holland Heineken House wordt een mediacentrum gebouwd, de OB8 is vliegende keep voor de collega’s van het Amerikaanse NBC, de HOL270 doet zijn werk voor de Brazilianen, een kleine afvaardiging biedt ondersteuning bij de 3D registraties en de OB6 staat standby voor het geval er ergens wat mis gaat.

LOGISTIEKE COMPLEXITEIT

Flinke aantallen dus, maar de Olympische Spelen als klus van het jaar betitelen, daar willen ze bij United niet aan. “Daar doe je andere klussen namelijk mee te kort”, vindt Lex Meijer. Harry Heinsius vult aan: “Qua complexiteit is

het niet heel anders dan bijvoorbeeld een EK voetbal, maar de hoeveelheden zijn dat wel. De basis is hetzelfde. Er moet techniek heen, er moeten mensen heen, er moeten plekken geconfigureerd worden, alles moet geprogrammeerd en ingericht worden. Een EK is ook groot, maar het is wel kleinschaliger. De Tour de France is een gekend circus, dat doen we met een relatief klein clubje. Bij de Spelen praat je meteen over vier auto’s, twintig EVS’en, zestig lenzen... afijn, een heleboel dus. Als je alles in huis hebt dan is het niet zo complex, maar als je moet gaan aanhuren of moet gaan lenen bij collega’s en fabrikanten omdat de nieuwste versies worden gevraagd, dan wordt het lastiger om alles op elkaar af te stemmen. Alles softwarelevels moeten op elkaar worden afgestemd, gaan de goede lenzen naar de goede plekken, wie krijgt de spare lens mee? Het maakt de logistieke complexiteit wat groter.”

OBS

De Euro Media Group werkt tijdens de Olympische Spelen rechtstreeks voor Olympic Broadcasting Services (OBS), de broadcasttak van het Internationaal Olympisch Comité (IOC). “Net als onze Franse collega’s werkte United ook tijdens de Spelen in Peking al rechtstreeks voor hen”, legt Heinsius uit. “Vanuit de Euro Media Group hadden we dus verschillende partijen die individueel contact hadden met OBS. Wij hebben hen toen gevraagd of ze met de individuele partijen zaken wilden blijven doen, of dat ze liever één groepspak-

LE TOUR DE UNITED

United was tijdens de Tour de France aanwezig met twee satellietwagens: United HOL-219 en United HOL-75 voor de NOS en RTL. De HOL-219 werd ingezet voor 'De Avondetappe' van de NOS en de HOL-75 voor 'RTL Viert de Zomer: Tour du Jour', namens producent Infostrada Sports. De HOL-219 wordt al sinds 2006 ingezet voor de registratie van 'De Avondetappe' en was dit jaar uitgerust met vier camera's. Drie weken lang volgde de United karavaan - bestaande uit de United HOL-219, een materiaalwagen, een wagen uitgerust met een aggregaat, een wagen uitgerust met lichtapparatuur, twee United ENG auto's en drie productieauto's - de Tour om De Avondetappe van Mart Smeets te registreren.

Ook de United HOL-75 reisde dit jaar mee met de Tour. Deze wagen werd ingezet voor reportages vanuit Frankrijk voor het programma RTL Viert de Zomer: Tour du Jour, van presentator Wilfred Genee. In deze talkshow leverde 'Jakhals' Erik Dijkstra dagelijks een sfeerreportage van de Tour, gefaciliteerd door United.

ket zouden maken, met één aanspreekpunt dat communiceert met de verschillende bedrijven onderling. Daar is uiteindelijk voor gekozen." Het resulteert in dertien grote OBV's die richting Londen trekken. Allemaal met minstens vijftien camera's, grote EVS-pakketten en veel lange lenzen. Allemaal voor de host broadcaster dus.

3D

"Vanuit onze zusterbedrijven leveren we ook de nodige specials", vertelt Harry Heinsius. "Van ons Engelse bedrijf Aerial Camera Systems komen bijvoorbeeld specialty camera's. Helikopters, zeppelins, rail- en onderwatercamera's...dat soort zaken. Vanuit het Franse bedrijf Digital Vidéo Sud leveren we twaalf ultra motion camera's en acht super slow-motion camera's, ook allemaal voor OBS." In Londen zijn drie grote 3D-wagens actief, waarvan er eentje van de Euro Media Group komt. De wagen wordt bemand vanuit Nederland, omdat bij United nogal wat expertise zit op 3D-gebied. "Dat komt bijvoorbeeld doordat wij vorig jaar veel 3D gedaan hebben. Marco

Borsato bijvoorbeeld, maar ook Isle of MTV, Luciano Ligabue en de Tribute to Michael Jackson", legt Heinsius verder uit. "Allemaal grote dingen, waar je veel kennis bij opdoet. Dat is bij de Euro Media Group ook opgevallen. In Frankrijk hadden we de spullen en in Nederland de kennis. Dat zijn we gaan bundelen, zodat een projectgroep ontstond waarin ervaringen in 3D worden uitgewisseld. Hierdoor zijn we nu een zeer serieuze 3D-partner in Europa. Afgezien van de partijen die voor Sky werken, is er niemand die zoveel 3D-ervaring heeft als wij, zeker niet op evenementengebied."

VEILIGHEID

Op het moment van spreken staan de Spelen van Londen voor de deur, maar Heinsius en Meijer zijn al volop bezig met de editie in Rio, in 2016. "Over de Spelen in Londen hebben we bijvoorbeeld in Vancouver (2010) al een deal gemaakt. Nu zijn we al bezig met Sotsji, waar in 2014 de Winterspelen plaatsvinden. Londen is overmorgen, dat is voor ons niet meer belangrijk. Sotsji, het WK voetbal in Brazilië...daar kijken we nu naar

ONLINE VERHUURSOFTWARE DIE HET VERSCHIL MAAKT

- › Materiaalbeheer (beschikbaarheid, reparaties, onderhoud)
- › Online personeelplanning met mail- en SMS-notificatie
- › Specifiek ontworpen voor de AV-industrie
- › Online altijd en overal bereikbaar
- › Focus op gebruiksgemak
- › Geen aanschafkosten of installatie
- › Persoonlijke support ook buiten kantooruren

Ervaar het zelf op onlineverhuursoftware.nl

onlineverhuursoftware.nl

facebook.com/rentmanverhuursoftware

twitter.com/rentmansupport

UNITED OP HET EK VOETBAL

Naast de Olympische Spelen, was United ook op het Europees Kampioenschap voetbal in Polen en Oekraïne van de partij. Drie satellietwagens en één OB-truck waren aanwezig voor de NOS, de Braziliaanse producent TV Record en Infostrada Sports. De NOS koos ervoor om de United satellietwagen HOL-270 in te zetten om de vorderingen van het Nederlands elftal te volgen. De wagen werd ingezet als 4CW wagen voor de regie van het avondprogramma 'Studio Zomer', dat vanuit Krakau werd uitgezonden. De OB8 - uitgerust met 7CW – was in Kharkiv, waar Nederland de poulewedstrijden speelde. Het programma dat met OB8 werd geregistreerd werd vanuit het stadion uitgezonden. Ook de voorbeschouwing, de rust en de nabeschouwing van de wedstrijden werden geregistreerd. Als het Nederlands elftal door de poulefase heen was gekomen, zou ook HOL-272 richting Polen vertrekken om nieuwsitems te maken. We weten echter allemaal hoe het Oranje vergaan is...

De Braziliaanse producent TV Globo nam dit jaar satellietwagen HOL-7 in gebruik. De wagen was dit EK uitgerust met twee HD camera's. TV Globo heeft gekozen om de wagen met Hoofd Beeld Technicus (HBT), Hoofd Geluid Technicus (HGT) en een Assistent in te huren. Er werd een Braziliaanse cameracrew ingevlogen om de bijdrages en de sfeerimpressies van het toernooi in beeld te brengen.

Tijdens het EK produceerde Infostrada Sports een item voor Voetbal International Oranje. Voor die dagelijkse klus werd satellietwagen HOL-45 ingezet.

en daarvoor staan alweer dingen in optie." Het gaat qua grote sportevenementen dus onverminderd door voor United. Het leuke daaraan: geen toernooi is hetzelfde en ook de landen waarin gewerkt wordt verschillen nogal van elkaar. Wat wel hetzelfde blijft, zijn de strenge veiligheidseisen. "Er is de laatste jaren veel veranderd in de wereld, waardoor vanuit veiligheidsoogpunt strenge maatregelen nodig zijn. Vanwege extra veiligheidschecks moesten wij ook twee dagen eerder vertrekken", legt Heinsius uit. "En dat gaat ver hoor", vult Meijer aan. "Bombsquads in de wagens, spiegeltjes all over the place. Alles wordt afgezet, er zijn honden die explosieven kunnen ruiken. En bij de Spelen gaat het er wat dat betreft veel strenger aan toe dan bij bijvoorbeeld een EK voetbal." Heinsius: "Op zich is het overigens niet moeilijk om je spullen het land in te krijgen. Tenminste, niet als je voor OBS werkt. De Spelen gaan over de reguliere overheden heen, normale regels gelden dan ineens niet meer. OBS regelt alles wat dat betreft perfect. Zij zitten vier jaar voor Spelen al met zijn tien in de betreffende stad om te beginnen met produceren."

OLYMPISCHE FAMILIE

Volgens Heinsius wordt bij United (en Euro Media Group) onder andere door OBS aangeklopt vanwege de ervaring die het bedrijf inmiddels heeft: "We hebben onszelf wat dat betreft wel bewezen. Veel mensen worden overrompeld door de naam Olympische Spelen en het IOC, maar als je ervaring hebt, dan weet je dat het ook gewoon normale mensen zijn. Ook met hen kun je op een gewone manier overleggen. Voor veel mensen hier zijn het al de vijfde of zesde Spelen. Je kent de mensen dan, ook dat werkt makkelijker. Na zoveel jaar zit het gewoon in je genen. Je komt vaak dezelfde mensen tegen, waarmee je deel

uitmaakt van een Olympische familie. Dat is dus niet alleen bij de sporters het geval, maar ook bij alles er omheen...het scheidt een band."

WERELDPODIUM

Hoewel de ervaring inmiddels groot is, blijft een project als de Olympische Spelen spannend, erkent Heinsius: "We proberen het voor onszelf ook zo spannend mogelijk te houden. Het is elke keer anders. De klant heeft nieuwe verwachtingen, nieuwe technieken moeten worden geïntegreerd. HD, 3D, tapeless workflows, het streamen van camera's over glasvezel direct naar NBC...er komen altijd weer nieuwe dingen bij kijken. Ik lees net dat NBC met 2700 man aan het werk is op de Spelen. Die hebben 4,8 miljard betaald voor een aantal Spelen. Dat gaat onze petten volledig te boven. Dus is het spannend? Ja, het is net zo spannend als iedere andere klus waarbij de klant verwacht dat wij voor de volle 100% kwaliteit leveren." Richting de Spelen loopt de spanning uiteraard langzaam maar zeker op, geeft Heinsius verder aan: "Vandaag komen we in Londen aan, dan moet alles aan elkaar geknoopt worden. Graphics moeten worden geïntegreerd, signalen lopen niet stabiel, er zijn altijd timingissues....dit is het wereldpodium. De hele wereld kijkt hiernaar. Het is niet de Champions League, het is Champions League Plus! Dus ja, het is spannend. Kun je weer aan de verwachtingen voldoen? Wat ga je allemaal tegenkomen? Valt er een computer uit, loopt er wat vast en hoe snel heb je dat weer opgelost? Spannend zat dus, maar dat het goed komt staat voor ons vast. De voorbereidingen zijn in ieder geval soepel verlopen, dus de voortekenen zijn goed." ■

PRODUCTIONELE PRESTATIES

OLYMPISCHE

Niet alleen de Nederlandse sporters moesten zich tijdens de Olympische Spelen in Londen van hun beste kant laten zien. Ook tal van Nederlandse en Belgische bedrijven leverden hun bijdrage aan het 'evenement der evenementen'. Een resumé... Hans van Ewijk e.a.

AXON Internationaal system integrator en full-service verhuurbedrijf Broadcast Rental gebruikte in Londen Axon's modulaire signaalbewerkings-, controle- en multiviewtechnologie als het hart van de NOS uitzendproductiefaciliteit. Een 52-kanaals SynView multiviewer en verschillende Synapse audio- en videosignaalbewerkings- en controlemodules behoorden tot de apparatuur die geïntegreerd werd in het International Broadcast Centre (IBC) in Londen. Broadcast Rental maakte ook gebruik van Axon's Cortex, die de implementatie van meerdere video- en audiosignalen makkelijker, efficiënter en kostenbesparend maakt.

Synapse is een modulair systeem dat uit meerdere 19-inch behuizingen, actieve hot swappable kaarten en (merendeels) passieve aansluitpanelen bestaat. Ontworpen om missiekritieke uitzendingen te ondersteunen en dat is ook de rol die het speelde voor Broadcast Rental. Het bedrijf stelde voor de Spelen een productieworkflow samen die gebruik maakte van Synapse modules om een aantal belangrijke functies uit te voeren, vooral de conversie van analoog composiet signalen naar HD. Een andere belangrijke Synapse module in het geheel, gebruikt voor audio processing, is de HRB550: een SD en HD audio de-embedder, re-embedder en embedded domain shuffler met S2020 metadata insertion. Axon's

SPELEN

SynView multiviewer verzorgt compacte en hoge resolutie monitoring mogelijkheden over het netwerk en Cortex verzorgt praktische controle mogelijkheden voor de gehele workflow die draait op een single user werkstation. Broadcast Rental is in 2009 opgericht door Geert Paul Slee, die meer dan 25 jaar ervaring heeft in de broadcastmarkt, in o.a. het Champions League voetbal en eerdere Zomer- en Winterspelen. "We hebben Axon als onze technologiepartner gekozen vanwege haar flexibele oplossingen die gebruik maken van bekende en bewezen technologieën", verklaart Geert Paul Slee. "Ook hebben zij lokale support, zowel hier in Nederland als in Londen. Het gebruik

van Axon haalt een hoop onzekerheid weg, hun technologie is marktleidend, zij hebben veel ervaring en de support mogelijkheden zijn uitstekend."

AGGREKO

Voor Aggreko, wereldleider op het gebied van oplossingen voor tijdelijke energievoorziening en klimaatbeheersing én officiële leverancier van Tijdelijke Energievoorzieningen voor de Spelen, was dit evenement het resultaat van twee jaar werk. Ook Aggreko draagt zijn steentje hieraan bij om zo voor toekomstige generaties een geschiedenis te schrijven die veel

verder reikt dan de sluitingsceremonie van de Zomerspelen 2012. Aggreko leverde o.a. 260 MW stroom, 500 generatoren, 1.500 kilometer kabel en 4.500 distributiepanelen. Aggreko heeft dit jaar wereldwijd een forse investering gedaan van 437 miljoen euro in een nieuw machinepark. Een deel van deze investering werd aangewend voor de voorzieningen voor de Spelen. Door het nieuwe machinepark kan Aggreko ook in de toekomst alle grote evenementen voorzien van tijdelijke stroomvoorzieningen. Zo'n 200 sterkstroom technici, elektriciens en locatiemedewerkers uit Nederland en Europa bemanden de 26 locaties in London en nog eens 13 locaties verspreid over het Verenigd Koninkrijk. Deze gespecialiseerde contractors deden tijdens de Spelen tevens een schat aan vaardigheden op diverse vlakken op, van logistiek en projectmanagement tot veiligheid en gezondheid.

MOBILE VIEWPOINT

Het bedrijf Mobile Viewpoint leverde de mobiele videozenders voor in de BBC reportagewagen die de Olympische fakkeltocht live op televisie en internet bracht. "Wij maken videozenders die gebruik maken van de bestaande 3G/4G mobiele netwerken en zijn daardoor een soort rijdende SNG", legt Michel Bais uit. "Twee jaar geleden ontmoetten we op een beurs een manager van de BBC, die vertelde dat dit project zou gaan lopen en dat we

zouden worden uitgenodigd voor een evaluatie. Op die manier zijn we er bij betrokken geraakt." Vorig jaar is Mobile Viewpoint gaan testen, in samenwerking met BBC Research. Bais: "Op dat moment werden elf concurrerende oplossingen getest en daaruit kwamen wij als beste naar voren. Na de selectie hebben wij meegewerkt aan een software ontwikkeltraject om de oplossing helemaal in te passen binnen het concept en aan de specifieke eisen van de BBC te voldoen. We hebben verschillende testen gedaan, al rijdend door het platteland van Engeland, en de software aangepast om problemen te voorkomen." Bais vond het een mooi project, maar vindt het jammer dat er in de Nederlandse pers weinig aandacht voor was: "Gelukkig doen jullie dat wel. Het is namelijk een voorbeeld van waar een klein land goed in kan zijn als het gaat om innovatie en prestaties. De grootste concurrenten van onze producten hebben tussen 15 en 30 miljoen dollar aan investeringen ontvangen, maar presteren slechter."

EGRIPMENT

Egripment werd geselecteerd voor de levering van de ondersteunende apparatuur voor alle tv-reportages. Richard Villhaber: "Het was de 19e keer dat Egripment meewerkte aan de Olympische Spelen, maar de kwalificatie is elke keer een avontuur op zich. Een Olympische organisatiecomité maakt namelijk

weinig gebruik van draaiboeken of ervaringen van vorige Spelen. Dat betekent dat iedere toeleverancier zich elke keer weer opnieuw moet profileren. Wij hebben hiervoor een speciaal team 'Special Projects', dat zich concentreert op het verwerven van opdrachten voor grote evenementen. Buiten Nederland werkt Egripment op sportgebied in vrijwel alle landen van de wereld. Het gaat daarbij niet alleen om de levering van apparatuur, maar ook om de organisatie: logistiek, testen, training, reparatie en verzekering." Voor de Spelen in Londen werd in de maanden juli en augustus in Londen een eigen servicecentrum ingericht met deskundig geschoold personeel, gereedschap en reserveapparatuur. Dit serviceaspect gaf samen met ervaringen met de werkwijze bij vorige Spelen, de doorslag bij de beslissende keuze voor Egripment. Villhaber: "Bij de levering van ondersteunende apparatuur voor de Spelen ging het om tonnen aan materiaal. De levering omvatte onder meer diverse remote heads zoals Egripments welbekende HotShots, Elite Heads, MiniShots en nieuwe 306 Head. In alle gevallen ging het om op afstand bedienbare apparatuur, die de mogelijkheid geeft de camera dichterbij het onderwerp te brengen, terwijl de cameraman en de regisseur zelf op afstand blijven. Verder werden er diverse camerakranen, waaronder onze TDT cranes en Scanner Elite Cranes en vijftig andere camera-supportsystemen zoals Sports Dollies en Hi-Lo Platforms geleverd, die het comfort van de cameraman verhogen en meer kijkgenoet opleveren."

BROADCAST RENTAL

"Wij leverden de gehele infrastructuur voor de NOS in het IBC te Londen", vertelt Geert Paul Slee. "We kregen veertig bronnen van verschillende venues binnen. Deze waren allemaal te zien via Multiviewers van Axon, op twee 46"schermen. Via een HD/SD video router van 108x108 - de Videohub van Blackmagic Design - werden deze bronnen verspreid naar verschillende bestemmingen. Een van deze bestemmingen waren twee EVS XT[3] die de bron via de gateway van EVS IP Director opsloegen op een centrale server, waar weer verschillende montage werkplekken aan verbonden waren. Al het audio kregen we embedded en via embedders van Axon konden we er dan zelf het zei live commentaar of een voice over via de aanwezige spreekcellen aan toevoegen. Na de montages stonden de items weer klaar op de centrale server om uitgezonden te worden. De montage gebeurde overigens op drie Avid Nitris DX systemen die aan de centrale server gekoppeld waren. Daarnaast leverden we Superslomo camera's, lange lenzen en EVS [3] Servers aan verschillende gebruikers." Volgens Slee vormen de Spelen een complex project: "Er zijn

beveiligingsissues, maar ook technisch moet je zeer goed weten wat je doet. Je hebt met zoveel schakels te maken waar alle signalen vandaan komen. Je moet dan ook ver van te voren alles goed hebben aangevraagd. Last minute wijzigingen zijn niet altijd mogelijk en zijn ook zeer kostbaar. We doen overigens nagenoeg hetzelfde project ook voor de NOS tijdens de Paralympics. Die spelen zich vanaf 29 augustus t/m 9 september af in Londen."

WICREATIONS

Het Belgische bedrijf WCreations leverde voor het eerst rechtstreeks aan de Olympische Spelen. "Wij hebben de supporting structure vervaardigd voor de vier schermen die bovenop het Olympische stadion hingen aan de A Frames. De schermen waren 20 x 8 meter en stonden in de volle wind", vertelt Hans Willems. De Belg noemt werken voor de Olympische Spelen een aangename kans: "Alles is daar echt perfect geregeld. Het was echt een toffe ervaring en ik hoop in de toekomst nog meer van deze klussen te mogen doen."

ARTLOGIC

Steve de Caluwé: "Voor de opbouw van een groot aantal A Frame en andersoortige tenten bij het merendeel van de Olympische installaties, in en rondom Londen, heeft artlogic gekwalificeerde personele ondersteuning geleverd. De uitdaging was om binnen twee weken tijd een team te selecteren dat bekend was met de desbetreffende constructies. Daarnaast moesten ze in staat zijn om lokale crew aan te sturen en moesten de leden in het bezit zijn van alle Europees geldende certificaten die nodig zijn om de desbetreffende heftrucks en hoogwerkers te mogen besturen." Op de vraag of de Spelen het ultieme evenement zijn om voor te werken, reageert De Caluwé: "De bijdrage die artlogic leverde komt natuurlijk overeen met onze dagelijkse werkzaamheden. We leveren natuurlijk maar een hele kleine bijdrage, maar toch is het geweldig om bij te mogen dragen aan de Spelen. Als wij op televisie de spantenten naast de diverse stadions en sportlocaties zagen staan, was het toch tof om te weten dat deze er mede dankzij ons stonden. Wij zijn blij dat we onze bijdrage hebben mogen leveren. We zien dan ook, mede door de tevredenheid van onze klant en diens betrokkenheid bij internationale (sport)-evenementen, uit naar volgende grootschalige evenementen waar wij onze diensten mogen leveren."

AMPCO FLASHLIGHT

Ampco Flashlight verzorgde zowel licht als geluid voor het Holland Heineken Huis. Dat ging van het uitlichten van de locatie tot het licht en geluid van het hoofdpodium waar de sporters gehuldigd

artlogic
people network

artlogic bemiddelt en levert Stagehands en technici in de media- & evenementenindustrie.

Betrouwbaar, toegewijd, heldere werkwijze, uitgestrekt Europees netwerk.

Voeg ons toe aan uw adresboek:

artlogic BV Nederland - T: 013 2201106 - info.nl@artlogic.biz - www.crewpool.nl

VAN

DESIGN

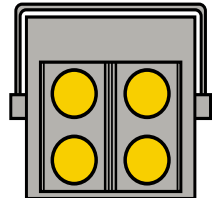
TOT

SHOW

HOUTERDSEDIJK 12A
5482 ZZ SCHIJNDEL
NEDERLAND

WWW.4LIGHT.NL
INFO @ 4LIGHT.NL

4
L
I
G
H
T

**BIGGER /
BRIGHTER //
FASTER
STRONGER //
XL VIDEO**

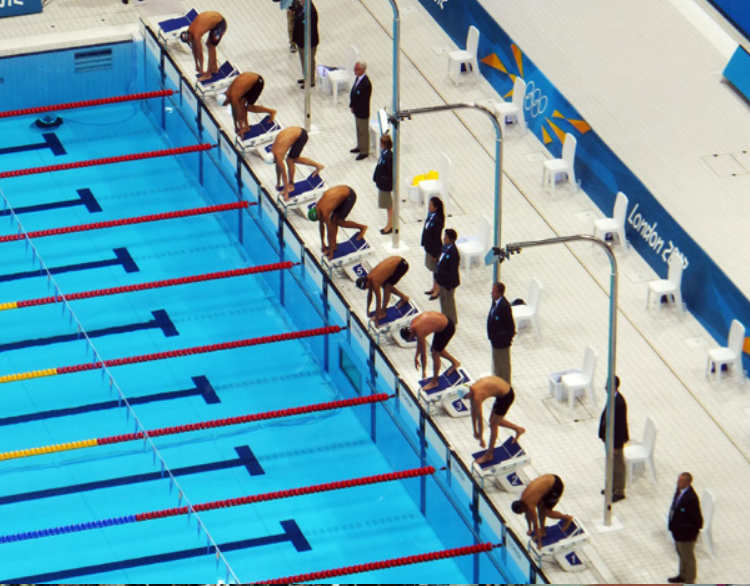

LED SCREEN HIRE FOR ANY EVENT

XL Video Nederland BV
Krommewetering 21
3543 AP UTRECHT
NEDERLAND
Tel.: +31 30 2482270
www.xlvideo.com
info@xlvideo.nl

werden. Ook leverde het bedrijf drie vaste crewleden voor de audio en twee lichtoperators. Ampco Flashlight is sinds Athene 2004 actief bij het Holland Heineken Huis. Vanaf die editie was het bedrijf betrokken bij alle Zomer- en Winterspelen. Dat gebeurt via Sightline Productions, de technisch producent van het Holland Heineken Huis. De spelen zijn een ultiem evenement, vinden ze ook bij Ampco Flashlight. "Maar het werken voor het Holland Heineken Huis is opzich zelf al een unieke ervaring. De manier waarop wij ons als relatief klein land profileren tijdens de Olympische Spelen is inmiddels een begrip geworden bij de andere deelnemers en organiserende landen."

CONSOLIDATED MEDIA INDUSTRIES

Tijdens de Olympische Spelen werkte een groot aantal bedrijven binnen Consolidated Media Industries (CMI) samen. Voor RTL4 maakte de Infostrada Sports Group de hele zomer dagelijks de late night talkshows voor de grote sportevenementen. Al eerder verzorgde zij samen met DutchView, Chain, ParkPost en TEAM de faciliteiten voor VI Oranje en Tour du Jour. Tijdens de Spelen kwam het RTL programma 'De Spelen' live vanuit het Alexandra Palace. Daarnaast verzorgde DutchView ook de avonduitzending van Mart Smeets voor Studio Sportzomer en was een team van vijf cameramensen en twee geluidstechnici van TEAM ENG in Londen, dat de reportages voor dit programma van de NOS maakte. Deze teams werkten aan de reportages en interviews voor de NOS. Voor de Olympic Broadcasting Services (OBS) brachten vijf DutchView-cameramensen vanaf de motor en vanuit de helikopter de marathon, het wielrennen en het snelwandelen in beeld. Deze beelden waren wereldwijd live te volgen. ParkPost verzorgde de montagefaciliteiten voor de late night uitzendingen van RTL. Met een lokale videosever konden verschillende live feeds geregistreerd worden. Twee montagesets waren verbonden met de lokale videosever en direct verbonden met een EVS LSM in de DutchView registratiewagen. ParkPost leverde de techniek en de mensen voor alle drie de producties. Het voordeel van deze techniek is dat er tegelijkertijd geregistreerd en gemonteerd kon worden. De items konden al gemonteerd worden terwijl de feed nog binnenliep. Vers van de pers de buis op!

Sinds de NOS de Spelen verslaat is DutchView wel op een of andere manier betrokken geweest bij de verslaggeving voor radio en televisie. De verschillende bedrijven werken al jaren voor partijen zoals NOS, RTL etc. die ook al jaren de verslaggeving van de Olympische Spelen verzorgen. Juist door deze voortdurende nauwe samenwerking is het mogelijk om ook tijdens een groot evenement als de Olympische Spelen een goede samenwerking tot stand te brengen. Dat is prettig werken. Daarnaast hebben veel medewerkers al heel wat keren tijdens grote evenement als een Olympische Spelen ervaring op gedaan.

Veel camera- en geluidsmensen leven jaren toe naar deze evenementen en passen hun vakantie aan op de Spelen en de EK/WK. Voor deze sportgroep zijn de Spelen het hoogst bereikbare en dus presteren zij vol overtuiging op topniveau. Iedere editie van de OS worden de veiligheidsmaatregelen opgeschroefd en wordt het steeds moeilijker je vrij te bewegen met een camera, de kunst is om binnen deze restricties toch nog onbevangen te blijven werken en presteren. ■

ABONNEE AANBIEDING 2012

Ontvang nu ruim 35% korting op het reguliere abonneetarief: u betaalt slechts €25,- ipv €39,-

U ontvangt naast vakinformatie vele voordelen. Abonneer u nu op het vakblad AV&Entertainment Magazine.

ABONNEE VOORDELEN:

- 6 maal per jaar uw eigen vakblad op de deurmat
- Actueel nieuws op www.av-entertainment.nl
- 10 maal per jaar uw eigen digitale AV&Entertainment Magazine nieuwsbrief
- Extra korting op lezersaanbiedingen in uw vakblad
- Gratis bedrijfsgegevens vermelding in bedrijvengids op www.av-entertainment.nl
- Een korting van €100 op een uitgebreide vermelding in de bedrijvengids; abonnees betalen €125 voor een heel jaar ipv €225
- AV&Entertainment Magazine abonnees ontvangen ook 15% abonneekorting op andere tijdschriften van de uitgeverij van Van Munster Media Groep (www.vanmunstermedia.nl): Porsche Scene Live, Great British Cars, Bodylife Benelux, Meeting Magazine, Office Magazine, Rivierenland Business, Vallei Business, Oost-Gelderland Business, Noord Limburg Business

Indien u geïnteresseerd bent in een van deze uitgaven, kunt u dit vermelden op bijgevoegde antwoordkaart of bel direct onze klantenservice: 024-373 8505 (elke werkdag bereikbaar tussen 9.00 uur en 12.00 uur).

U kunt u ook abonneren op AV&Entertainment Magazine via de website: www.av-entertainment.nl

AV&Entertainment MAGAZINE

JAARGANG 8 | NUMMER 4 | SEPTEMBER 2012

www.av-entertainment.nl

Een uitgave van

MVM PRODUCTIES BV

Postbus 6684 | 6503 GD Nijmegen,

Kerkenbos 12-26c | 6546 BE Nijmegen

T: 024 - 3 738 505 | F: 024 - 3 730 933

UITGEVER

Michael van Munster

HOOFDREDACTIE

Teun van Thiel

teun@av-entertainment.nl

REDACTIEMEDEWERKERS

Arnout van der Hoek, Lucas Vroemen, Loet van Bergen,

Ulco Schuurmans, Eelco Nauta

Email: info@av-entertainment.nl

VORMGEVING

Joost Franken, Jan-Willem Bouwman

MEDIA-ADVIES

VAN MUNSTER MEDIA B.V.

René Janssen T: 024-373 8055

E: rene@av-entertainment.nl

Voor advertentietarieven, neem contact op met een van onze media-adviseurs of ga naar www.av-entertainment.nl

ABONNEMENTEN

Een jaarabonnement bedraagt € 39,- (excl. B.T.W.)

Abonnementen hebben een looptijd van een jaar (tot 31 december) en worden automatisch verlengd. Opzeggen kan schriftelijk en dient ieder jaar vóór 31 oktober te gebeuren.

Vragen over abonnementen en bestellingen kunt u richten aan de afdeling Abonnementenbeheer. Dagelijks telefonisch bereikbaar van 09.00 uur tot 12.00 uur, T 024-373 8505,

E abonnementenbeheer@vanmunstermedia.nl

Nabestellingen: Oude nummers (5 euro per exemplaar) telefonisch bestellen via 024-373 4467

COPYRIGHTS

Het auteursrecht op de in dit tijdschrift verschenen artikelen wordt door de uitgever voorbehouden.

ABONNEES ONTVANGEN

- 6 keer per jaar het vakblad
- Toegang tot het volledige archief op www.av-entertainment.nl
- Korting op lezersaanbiedingen AV&Entertainment Magazine
- Gratis opname bedrijvengids

Video Format Freedom for any live events

Picture Quality at the Pinnacle of High Definition.
Eight Multi-format Channels from Sixteen Inputs.

- 4:4:4/10-bit High Speed Internal Processing
- 10 assignable cross-points
- 1 M/E (Key, PinP) + DSK
- Built-in frame synchronizers and scalers on all inputs
- SDI support: SD, HD and 3G (1080p over SDI)
- 1:1 LED Mapping (dot by dot scale/stretch/zoom/crop)
- HDCP support
- Live access to two still-image sources
- Multiviewer monitor output

V-800HD MULTI-FORMAT VIDEO SWITCHER

The Greatest Smallest Performer.

SK 5212-II 184 Mhz Transmitter

This surprisingly small top of the line bodypack transmitter is the result of the latest technology arising from Sennheiser's vast experience in RF wireless transmission.

Rugged but light, the SK 5212-II is ideal where a bodypack transmitter needs to be invisible, such as theatre, stage, TV, movies and musicals. With a switching bandwidth of up to 184 MHz the SK 5212-II provides true flexibility to match the most demanding frequency situation.

www.sennheiser.nl | www.sennheiser.be